

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ І ПОЛІТОЛОГІЇ**

Тези доповідей

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ:
ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ**

3 грудня 2015 р.

Київ – 2015

Україна в контексті міжнародної політики: історія та сучасність: зб. наук. праць (за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 3 грудня 2015 р.). – К.: «Анва-Прінт», 2015. – 115 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Україна в контексті міжнародної політики: історія та сучасність», яку провела кафедра історії і політології гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 3 грудня 2015 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань міжнародної політики в історичному та політологічному аспектах.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться історією, політологією, соціологією пов'язаними з питаннями міжнародної політики.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (голова);
Шинкарук В.Д., д-р філол. наук, проф. (співголова);
Білан С.О., д-р іст. наук, доц. (співголова);
Падалка С.С., д-р іст. наук, проф.;
Харченко С.В., канд. філол. наук, доц.

Відповідальний за випуск канд. філос. наук, доц. Костюк О.В.

Тези подано в авторській редакції

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані матеріали в збірнику наукових праць дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України, 2015

© Автори, 2015

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

БІЛАН Сергій. Проблеми та перспективи розвитку України в системі сучасних міжнародних відносин	6
ІРЖАВСЬКА Анжела. Україна у планах нацистської Німеччини напередодні та в роки Другої світової війни.....	7
ІSAKOVA Natalia. Ukraine – Australia Bilateral Relations.....	9
ГАЛЬЧЕНКО Світлана. Вектори української геополітики часів Київської Русі....	11
ВЛАСЕНКО Федір. Основні чинники формування вітчизняного політичного лідерства в контексті євроінтеграційних процесів.....	12
БЕГАЛЬ Онисія. Роль політичного лідерства в контексті євроінтеграційних процесів сучасної України.....	14
БОЙКО Іван. Євразійська конфігурація глобального світу і місце в ній України...	15
СИДОРОВИЧ Олександр. Міжнародна діяльність споживчої кооперації УРСР у повоєнний період (1945–1991 рр.).....	16
КОСТЮК Олександр. Україна в контексті євразійських геополітичних процесів..	17
КРОПИВКО Олена. Сільськогосподарська освіта в системі міжнародних зв'язків СРСР (1950–1960 рр.).....	18
ЛАНОВІЮК Людмила. Традиції шлюбної дипломатії на Русі у період роздробленості.....	20
СЄКУНОВА Юлія. Роль переговорів та дипломатичного протоколу у сучасному світі.....	22
ХВІСТ Вікторія. Українсько-російське протистояння: історико-аналітичний аспект.....	23
МОІСЄЄВ Василь. Україна – Куба: історія та сучасність.....	24

АЛЬТЕРНАТИВНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ (ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ НОВИХ БЛОКІВ ТА СОЮЗІВ)

БЕРЕЗОВСЬКА Марія. ЯТЧЕНКО Володимир. Ставлення студентів НУБіП України до наркотиків і наркотичної залежності.....	26
БОЙЧАС Дарина. Діяльність України в ООН.....	28
ГАЛЬЦОВ Нікіта. БІЛАН Сергій . Україна у світових організаціях.....	29
ДИННИК Тарас. ЛАНОВІЮК Людмила . Відносини Росії та України в історичній ретроспективі.....	32
ЄФИМОВА Аліна. БІЛАН Сергій. Перспективи зовнішнього партнерства для України.....	34
ІSAKOVA Natalia. KIRIENKO Kateryna. International economic relations as a part of the existing system of international relations.....	35
КАПІТАН Олександра. КОСТЮК Олександр. Україна як геополітичний центр за З. Бжезинським.....	37
КРАВЧЕНКО Олена. ІСАКОВА Наталія. Екологічне співробітництво України та Канади.....	38
МАРУЩЕНКО Олена. Наслідки російської агресії проти України 2013–2015pp...	39
ОНИЩУК Андрій. ХВІСТ Вікторія. Будапештський меморандум.....	40
РУДЧЕНКО Софія. КРАВЧЕНКО Наталія. Specificity of International Relations Ukraine-Japan.....	42
РЯБЦУН Георгій. КОСТЮК Олександр. Перспективи конфедерації у складі: Україна, Польща, Литва.....	43
САХНО Владислав. ХВІСТ Вікторія. Відношення міжнародних спільнот до анексії Криму.....	45

СІКАЛО Віталіна. КРАВЧЕНКО Наталія. Політичні відносини Україна-Японія.	46
СКУДНА Аліна. КОСТЮК Олександр. Українсько-російські відносини на сучасному етапі: проблеми та перспективи.....	47
СМІТЮХ Ангеліна. БІЛАН Сергій. Російсько-українське протистояння в 2013-2015 рр.....	48
ХРИНЮК Олена. ХВІСТ Вікторія. Адаптаційний період зовнішньої політики незалежної України.....	50
ЧУМАК Катерина. КРАВЧЕНКО Наталія. Шлях України до міжнародного визнання.....	51

УКРАЇНА – ЄС, УКРАЇНА – НАТО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ

ВИСІДАЛКО Анастасія. БІЛАН Сергій. Україна на шляху до Євроінтеграції.....	53
ВОЛОСОВЕЦ Анна. КРАВЧЕНКО Наталія. Політичні відносини між Україною та Францією.....	55
ВОРОНА Богдан Петрович. Європейський Союз та Україна.....	56
ГЛУША Андрій. КОСТЮК Олександр. НАТО як фактор безпеки української держави.....	58
ЗАДОХІНА Юлія. КОСТЮК Олександр. Зовнішня політика ЄС щодо України: цілі, засоби, перспективи.....	59
ISAKOVA Natalia. KATERYNYCH Kateryna. Diplomatic etiquette and business communication with foreign partners.....	60
ISAKOVA Natalia. STOYAN Vadym. Cooperation between Ukraine and NATO.....	62
ІЛЬЄНКО Ганна. ЯТЧЕНКО Володимир. Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз.....	63
ІСАКОВА Наталія. ЗАКАТЕЙ Юлія. Імідж перекладача у міжнародному спілкуванні.....	64
КУЧЕРОВСЬКА Антоніна. КРАВЧЕНКО Наталія. Україна – Польща: від колізій минулого до спільних європейських цінностей.....	66
МАЛІНКО Даниїл. БІЛАН Сергій. Україна – НАТО: специфіка взаємодії.....	67
МИЛЕВСЬКА Ганна. БІЛАН Сергій. Відносини України з ЄС.....	69
МІНЯЙЛО Вікторія. КОСТЮК Олександр. Перспективи та реалії позаблокового статусу України.....	71
ОНУЧЕНКО Антоніна. КРАВЧЕНКО Наталія. Україна – Туреччина: історія формування відносин.....	72
ПУГАЧ Христина. ХВІСТ Вікторія. Контакти України з Північноатлантичним союзом (НАТО).....	74
РИБЧЕНКО Анастасія. КРАВЧЕНКО Наталія. Ukrainian-Canadian Relations.....	75
РУДЬ Лала. КРАВЧЕНКО Наталія. Ukrainian-German relations.....	76
СУХИЙ Олег. ХВІСТ Вікторія. Україна – ЄС, Україна – НАТО: специфіка взаємодії.....	78
ТАРАСОВА Валентина. Поширеність тютюнопаління серед молоді.....	79
ТЕРЛИК Ярослав. ЛАНОВІЮК Людмила. Україна у співпраці з НАТО.....	80
ТИМКО Анна. ХВІСТ Вікторія. Взаємовідносини України і НАТО.....	81
ФЕСЮК Назар. ХВІСТ Вікторія. Перспективи та недоліки інтеграції України в Європейський Союз.....	83
ШОЛОМ Катерина. Позаблоковий статус України: можливі варіанти.....	84
ЯРОШИНСЬКИЙ Андрій. БІЛАН Сергій. Вплив зовнішніх чинників на визначення вектору розвитку європейського вибору України.....	86

УКРАЇНА В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА

ГОРКУН Тетяна. ЛАНОВІЮК Людмила. Формування основ української дипломатії.....	87
ЗЛОБІНА Інга. КРАВЧЕНКО Наталія. «Українське питання» у системі міжнародних відносин в роки Першої світової війни.....	88
ІСАКОВА Наталія. КУРІЛКО Дарина. Дипломатія часів Галицько-Волинської держави.....	90
ІСАКОВА Наталія. КОШЕЛЬ Вікторія. Зовнішньополітичний курс гетьманської держави Богдана Хмельницького.....	92
ІСАКОВА Наталія. САРАКА Оксана. Жінки в дипломатії.....	93
КАРМАЗІНА Карина. БІЛАН Сергій. Міжнародна політика України у 1918–1920 рр.....	95
КОЛОТИЛО Станіслав. ХВІСТ Вікторія. Міжнародна політика України в період незалежності.....	96
ЛЕСІВ Анастасія. КРАВЧЕНКО Наталія. Українські землі в міжнародній політиці XVII століття.....	98
ЛОМАГА Василь. Перемога над комунізмом у суспільній пам'яті українства.....	99
МІСНА Ольга. КРОПИВКО Олена. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа.....	101
ПАЛІЙ Влада. ЛАНОВІЮК Людмила. Зовнішня політика Богдана Хмельницького	103
ОБІДНЯК Н.І. КРОПИВКО О.М. Україна в Організації Об'єднаних Націй.....	104
ОНІПКО Владислава. КРАВЧЕНКО Наталія. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.....	106
ТОКАР М.В., КРОПИВКО О.М. Правобережні та західноукраїнські землі під владою Польщі (II пол. XVII–XVIII ст.).....	107
ЦИМБАЛІСТИЙ Володимир. КРАВЧЕНКО Наталія. УНР в міжнародних відносинах після Брестського миру.....	109
ШАБАТЕНКО П.О. КРОПИВКО О.М. Християнізація як вектор зовнішньої політика Київської Русі.....	110
ЩЕРБИНА В.Ю. КРОПИВКО О.М. Роль української діаспори в розбудові незалежної України.....	111
ЯРМАК М.В. КРОПИВКО О.М. Діаспора як важливий зовнішньополітичний і економічний ресурс розбудови української держави.....	113

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

УДК 327

БІЛАН Сергій Олексійович,
доктор історичних наук, доцент,
НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Революція Гідності та боротьба за свободу України створили умови для появи нової української ідеї – ідеї гідності, свободи і майбутнього. Україна перейшла в новітню добу історії, український народ отримав унікальний шанс побудувати державу, що вимагає свідомого вибору та пошуку сучасних напрямів поступу, першочергових пріоритетів та індикаторів належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку громадянського суспільства. У цьому контексті аналіз сучасної політичної арили виступає як один з провідних цілісних процесів, що закладає фундамент та орієнтири не лише для загального розвитку України, а й парадигму аналізу інших країн як основних одиниць сучасної соціально-політичної та просторово-територіальної організації світу.

Поява на політичній карті світу незалежної України – політична подія в розвитку сучасної міжнародної системи, що започаткувала глобальні трансформації, оскільки це держава, яка за розмірами території, кількістю населення, економічними можливостями, інтелектуальним та науково-технічним потенціалом належить до розвинутих, найбільших європейських країн, що робить її відчутним фактором міжнародного життя.

Революція Гідності в Україні стала однією з найвідчутніших геополітичних подій ХХІ ст., яку політики фактично одноставно визначили «детонатором» у зруйнуванні пострадянської системи та маніпуляцій Росії. Досвід країни безперечно довів, що закон геополітики застосовується до всіх держав без виключення, незалежно від їх статусу й місця в міжнародній системі.

Сьогодні Україна, яка впродовж своєї історії перебувала в центрі геополітичних інтересів кількох наддержав, шукає своє місце в багаторівневій ієрархічній будові міжнародної системи, і позиція нашої держави має не тільки внутрішню, а й міжнародну вагу, оскільки є вирішальною для формування архітектури цієї системи не тільки на регіональному, а й на глобальному рівнях.

Вибір зовнішньополітичних рішень для України не легкий, оскільки, не зважаючи на те, що в сучасних умовах значно збільшилась його широта та напрями, але водночас незбагненно збільшилась і відповідальність за його правильність та відповідність стратегічним національним інтересам й особливостям геополітичного положення держави.

На сьогодні позитивним є те, що євроінтеграційна стратегія України визначена і зараз перед нами гостро постало завдання обрати тактику подальших дій, яка має врахувати складний комплекс геополітичних інтересів, посилення міжнародних суперництв за сфери впливу на нашу країну. Йдеться про трикутник інтересів: Росія – ЄС – США та місце України в ньому.

Загальний напрям майбутнього цивілізаційного руху можна визначити як взаємодію трьох векторів – політичного, економічного та культурного. Найбільш гнучким є політичний вектор. Стратегічна мета нашої країни полягає в інтеграції до європейських та євроатлантичних структур. В принципі, ніщо, крім власного бажання, не заважає Україні увійти до політичних структур атлантичної цивілізації, хоча вступ до ЄС та НАТО потрібен вже сьогодні.

За умов збереження багатовекторності зовнішньої політики України принциповий європейський вибір обумовлюється не сьогоденною кон'юнктурою, а національними інтересами. Об'єднана Європа вже перебрала на себе частину відповідальності за становлення України як стабільної демократичної держави. Пріоритетним тепер стає набуття повноправного членства у Європейському Союзі, який, певно, визначатиме образ Європи ХХІ ст. Такий стратегічний курс має усунути вагання потенційних партнерів, пов'язані з «невизначеністю» і «непередбачуваністю» України.

Водночас як для суверенної України, так і для держав Центральної та Східної Європи

важливим геополітичним чинником є загальноєвропейський процес, входження до європейського і світового загалу на засадах цінностей західної демократії. Цьому підпорядковані зовнішньополітичні пріоритети, налагодження принципово нових дво- та багатосторонніх відносин, а також відповідна внутрішня трансформація. Наріжним каменем цього процесу є положення про відсутність територіальних претензій один до одного всіх учасників ОБСЄ, а також непорушність кордонів, що склалися історично. На відміну від деяких інших країн, Україна не заперечує легітимності своїх кордонів, жодна політична сила не висуває територіальних претензій до наших сусідів. Розширення відносин України з більшістю європейських і міжнародних організацій має не лише дружній, а й передбачуваний характер.

Отже, долаючи труднощі об'єктивного й суб'єктивного порядку, Україна успішно продовжує процес розширення своєї дипломатичної присутності у світі. Завдяки свідомо зробленому вибору власного народу вона набуває рис впливової європейської та світової держави, дедалі більше перетворюється на реального та активного суб'єкта міжнародних відносин.

УДК 94(4)367“1939/1945”

ІРЖАВСЬКА Анжела Петрівна, кандидат історичних наук, доцент Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького (м. Черкаси, Україна)

УКРАЇНА У ПЛАНАХ НАЦИСТСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ НАПЕРЕДОДНІ ТА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Напередодні та в роки Другої світової війни нацистські плани щодо встановлення світового панування носили загарбницький, злочинний характер. Вони передбачали ведення агресивної війни на знищення з необмеженим застосуванням найжорстокіших методів збройного насилля. Військово-стратегічні плани нацистської агресії, розроблені ще до початку Другої світової війни, вже містили програму здійснення злочинів проти людства, які стали засобами досягнення перемоги та розповсюдження нацистського панування на окупованих територіях. Німеччина прагнула встановити беззаперечну гегемонію над усією Європою і таким чином стати наймогутнішою державою світу. Для реалізації цього амбіційного плану нацистам потрібні були всі ресурси Європейського континенту й особливо ресурси України. 11 серпня 1939 р. під час польської кампанії А. Гітлер заявив: «Мені потрібна Україна, щоб нас не змогли ослабити голодом, як то було під час попередньої війни» [1, 17].

Україна зайняла в планах нацистської Німеччини одне з важливих місць. У цих планах зазначалися питання, які стосувалися адміністративно-територіального поділу України, політичного устрою, економічних проблем та встановлення окупаційного режиму на українських землях. Ще у XVIII ст. король Пруссії Фрідріх II відверто зазначав: «Україна як найбільша частина Російської імперії мусить стати предметом особливого інтересу для німців». Давню омріяну мету королів і кайзерів про Україну як «німецьку Індію», тобто багату на ресурси колонію, нацисти підкріпили расистською ідеологією [2, 38].

Від словесних закликів перетворити Україну в аграрно-сировинний придаток райху, включити її до «великонімецького простору», аби Німеччина не опинилась у лещатах голоду, нацисти вдалися до конкретних кроків. У 1938 р., до того, як територія України перетворилася у поле битв під час Другої світової війни, вона стала об'єктом широкої дипломатичної та політичної гри. Взагалі, українське питання стосувалося багатьох держав, бо українська етнографічна територія була розділена між різними державами: Радянським Союзом, Польщею, Чехословаччиною і Румунією. Кожна з цих держав претендувала на території України, заперечуючи існування української держави.

Гітлер розглядав Україну як майбутній плацдарм для завоювання Радянського Союзу, тому у 1938 р. він підтримав прагнення закарпатських українців про утворення автономії Закарпаття в складі Чехословаччини, але ніяк не відреагував на загарбання її

Угорщиною у 1939 р. У серпні 1939 р. західноукраїнські землі опинилися в центрі європейської політики та міжнародних відносин Німеччини та Радянського Союзу. Насправді, націонал-соціалістична Німеччина не мала наміру звільнити народи і дозволити існування незалежних держав. Адже для реалізації своїх загарбницьких планів Німеччині потрібні були не незалежні держави, які становили б перешкоду для її політики, а промислові ресурси всієї Європи й особливо ресурси України і Кавказу. Німці прагнули завоювати Україну не для того, щоб зробити український народ щасливим, а для того, щоб поширити на Україну німецький закон, створити там нові можливості для проживання німецьких колоністів, а для нащадків зробити з України сировинний придаток.

Нацистською верхівкою висловлювались думки з приводу політичної мети кампанії щодо України. Вона передбачала існування «власного національного життя аж до можливого створення політичної формації, яка б мала на меті сама чи в поєднанні з районами Дону й Кавказу у формі Чорноморської конфедерації постійно протистояти Москві й оберігати німецький життєвий простір на Сході» [1, 91]. Щодо адміністративно-територіального устрою, то Україна повинна була бути поділена на 8 генеральних комісаріатів з 24 головними комісаріатами. Планувалося Північне Підляшшя безпосередньо приєднати до Німеччини, Бессарабію та Буковину віддати Румунії, Галичину приєднати до так званого польського «генерал-губернаторства», а з Правобережжя і Лівобережжя створити Рейхскомісаріат України [3, 93]. У той час, коли гітлерівська Німеччина розробляла свої плани щодо колонізації України та Росії, Румунія заявила про своє «історичне право Півдня України від Буковини до Одеси». Гітлер задовольнив апетити румунського союзника, який сформував на цій території новий регіон під назвою «Трансністрія».

Починаючи з весни 1940 р. і на початку Другої світової війни нацистські ідеологи почали розробляти плани закабалення слов'янських народів під гаслом встановлення «нового порядку». Одним із таких планів був генеральний план «Ост». За цим планом протягом 30 років планувалося виселити з України на територію Сибіру 65% корінного населення (головним чином західних українців) [4, 128]. Натомість, звільнені від корінного населення українські землі підлягали німецькій колонізації. На нараді з питань східної проблеми Альфред Розенберг 20 червня 1941 р. заявляв, що однією з головних цілей вторгнення є захоплення шляхом пограбування продовольства і сировини, необхідних для нацистської воєнної машини, незалежно від жахливих наслідків [5, 411].

Окрім захоплення необхідних ресурсів і продовження війни, Гітлер прагнув також здобути для Німеччини «життєвий простір» на Сході. 24 червня 1940 р. Г. Гімлер розробив основи колонізаційної політики: «Мільйони німецьких колоністів будуть послані на Схід. Використовуватиметься слов'янська робоча сила, але пізніше вона буде знищена; не дозволятиметься жодне змішання німецької крові» [1, 99]. Гітлер вважав, що не варто розкривати справжніх намірів Німеччини. Вся німецька окупація України повинна була бути виправдана необхідністю гарантувати порядок і безпеку. Він стверджував: «Ми продовжимо застосовувати всі необхідні заходи, такі як страти, депортації та інші... Повинно бути ясно, що ми ніколи не покинемо цих місць» [1, 124]. Отже, мова йшла про таємну підготовку до остаточної окупації України, на якій німці бажали панувати, керувати нею та експлуатувати.

Геноцид щодо українського народу був ретельно продуманий і спланований заздалегідь. В його основі лежала расистська, антислов'янська доктрина нацистської партії. Передбачалося фізичне винищення євреїв, циган і представників інших національностей та соціальних груп, комуністів, активних політичних діячів, депортація корінного населення. В основу так званого «нового порядку» було покладено позбавлення українського населення будь-яких громадянських прав та обмеження медичного обслуговування. Гітлерівці планували внаслідок насадження штучного голоду та розповсюдження епідемій зменшити чисельність та приріст корінного українського населення.

У програмних документах третього райху, і перш за все «Директивах щодо

керування економікою на окупованих східних областях» («Зелена папка» Германа Герінга), ще до початку війни була запланована голодна смерть для слов'янського населення. Збираючись ефективно грабувати родючі українські землі, райхскомісар України Ерїх Кох цинічно заявляв: «Харчування цивільного населення у порівнянні із завданнями, які стоять перед Великою Німеччиною, не суттєве» [6, 88]. Програма винищення українського народу передбачала також знищення його національної культури. Складовою частиною плану нацистів щодо винищення українського народу як нації було систематичне винищення української інтелігенції – носія культури.

Таким чином, у злочинних загарбницьких планах гітлерівської Німеччини Україні відводилося особливе місце. Вона відігравала важливу роль у розширенні «життєвого простору», економічному збагаченні та встановленні світового панування Німеччини. У велетенській битві за володіння багатствами України, саме вона, Україна, зазнала найбільших людських втрат і найстрашніших руйнувань. Не дивлячись на спроби гітлерівської Німеччини знищити українців як націю, ліквідувати їхній суспільний устрій, підірвати «біологічні сили» та перетворити на своїх рабів, зруйнувати економіку, український народ вистояв і переніс усі страждання, бо немає нічого стабільнішого і стійкішого, ніж нація.

Список використаної літератури:

1. Косик В. М. Україна і Німеччина у Другій світовій війні / В. М. Косик. – Париж – Нью-Йорк – Львів, 1993.
2. Коваль М.В. Україна: 1939–1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії / М. В. Коваль. – К. : Вища школа, 1995.
3. Крип'якевич І. Історія України / І. Крип'якевич, М. Дольницький. – Львів, 1991.
4. Преступные цели гитлеровской Германии в войне против Советского Союза : документы и материалы / под ред. П. А. Жилина. – М., 1987.
5. Нюрнбергский процесс над главными немецкими военными преступниками : сборник материалов : в 7 т. / под общ. ред. Р. А. Руденко. – Т. 3. – М. : Госуд. изд-во юридической литературы, 1957.
6. Першина Т.С. Фашистский геноцид на Украине. 1941–1944 / Т. С. Першина. – К. : Наукова думка, 1985.

UDC 005.42(477+436)=111

ISAKOVA Natalia Petrivna, Ph.D,
associate professor, National University
of Life and Environmental Sciences of
Ukraine

UKRAINE – AUSTRALIA BILATERAL RELATIONS

The relations between Ukraine and Australia were established after the Second World War. The first groups of Ukrainians came to Australia in 1948. Those were the people who during the Second World War were kept in concentration camps in Germany and Austria. “The first wave” of the Ukrainians who came to Australia mainly comprised political emigrants (former so called “displaced persons” and their descendants). Ukrainians were actively involved in building Australia’s infrastructure, in particular systems of roads, railways, airports, dwelling buildings, in mining, etc.

Late in 1980s and early in 1990s, after the collapse of the Soviet Union, there was the “second wave” of emigration to Australia by ethnic Ukrainians. At the turn of this century, according to official data of the Australian Statistics Bureau, the Ukrainian community numbers approximately 34 thousand people (0.2% of the country’s population). In view of the strictly structured character of religious and secular life of Ukrainian Diaspora on the regional and federal levels, the Ukrainian community holds quite a strong position in the Australian society.

On 26 December 1991 the Government of Australia officially recognized Ukraine. A working visit to Australia in November 1992 by a parliamentary delegation headed by I.Plushch, Chairman of Verkhovna Rada of Ukraine, was of great importance for the beginning of Ukraine-Australia dialog in the first years after establishment of the bilateral diplomatic relations. At the same time, till recently bilateral contacts between Ukraine and Australia had episodic nature, which was explained by geographic distance between the countries.

A higher trajectory of the bilateral dialogue came about through the transformation on 14

April 2003 of the General Consulate of Ukraine in Sydney to the Embassy of Ukraine to Australia. Interests of Australia in Ukraine are represented by the Embassy of the Commonwealth of Australia in the Russian Federation. During the two last years Ukrainian-Australian House in Kyiv has been working actively to expand mutual cooperation between both countries.

At present, all necessary preconditions for the establishment of efficient bilateral contacts on all levels have been created. As important for the bilateral dialogue could be viewed the meeting of the Minister of Foreign Affairs of Ukraine K.Gryshchenko and A.Downer, Minister of Foreign Affairs of Australia in the framework of 58 UN session in September 2003, and the visit to Australia in February 2004 of the Ukrainian parliamentary-business delegation headed by the Chairman of Ukrainian-Australian parliamentary contacts group T.Chornovil.

The most significant event not only of the recent period but in the whole history of Ukrainian-Australian relations was the first official visit to Ukraine by an Australian parliamentary delegation headed by N.Andrew, Speaker of the House of Representatives, which took place in 28 June – 4 July 2004. During the visit the Australian delegation conducted negotiations with L.Kuchma, President of Ukraine, V.Yanukovich, Prime Minister of Ukraine, V.Lytvyn, Head of Verkhovna Rada and K.Gryshchenko, Minister of Foreign Affairs of Ukraine. Australian parliamentarians also visited Dnipropetrovsk and Lviv in order to familiarize themselves with the huge potential of Ukrainian regions, customs and traditions of Ukrainian people. A delegation of Ukraine's parliament is expected to pay a return visit to Australia in the first half of 2005. A visit of the Ukrainian Foreign Minister K.Gryshchenko to Australia has been scheduled for the same period too.

Bilateral meetings of Ministers for Foreign Affairs of Ukraine and Australia took place within London Conference on Afghanistan (January 2010), at the UN Headquarters in New York (May 2010), the Munich Conference on Security Policy (February 2011), the OSCE Council of Ministers in Vilnius (December 2011).

On July 22 – August 10 and 12-14 August 2014 there was working visit of the Prime Minister of Australia Allan Houston to investigate the accident flight MN17.

On July 24-25 and July 27 – August 1, 2014 Foreign Minister of Australia Julie Bishop came to Ukraine with the working visit.

State Visit of President of Ukraine Petro Poroshenko to Australia on 10-12 December 2014 assumed paramount political, economic and social significance.

It's necessary to mention that Ukraine is the second Australian trade partner among CIS countries, after Russia. In order to promote trade and economic opportunities in cooperation between Ukraine and Australia, during the recent official visit of the Australian parliamentary delegation to Ukraine the particular attention was paid to intensification of the economic aspect of the bilateral cooperation. The Australian delegation visited Antonov Aviation Plant, "Ukroboronservis" in Kyiv, "Pivdenmash" and some other leading enterprises in Dnipropetrovsk oblast, which is the largest regional partner of Australia. A powerful impulse to further development of the bilateral commercial and economic relations is expected was given at the first Ukrainian-Australian Business Forum in Sydney in 2005. In July 2012 the Australian Government pledged 1 million Euros to the EBRD Chernobyl Shelter Fund after taking part in the 2011 Kyiv Summit On Safe and Innovative Use of Nuclear Energy.

An important achievement in the bilateral relations between Ukraine and Australia is the establishment of military-technological cooperation. A contract for supply of Ukrainian weapons and ammunition for Australian patrol boats has been successfully realized. The project will contribute to successful combating of piracy, contraband and terrorism.

Broad opportunities for the bilateral cooperation exist in the sphere of high technologies, especially in aircraft construction. The history of our relations has positive examples of such mutually beneficial collaboration. In particular, Australian military contingent was carried to Iraq on board the powerful Ukrainian planes AN-124 Ruslan.

The experience gained in the sphere of the bilateral relations points at new opportunities for trade and economic cooperation thanks to establishment of relations between regions of Ukraine

and states of Australia. At present Ukraine has started the process of negotiations on establishing partnership relations between Mykolayiv oblast of Ukraine and the state of South Australia, between Zaporizhya oblast and the state of Western Australia and between Dnipropetrovsk oblast and the Australian state of Victoria.

Thus, Ukrainian-Australian bilateral relations have good prospects for the development in all spheres and a promising future. The development of these relations will bring our relations to a qualitatively higher level; facilitate the increased level of our cooperation in various spheres; “shorten” the geographic distance between the two nations, assist in maintaining of Ukraine – Australia close people-to-people links.

УДК 327

Гальченко Світлана Іванівна, кандидат історичних наук, доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси, Україна)

ВЕКТОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕОПОЛІТИКИ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Центральне місто давньоруської держави, Київ, розташоване на перехресті головної української річки Дніпро і межі Лісостепу з Поліссям, на однаковій відстані як до західного, так і до східного кордону – особливість геополітичного положення середньовічної Київської держави.

Вона формувалася на межі двох світів – греко-візантійського та західного і ставала природною частиною їх обох. Тому складаються декілька векторів української геополітики.

Перший вектор це Південний, який з IX ст. став традиційним торговим «шляхом з варяг у греки», що простягнувся через Київ від Балтики до Візантійських земель.

Він збігався із загальним поширенням етносу у процесі розвитку і колонізації вільних територій вздовж північно-південної осі українських річок, мав велике значення для піднесення рівня культурно-господарських здобутків суспільства: Русь-Україна прилучилася до розвиненої грецької культури, передової християнської релігії у візантійському варіанті, ввібрала елементи соціально-політичного життя.

Кроками у прагненні до Чорного моря, був похід на Константинополь князя Аскольда у 860 р., морські походи на Візантію у 907 р. та 911р. князя Олега.

Письмова угода князя Олега з Візантією після другої перемоги засвідчила про вихід України-Русі на міжнародну геополітичну арену, її намір зайняти місце серед європейських країн.

Князювання Святослава, його активна завойовницька політика була прикладом геополітичної експансії Київської Русі того часу. Його зусиллями були продовжені два геополітичні вектори, дві українські торгівельні магістралі: по-перше, розгромивши Хозарський каганат, він розчищає руським купцям дорогу до Дону і Кавказу; по-друге, здійснює походи на Дунай і Балкани і, мав намір заснувати тут нову столицю української держави – Переяславець.

Князювання Володимира Святославовича – загальнодержавна християнізація Русі. Впровадження нової релігії зробило Україну-Русь членом співтовариства християнських держав, які об'єднувались навколо Другого Риму – Константинополя. Південний напрямок був головним орієнтиром геополітики і Ярослава Мудрого.

Другий вектор – Східний напрямок геополітики Київської Русі.

У часи княжої доби він не був провідним, самостійним, а відіграв другорядне значення.

Основна мета здійснюваних у східному напрямку походів – у тому, щоб захистити державу від постійних набігів кочових племен і народів. Культурно-господарчі запозичення тут навряд чи були суттєвими, оскільки Київська держава знаходилась на порівняно більш високому рівні розвитку.

Утворений у VII ст. у пониззі Дону, Волги та на Північному Кавказі тюркомовними

племенами Хозарський каганат, сягав Дніпра, підкоривши собі слов'янські племена радимичів, в'ятичів, сіверян та полян, збираючи з них данину.

Тому важливим напрямком східного вектора геополітики були походи проти хозарів з метою визволення слов'янських племен, що відбулося за князювання Олега у 883–885рр.

Продовжуючи активне просування у східному напрямку, князь Ігор здійснює два успішні походи на Кавказ через територію Хозарського каганату, в результаті – купці дістали змогу торгувати на Сході.

У цьому ж напрямку син Ігоря і Ольги князь Святослав, у 965 р. розгромив Хозарський каганат, проводить війни на Північному Кавказі, де перемагає племена ясів та косогів, встановлює владу Києва на Керченському і Таманському півостровах.

Третій – Західний вектор, який вів до встановлення різнобічних зв'язків та співробітництва з країнами Західної Європи. Почав він формуватися дещо пізніше, ніж південний та східний, поясненням чого були серйозні, як політичні, так і природно-географічні причини.

Християнізація Київської держави вивела русів на рівень взаємовигідних політичних, торговельно-економічних та культурних зв'язків із Візантією, Болгарією, Польщею, Угорщиною та Германською імперією.

Починаючи із правління Володимира Хрестителя, західноєвропейський напрямок української політики зміцнів, значно розширився і набув нових якісних рис.

Формою здійснення західноєвропейського вектора української геополітики, поширення та зміцнення міждержавних зв'язків княжої доби були міждержавні династичні шлюби.

Саме розвиваючи і посилюючи західноєвропейську орієнтацію своєї геополітики, надаючи перевагу дипломатії, а не війнам, схилившись до духовних цінностей, Ярослав забезпечив найвищий рівень розвитку Київської Русі за всю її багатовікову історію.

Широкі зв'язки із західноєвропейськими державами продовжувалися за часів Володимира Мономаха, Київська Русь більше переходить від протиборства з ближніми країнами до рівноправної участі у політичному житті західної Європи.

УДК 32:316.46

ВЛАСЕНКО Федір Павлович, кандидат філософських наук, асистент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна).

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Становлення політичного лідерства тісно пов'язане з еволюцією державності, політичних систем, розвитком громадянського суспільства. Обов'язковою умовою становлення політичного лідерства є наявність у соціумі демократичних засад, від яких залежить результативність й відкритість лідеротворення.

Пріоритетним чинником становлення політичного лідерства в Україні є поглиблення його національних джерел. Однак на практиці спостерігаються зовсім протилежні тенденції. Так, політична криза, що супроводжує роки становлення незалежної української держави, зумовлена відсутністю реального загальнонаціонального лідера, нездатністю і небажанням «державних мужів» до усвідомлення й реалізації загальнонаціональних інтересів. Саме тому, цілком правомірною є думка науковців стосовно того, що в нашій державі спостерігається криза політичної еліти, а її місце займає так званий «правлячий клас», представники якого керуються або бізнес-інтересами, або клановими інтересами, а ніяк не національними принципами.

У результаті п'ятиразового оновлення правлячої верхівки у структурі українського політичного класу визначились основні верстви: підприємці, що прийшли в політику; чиновники, близький до них директорат; інтелектуали (точніше політичні технологи).

Наступним пріоритетним фактором формування політичного лідерства в Україні є вагоме представлення його в праві як загальноприйнятному методі політичного теоретизування та волі панівних соціальних груп, зведених в закон: громадянське суспільство через закон (право) делегує політичним лідерам владу, встановлює межі їх повноважень у сфері регулювання політичного життя, виходячи з конкретних соціально-економічних і політичних умов. Право утворює легально-раціональний підхід в інтеграції (узгодженні інтересів) лідерства, а також конвенціональне визнання спільних для всіх правил політичної гри, що існують у системі західних демократій. Для України ж залишається гострою проблема ефективного функціонування демократичних інститутів, оскільки спостерігається тісне плетиво клієнтських і олігархічних мереж, неформальних «структур тиску», лобіювання в середині державного апарату. Як наслідок, будь-які реформи не спрацьовують, а політичні актори продовжують керуватися неформальними нормами й практиками. Відбувається тотальне порушення конституційних норм і прогресуюче зміщення компетенцій законодавчої і судової влади на користь виконавчої. Причому ці неформальні інститути є не стільки авторитарним спадком, скільки результатом раціональних стратегій суб'єктів великого бізнесу та політичних акторів. Мова йде про такі явища як: олігархізм, клієнтізм, корупція на всіх рівнях державної влади.

Ще одним чинником формування політичного лідерства в Україні стає персоніфікація. Характерна для країн транзитних демократій персоніфікаційна влада детермінується суб'єктивними чинниками, перш за все властивостями певних осіб. В українській політичній культурі всі біди і нещастя, яких зазнавала країна, так само як і будь-які успіхи та досягнення, завжди асоціювалися у свідомості українців з конкретними особами.

Важливим фактором формування політичного лідерства в Україні стає професіоналізація. Рівень компетентності політиків у державі зростає разом з перетворенням політичної діяльності у своєрідне підприємництво, платний різновид, створюваний багатопартійною системою. Професійна політична діяльність, яку здійснюють члени уряду, депутати, керівники партій, політичних інститутів, професійні вчені-політологи та ін. передбачає певні знання і вміння, що реалізуються на політичному ринку, де програми вирішення суспільних завдань у конкурентній боротьбі обмінюються на керівні посади й політичні рішення. Оскільки публічна влада є засобом обміну (Т. Парсонс), тобто її віддають тим політикам, які найбільш ефективно можуть задовольнити потреби соціальної спільноти (Е. Тоффлер), специфіка політичного підприємництва полягає у персоніфікації „політичного товару“, його отождненні з особистістю потенційного лідера, а також у рекламуванні цього „товару“ як загального блага. В практичній площині однак спостерігається наявний розрив між плюралізмом політичних ідеалів, який проповідують лідери, та їхньою конкретною діяльністю. Так, значна частина політиків конвертувала свій політичний капітал на економічний. У цьому плані справедливою є думка В. Полохала, який стверджував, що в українському політикумі відбулося певне зрощення підприємництва і влади, а саме владарювання перетворилося на прибутковий і досить безпечний бізнес.

Пріоритетним фактором формування політичного лідерства стає інституціоналізаційний. Набуття Україною державної оформленості та створення системи відповідних політичних структур значно посилюють їх зміст у концепті лідеротворення. Регламентовані Конституцією й іншими законодавчими актами рекрутування, підготовка, виховання, просування до влади та безпосередня діяльність політиків здійснюються в рамках певних норм і організацій. Лідери добираються партіями, контролюються ними, а також опозицією і громадськістю. Це підвищує вплив оточення на правлячу еліту. Механізм формування політичного лідерства у такому аспекті включає в себе два головних важеля: а) процедуру демократичного представництва на всіх рівнях суспільно-політичної (владної) ієрархії; б) також важіль нормативно-організаційних імперативів до політичного діяча як вагомого каталізатора його діяльності.

Можна констатувати, що на сьогодні в Україні потреба в ефективному політичному

лідерстві є очевидною, адже сучасний механізм формування політичного лідерства в Україні характеризується нестабільністю, неефективністю і потребує стимулювання демократичних зрушень у системі стратифікаційної інфраструктури, яка вибудовується в державі шляхом впорядкування загальних правил політичної гри – постійних змін до Конституції України, реалізації Закону про політичні партії, здійснення адміністративної реформи та вдосконалення схеми розподілу влади по вертикалі й горизонталі.

УДК 32:316.46

БЕГАЛЬ Онисія Миколаївна, к.філос.н.,
ст. лаборант кафедри філософії гуманітарних
наук КНУТШ

РОЛЬ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Лідерство існувало завжди – від античних часів і до сьогодні, існувало всюди, що доводить як західна, так і східна традиція управління. Воно потрібно як для соціальної мікросистеми малочисельної групи, громадської організації, навчального закладу, злочинного угруповання, бізнес-компанії, футбольної команди, родини, так і для політичної партії, органу державної влади, органу місцевого самоврядування. Лідерство буває вмілим і недоречним, сильним і немічним. Суспільно-політичні перетворення, що відбуваються в сучасних країнах світу і в Україні зокрема, робить істотно значну проблему лідерства як універсального і закономірного способу самоорганізації соціальних систем. У суспільній свідомості все більше уваги приділяється особам політичних лідерів, оскільки сучасний політичний процес значною мірою обмежується впливом особистісних якостей лідерів на формування і функціонування політичної влади. Персоніфікація політичної влади означає ідентифікацію в масовій свідомості лідерства з конкретною людиною, а тому збільшується роль і значимість такої якості особи лідера як харизма. Саме харизма стає базовою характеристикою діяльності сучасного політичного лідера, виконання політичної влади та створення певного політичного режиму.

Політичне лідерство займає найвищу височину, і його влада розповсюджується по різних частинках земної кулі, просочується, торкається, перетворює всі сфери людського життя. Політичні лідери верховодять партіями, громадськими організаціями, управляють в уряді та парламенті, окреслюють міжнародні стратегії, мають вплив на економіку, фінанси, культуру, мистецтво. Але звичайні громадяни, до цього часу не вмюють на них дійсно впливати та відповідно жорстко запитувати про фінансово-економічні крах, за початок війни, за бідність, за нужденність, за смерть.

Європейський поступ гарантує контроль системних реформ в різних галузях суспільства, тому що без них можливість вхід України до ЄС стане нереальною. Систематичний євроінтеграційний процес призведе до розбудови дійсного, а не формального демократичного політичного режиму, створення функціонально дієздатного громадянського суспільства, забезпечить дієву реалізацію прав і свобод громадян, оновлення економічного порядку тощо. Мова іде про майбутнє економічного співробітництва, зазначимо, що підписана з Україною Угода про асоціацію має на увазі створення Зони вільної торгівлі на таких сприятливих для України умовах, які ще не давалися ЄС для будь-якої іншої держави. Тим того, що досягнення економічних критеріїв вступу до ЄС уже слугуватиме створенню потужної конкурентної економіки. Зовнішньою мірою реалізацією інтеграційної стратегії є створення зовнішньополітичних зв'язків між Україною та ЄС, а також розвиток певної законодавчої бази для сприяння цих відносин. Потужність і результативність євроінтеграційного процесу в Україні залежні більшою мірою від суб'єктивних дій, тобто позиції важливого політичного лідера.

Політичне лідерство на різноманітних етапах втілення політичного процесу виявляється по-різному. Зважаючи на це, у відмінних концепціях воно визначається по різному: як вплив, влада та перевірка над іншими, або як певне підприємство, що

відбувається в політичному просторі, як символ єдності й приклад політичної поведінки групи, що виконує її інтереси за допомогою влади тощо. Поміж основних ознак сучасного політичного лідерства можна виділити корпоративність, полівимірність та опосередкованість взаємодій між лідером і прихильниками.

УДК 327 (100+477)

БОЙКО Іван Іванович, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЄВРАЗІЙСЬКА КОНФІГУРАЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ І МІСЦЕ В НІЙ УКРАЇНИ

У зв'язку з посиленням інтеграційних процесів у ХХІ ст. перед Україною актуалізуються завдання визначення своєї політико-глобальної орієнтації на світовій арені.

Визнаним фактом нині є те, що Захід залишається гегемоністською силою сучасної глобалізації. Таке становище Заходу зумовлене тим, що він постійно змушує зовнішній, незахідний світ мати справу зі своїми універсальними проектами поширення демократії, запровадження наднаціонального управління.

Водночас за сучасних умов наднаціональна і субнаціональна глобальна регіоналізація може розглядатись як процес зміщення центрів ухвалення рішень, які мають довготривалі наслідки глобального характеру і певні історичні аналоги, згідно з якими на просторах Євразії формувались і розвивались «китайська», «індійська», «римська», «арабомусульманська», «західноєвропейська» форми і напрями глобалізації, відповідні їм полюси регіонального і міжрегіонального розвитку, які вважали себе центрами історичного світу і, формуючи глобалізаційні стратегії, реально претендували на світове панування. У підсумку розколата цивілізація стала однією з визнаних ознак сучасної дійсності.

З огляду на регіональні утворення глобального характеру (ЄС, АСЕАН тощо) виділяють країни ШОС з планом приєднання до них Індії, Ірану, Малайзії, а це може означати, що знову постає епоха Азії, в якій формується новий регіон глобального характеру, де посилюються торгові потоки, дипломатичні відносини.

Але не тільки такі регіональні об'єднання формують конфігурацію геополітичної карти світу (хоча ознаки або критерії цієї конфігурації мають просторову, а не моністичну природу), яка в першу чергу має основоположний регіональний характер з різноманітною палітрою стратифікацій. З історії відомо, що Захід лідирував не завжди. Як свідчить В. Якунін, 1820 р. частка Заходу в загальному обсязі промислового виробництва становила 25%, а азійського – 58%. До середини ХХ ст. на західний світ припадало вже 56%, а на азійський – 19%. До 2025 р. очікується, що Азія знову матиме 58 %, а Захід – 25%. За таких обставин Україна, що пов'язана з двома геополітичними зонами, має брати активну участь у новій євроазійській геополітичній конфігурації. Водночас простір СНД, теж одночасно зв'язаний з конфігурацією першої та другої зон, стає малопривабливим у глобальній конкуренції між регіонами зі своїми лідерами. Тому Україні, що не претендує на роль центру тяжіння, ядра регіонального об'єднання, слід визначитись зі своїм місцем в контексті зазначеного регіонального різноманіття.

Проте хоча пострадянський простір зазнає впливу переважно відцентрових сил, в ньому все ж зберігається ядро, еволюція якого визначається доцентровими факторами. Особливо це стосується субрегіону СНД серед країн ЄврАзЕС, що включають зокрема Росію, Білорусь, Казахстан. Водночас Казахстан є другим інтеграційним ядром на окремих ринках. Відбувається процес формування нового центру інтеграційних взаємодій у Центральній Азії, в якому зростає роль Казахстану, що потребує посилення відносин України з цією пострадянською республікою.

Проте Східний проект глобалізованого світу має низку системних ризиків у розвитку регіонального проекту щодо забезпечення домінування Азії у ХХІ ст. як можливої стратегії становлення нового глобального порядку.

У нових глобального характеру координатах у Південно-Східній Азії одна з

ключових ролей відводиться Китаю, який виявився найбільш пристосованим до умов загострення глобальних фінансової та економічної криз. Так, на західний вектор розвитку впливає східний вектор у сфері індустріальних технологій, зокрема поширення китайських машин і механізмів. Якщо врахувати невисоке прагнення молоді західних країн, а також української молоді до оволодіння інженерними спеціальностями, то це ставить перед Заходом і нашою країною як одне з пріоритетних завдань забезпечити свій розвиток трудовими ресурсами.

У свою чергу, в Європейському глобальному проєкті на ідеологічному і практичному рівнях простежується прагнення до руху, зміст якого полягає в індустріальному поході на Схід, який може здійснюватись територією нашої країни.

Зважаючи на вищезначене, історичне завдання України полягає в тому, щоб уникати можливої конфронтації між регіональними центрами євразійської конфігурації глобального впливу, як за часів біполярного світу, так і кондомініуму між Вашингтоном і Пекіном на шкоду решті цивілізаційних полюсів. Україна має сприяти досягненню геополітичної рівноваги шляхом реалізації проєктів провідних центрів євразійської взаємодії.

УДК94:334.735:341.38"1945-1991"(477)

СИДОРОВИЧ Олександр Сергійович,
кандидат історичних наук, доцент, ВП
НУБіП України «Ніжинський агротехнічний
інститут» (м. Ніжин, Україна)

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УРСР У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД (1945-1991РР.)

Кооперативна ідея, що поширилась на українських землях у другій половині ХІХ ст. мала свої витoki в політико-економічних концепціях Західної Європи. Однак із часом кооперативний рух знайшов міцне підґрунтя в Україні і розвинувся у масову самодіяльну організацію спрямовану на економічний самозахист населення. З часом саме споживча кооперація стала найбільш масовим рухом економічної самоорганізації населення. Засновники та ідеологи споживчої кооперації на українських землях такі як М.Баллін, М.Зібер, В.Козлов, як і вся дореволюційна кооперація, ніколи не втрачали зв'язки із закордонними кооператорами і були активними учасниками міжнародного кооперативного руху

Однак значення і роль в суспільному житті країни споживчої кооперації змінювалось в залежності від політичних міркувань та економічної політики влади. Переломним в даному контексті був прихід до влади більшовиків. За радянських часів політична верхівка стала проводити жорстку політику по одержавленню кооперативного сектору із метою використання його в своїх політичних та економічних інтересах.

Також було використано авторитет споживчої кооперації і на міжнародній арені для популяризації політики, що здійснювала радянська влада. В цей період основні зусилля були зосереджені на діяльності радянської споживчої кооперації, в складі якої перебувала Укоопспілка, в Міжнародному кооперативному альянсі. Саме в цій організації, де були представники кооперативних спілок як із країн «соціалістичного табору», так і розвинутих демократій Західної Європи та Північної Америки, розгорнулись доволі гострі політичні баталії щодо ролі і значення кооперативного руху.

Варто відзначити, що споживча кооперація УРСР у післявоєнний період у своїх міжнародних контактах дотримувалась «генеральної лінії» і жодної самостійної політики не проводила. Тому основа міжнародної діяльності споживчої кооперації Укоопспілки в даний період полягала переважно в суто економічній площині. Кооперативні організації республіки заготівельні і переробні постачали частину своєї продукції на експорт. Переважно це були дикоростучі плоди і ягоди, лікарські рослини, мед тощо. Також кооператорам України час від часу доводилось відвідувати інші країни, а також приймати

делегатії іноземних кооператорів переважно із країн соціалістичного табору в рамках обміну досвідом.

Саме тому тільки в добу Незалежності українські кооператори в рамках діючих процедур отримали можливість використати статус повноцінного учасника міжнародного кооперативного руху для розширення економічних контактів і достойного представлення українського кооперативного руху та України на міжнародній арені.

УДК 341

КОСТЮК Олександр Васильович,
кандидат філософських наук, доцент, НУБіП
України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ЄВРАЗІЙСЬКИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

На сучасному етапі говорити про довгострокові стратегічні національні інтереси, які формалізовані та втілюються в життя суспільством через демократичні державні інститути немає підстав. Звісно Україна скасувала свій позаблоковий статус та оголосила про рух до ЄС, підписавши угоду про асоціацію, але чи є це виявом самостійності у питаннях міжнародної політики. Україна робить вибір в контексті інтересів сусідніх держав, що є регіональними лідерами чи союзів цих держав. Фактично самостійність міжнародної політики України зводиться до вибору більш сильної та перспективної сили на боці якої виступає наша держава. Іншими словами України не є гравцем на міжнародній арені, нав'язуючи та просуваючи свої інтереси іншим країнам, а є геополітичним центром, що внаслідок існуючих географічного розташування, людського ресурсу, логістичної системи та інші є стратегічно важливим для країн, що є регіональними та світовими лідерами.

Мета української держави, для пересічних громадян, в кращому випадку зводиться до вступу в ЄС та безвізового режиму або ж більш простого та ближчого людям варіанту – вижити. Влада не змогла дати позитивні ідеологічні основи для стратегічного розвитку українського суспільства. На даний момент ідеологічна складова обмежується боротьбою з зовнішнім ворогом (Російською Федерацією) у військовому та світоглядному аспекті. Однак стратегічного плану, хоча б цього протистояння влада не змогла пояснити громадянам, можливо внаслідок відсутності у влади як плану так і інтелектуальних, ідеологічних, та етично-вольових ресурсів його створення. Отже на даний момент стратегічна мета українців на міжнародній арені має не багато принципових відмінностей від мети сірійських біженців. Головна відмінність – сірійці прагнуть потрапити в ЄС індивідуально перетинаючи кордон, а українці прагнуть потрапити в ЄС всією країною.

Україна балансує на межі геополітичних інтересів ЄС, Росії, США. Щоб з'ясувати можливі перспективи української держави необхідно окреслити ці інтереси.

У тезовому варіанті інтереси ЄС щодо України зводяться до наступних:

- Україна є джерелом дешевої та кваліфікованої робочої сили;
- Вигідне географічне розташування (поруч з ЄС) в контексті тенденції щодо переносу промислових виробництв з країн, де дешева робоча сила (але вони географічно віддалені – Азія) до країн, що географічно (а в ідеалі й культурно) близькі до кінцевого споживача;

- Використання України як буферної зони на межі ЄС – Росія.

Інтереси Росії щодо України зводяться до наступних:

- Унеможливлення просування НАТО на схід
- Розбудова «русского мира» (насамперед цікавить слов'янське населення України) – відновлення російської імперії(СРСР)

- Відновлення повного військового контролю над Чорним морем
- Контроль над військово-промисловим комплексом України

Інтереси США щодо України:

- Заблокувати можливість відновлення РФ як потужної імперії – наддержави
- Просування західних цінностей в глибокій Європі. Зробити Україну успішною в

економічному, культурному та політичному аспектах – вітрина досягнень та переваг західного способу життя

- Посилення ЄС. Проевропейська Україна буде сприяти консолідації та посиленню ЄС, який є стратегічним партнером США
- Спричинити демократичні перетворення в РФ, з метою зробити її союзником у протистоянні Китаю та ісламському світу.

На сучасному етапі Україна балансує та пристосовується до геополітичних стратегій основних країн-гравців у нашому регіоні. Однак в Україні є перспектива долучитися до клубу країн, що будують геополітичні стратегії своїх держав, з перспективою на наступні покоління. Можливим варіантом є утворення союзу чи конфедерації з країнами, що близькі за економічним, соціально-економічним, культурним розвитком та мають спільні проблеми та ворогів. Ідеологічною основою, може стати протистояння геополітичним зазіханням Росії та вихід з економічного та політичного впливу Франції та Німеччини як локомотивів ЄС. В даному контексті видається перспективним може бути об'єднання України, Польщі, Литви, Білорусі чи можливо прибалтійських країн.

Таку перспективу у 2015 році озвучив новий президент Польщі А. Дуда, було обговорення під час загострення відносин між Росією та Білоруссю, хоча першопочатково цей план належить Ю. Пілсудському та була реанімовано Б. Бжезинським.

Що може дати подібне міждержавне утворення навіть в межах Польщі, України та Литви? Перспективи відповідного об'єднання можна звести до наступних положень: населення біля 90 млн. чол.; ВВП – більше 1% від світового (можливий вхід до G20); великий об'єм внутрішнього ринку; замкнені промислові цикли (глибока переробка корисних копалин); самодостатня економічна система; потужна база для розвитку сільського господарства; об'єднані збройні сили – мінімум 400тис., бюджет 20 млрд. дол., наявність важкого озброєння; ВПК – побудова замкнених виробничих циклів зброї; контроль торгівельних шляхів з Азії в Європу; захист від політичних зазіхань Росії та економічних Німеччини (отримання реальної незалежності, перетворення з геополітичного центру на геополітичного гравця).

Список використаної літератури:

1. Бжезинський З. Велика шахівниця. Панування Америки і її геостратегічні імперативи. – Львів–Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
2. Панасюк П. Балто-Чорноморський регіон: геополітичний шанс / Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2006/3-4/20060303.html>
3. Ковалюк Р.Т. Збігнєв Бжезинський: геополітичний прогноз України / Режим доступу: <http://www.kyumu.edu.ua/vmv/v/05/kovaluk.htm>
4. Новакова Н. Геополітичний вимір відносин України та ЄС / Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2375/>

УДК 378.663:327 «1950-1960»(477)

Кропивко Олена Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент, НУБІП України (м. Київ, Україна)

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ОСВІТА В МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ УРСР (1950–1960 РР.)

Питання міжнародного співробітництва в галузі освіти сьогодні є важливим елементом інтеграції України в світове співтовариство. Перехід до європейських стандартів в освітній галузі має забезпечити підготовку конкурентоздатних фахівців, прискорити процес створення економіки на засадах вільного ринку.

На початку 50-х рр. ХХ ст. у Радянському Союзі в рамках формування кадрового потенціалу характерним явищем в стала підготовка студентів-іноземців країн т.з. народної демократії (в першу чергу країн Східної Європи, та, дещо пізніше, Азії і Африки). У звіті Київського сільськогосподарського інституту зазначено, що в числі випускників 1954 р. семеро були громадянами країн народних демократій.

У праці В.М. Даниленка, присвяченій аналізу наукових і науково-технічних зв'язків УРСР за період тридцяти повоєнних років зазначено, що загалом радянськими вузами було

підготовлена значна кількість спеціалістів для країн Соціалістичного табору (для Болгарії 4215 спеціалістів; НДР – 3834; Польщі – 2887; Румунії – 2628; Угорщини – 3497; Чехословаччини – 2328; Югославії – 148) Найбільшими центрами підготовки іноземних спеціалістів були учбові заклади Києва, Харкова, Одеси, Донецька, Львова, Дніпропетровська, Вінниці, Кривого Рогу, Полтави. В м. Києві одним із 8 вузів, які здійснювали підготовку студентів-іноземців, була Українська академія сільськогосподарських наук. Ще одним важливим центром підготовки спеціалістів для країн народної демократії став Харків, де у 1951 р. навчалася 457 студентів-громадян; з них 120 навчалася в сільськогосподарському інституті.

Цікавим є те, що студенти-іноземці, так само, як і радянські, були охоплені політико-виховною роботою – присутні на лекціях, доповідях і бесідах, які проводилися за затвердженими планами, запрошувалися на урочисті збори, мітинги і демонстрації, брали участь у культпоходах у кіно і театри, в художній самодіяльності, були присутні на студентських зборах (в т.ч. відкритих комсомольських), виписували і читали радянські газети і журнали, особливо «Правду» і «Комсомольську правду», які отримували через посольство своїх країн. Політико-виховна робота серед студентів-іноземців проводилася у гуртожитках, при цьому важливого значення надавалося їх поселенню разом із активними радянськими студентами-комуністами або комсомольцями.

Студенти-іноземці брали активну участь в гуртках студентського наукового товариства. Так, в Харківському інституті механізації сільського господарства студент 4 курсу Караіванов (Болгарія) розробив нового типу шахматну сіялку (випробувальний зразок було створено за кошти інституту).

Соціально-побутові умови для студентів-іноземців загалом були кращими, аніж для радянських студентів. У наказі Міністра МВССО УРСР №700 від 30 грудня 1961 р. йдеться про організацію відпочинку іноземних студентів і аспірантів, які навчалися у вузах УРСР в період зимових студентських канікул 1961-62 н.р. Було дано доручення ректорам усіх вузів УРСР, в яких навчалися іноземні студенти, поставити під свій особистий контроль організацію і проведення їх зимового канікулярного відпочинку, зокрема забезпечити їх путівками в санаторії та будинки відпочинку, звернути особливу увагу на зміцнення їх дружніх зв'язків із робітничою і сільською молоддю. Також для ознайомлення із конкретними формами реалізації рішень XXII з'їзду КПРС і виконання 7-річного плану розвитку народного господарства СРСР, організовувалися екскурсії в колгоспи і радгоспи областей, зустрічі з передовиками виробництва та робітничою молоддю, проводилися спільні молодіжні вечори, лекції, бесіди, диспути, театри, спортивні заходи тощо, на що передбачено 5 тис. крб., які розподілялися серед 39 вузів, в т.ч. сільськогосподарських. Так, Українській сільськогосподарській академії – на 73 студентів-іноземців виділено 325 крб.; Харківському інституту механізації і електрифікації с.г. на 31 – 135 крб.; Харківський с.г. інститут – на 6 чол. – 25 крб. На витрати, пов'язані з організацією зимового відпочинку студентів-іноземців неосоціалістичних країн вузам асигнувалося 150 крб.

Незважаючи на грошове забезпечення, неодноразовими були стихійні зібрання іноземних громадян, що навчалися в УРСР, на яких висловлювалося незадоволення соціально-побутовими умовами та політизацією навчального процесу, причому незадоволення виявляли як студенти країн Східної Європи, так і країн Азії і Африки. Зокрема, у листі секретаря ЦК КП України М.Підгорного до ЦК КПРС від 28 травня 1962 р. вказується, що в учбовій частині Української академії сільськогосподарських наук на 3 курсі лісогосподарського ф-ту навчався громадянин Арабської Республіки Сирії Муафак Жебран Джабур, який провадив антирадянську пропаганду серед студентів (особливо іноземців), і влітку 1961 р. став одним із організаторів провокаційної «демонстрації» іноземних студентів біля будинку РМ УРСР. 12 січня 1964 р. в приміщенні університетського гуртожитку №2 відбулася нарада представників земляцтва африканських студентів, які навчалися в різних вузах Києва. В роботі наради брали участь 22-25 чол. із 13-15 африканських країн. Нарада своїм рішенням створила «Київську студентську спілку

африканських студентів», президентом якої обрали Квасі Теодор Н'гата (Берег Слонової Кості), а керівником інформаційного відділу – БароЮосуфа (Сенегал) – студентів Української сільськогосподарської академії.

Щодо питання успішності, то переважна більшість студентів-іноземців добре оволодівала знаннями з обраних спеціальностей. Найбільш сумлінно ставилися до навчання студенти з соціалістичних країн, зокрема, з Польщі, Болгарії, Угорщини, НДР, В'єтнаму, а також більшість кубинських студентів. Цікавим є те, що в сільськогосподарських вузах спостерігався високий рівень успішності іноземців (близько 30%).

До кінця 1960-х рр. кількість студентів-іноземців, які навчалися в українських вузах, значно збільшилася. У 1964 р. в 72 вузах республіки навчалось 3627 студентів-іноземців з 66 країн світу, серед них 843 чол. були громадянами В'єтнаму, 195 – Індонезії, 3 – Китаю, 2 – Цейлону. За десятирічний період кількість студентів-іноземців збільшилася в 2,5 рази. Якщо у 1954/55 учбовому році їх підготовка здійснювалася у 28 вузах УРСР у кількості 1895 чол., то в 1967 р. – у 52 вищих і 34 середніх спеціальних учбових закладах – 4498 чол. із 87 країн світу, в т.ч. 2093 – з соціалістичних країн, 1402 чол. – з країн Африки, 873 чол. – з країн Азії та 130 чол. – з країн Латинської Америки і капіталістичних країн.

УДК 94:347.6(477)«12/13»

Лановюк Людмила Петрівна, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ТРАДИЦІЇ ШЛЮБНОЇ ДИПЛОМАТІЇ НА РУСІ У ПЕРІОД РОЗДРОБЛЕННОСТІ

Шлюбна дипломатія – встановлення дипломатичних зв'язків засобом укладання шлюбів між правлячими родинами. Шлюби, які уклалися великими князями Русі і членами їх родин, були переважно шлюбами з представниками сусідніх іноземних правлячих династій. Вони були фактично скріпленням міжнародних угод, укладених в інтересах усієї країни. Шлюби молодших членів родини великого князя теж були скріпленням угод, спрямованих на стабілізацію становища або політичної рівноваги, тобто були підпорядковані інтересам боротьби за стишення усобиць і збереження Києва. Такими, наприклад, були шлюби Ярослава Святополковича з дочкою Мстислава Володимировича (1112 р.), Анни Святополківни з Святославом Давидовичом, Романа Володимировича з дочкою Володаря Ростиславича (1114 р.) чи Ярополка Ізяславича з дочкою Святослава Ольговича Марією у 1116 р.

Династична політика князів окремих земель і удільних князів була підпорядкована інтересам їх територій. Так, наприклад, шлюби Волинських Мономаховичів були підпорядковані інтересам боротьби з численними противниками династії. Як вже зазначалося вище, шлюб Романа Володимировича з Володарівною в 1114 р. скріпив угоду нового волинського князя з Ростиславичами, які мали старі порахунки з Ізяславичами, що до того володіли Волинню. Шлюб Романа Мстиславича з Предславою Рюриківною був зумовлений складним становищем, у якому опинився володимирський князь. Йому тоді не просто було утриматися навіть серед удільних волинських князів. Розрив цього шлюбу наступив тільки тоді, коли стали неможливими відносини Романа Мстиславича та його тестя Рюрика Ростиславича. Союз, скріплений цим шлюбом, своє завдання виконав. Він допоміг Роману втриматись на Волині, здобути володіння у Пороссі, де жили чорні клобуки, які відігравали немалу роль в князівських усобицях XII ст. Цей союз допоміг Роману вистояти після втрати Галича і повернути собі знову Володимир. Шлюби обох дочок Романа були підпорядковані його намірам боротьби за галицький стіл. З цією метою він видав доньку Феодору за сина Володимира Ярославича від попаді. Цей шлюб всі князі рахували нерівним. Можливо через цю нерівність і Ярослав Осмомисл дав згоду на цей шлюб, прекрасно розуміючи мотиви волинського князя. З цією ж метою Роман Мстиславич видав другу доньку за спадкоємця чернігівського престолу Михайла Всеволодовича. Бо, ставши галицьким князем, і започаткувавши другу галицьку династію, він мусив слідувати закономірностям, котрі змушували і першу галицьку династію шукати союзу з

Ольговичами. Коли Роман Мстиславич став фактичним господарем Галича, він одружився вдруге з Анною, дочкою візантійського імператора Ісаака II Ангела. Але і в цьому випадку він підпорядковувався закономірностям, які змушували його як сюзерена великої держави шукати відповідного своєму рівню союзника, скріплюючи цей союз відповідно рівним шлюбом.

Не був помилкою, як вважають, і шлюб Данила Галицького з дочкою Мстислава Удатного. На той час це був єдиний вихід для Романовичів. Перш за все шлюб підкріпив легітимність прав Данила Романовича і усунув суперництво серед Мономаховичів. Невдача ж цього союзу крилася в політичній безпорадності самого Мстислава, який став іграшкою в руках галицької еліти. Шукаючи далі союзників, щоб стримати активність Ольговичів, які не відмовилися від претензій на Галицьку спадщину, Романовичі уклали нову угоду, скріплену шлюбом Василька Романовича з Дубравкою, дочкою володимиро-суздальського князя Юрія Всеволодовича (незважаючи на близькі родинні відносини) [1].

Шлюбні зв'язки чернігівських Ольговичів були більш широкими ніж у представників інших династій. Але вони теж підпорядковувалися певним закономірностям. У XII ст. ціною компромісів з одними гілками Мономаховичів, в союзі з галицькими та полоцькими князями, Ольговичі старались забезпечити собі перевагу в боротьбі з тою гілкою Мономаховичів, які володіли Києвом. Що стосується Давидовичів, то в екстремальних умовах вони шукали виходу в союзі з Суздальськими Мономаховичами. Такими були шлюби дочки Ізяслава Давидовича з Глібом Юрійовичем, а його племінника і спадкоємця Святослава Володимировича з дочкою Андрія Боголюбського – Ростиславою. Цим же тенденціям політики Ольговичів підпорядковані шлюб Всеволода Ольговича з дочкою Мстислава Володимировича – Марією, шлюби його сина Святослава з полоцькою князівною Марією Васильківною у 1143 р. та дочки Анни з теребовельським князем Ігорем Васильковичом. Святослав Ольгович, якому довелося рятувати династію в найважчі для неї роки, коли південні Мономаховичі зуміли домовитись з Давидовичами і готові були йти на повний розділ володінь Ольговичів між собою. Але між Мономаховичами не було єдності. Суздальська гілка прагнула сама запанувати в Києві, смоленська гілка готова була йти на компроміс, а у стані волинської гілки знаходився нащадок Андрія Володимировича, який вважав себе спадкоємцем головного волинського престолу. У цій ситуації династична політика Святослава Ольговича була блискучою. Він видав одну дочку за смоленського спадкоємця Романа Ростиславича (1149 р.), другу – за Володимира Андрійовича, який став активно виступати проти решти волинських князів, а потім створив антиволинський плацдарм у Дорогобужі, ліквідований тільки з його смертю. Третя дочка Марія була видана у 1166 р. за бузького князя Ярослава Ізяславича, представника молодшої гілки Волинських Мономаховичів. Це була спроба продовжити вдалий досвід альянсу з дорогобужьким князем. Скоря смерть бузького князя не дає можливості оцінити наскільки вдалим був цей розрахунок. Нащадки Ярослава Ізяславича, переміщені в Дорогичин, вели політику ворожу решті волинських князів, теж, можливо, через цей родинний зв'язок [3]. Олег Святославич був одружений двічі: з дочкою Юрія Довгорукого і з дочкою Ростислава Мстиславича. Обидва шлюби були укладені в той час, коли тесті були великими князями київськими.

Отже, князі, проводячи активну зовнішню політику у вибраному «шлюбному» напрямку, були пов'язані з іншими правлячими династіями сусідніх і більш далеких держав. Давність цієї практики можна добре прослідкувати на прикладі «многоженця» Володимира Святославича, який майже кожен війну чи похід завершував миром, скріпленим черговим «шлюбом» з іноземною принцесою. Навіть шлюб з візантійською принцесою Анною був просто епізодом цієї усталеної практики [2].

Список використаних джерел

1. Малик Я. Історія української державності: історична література / Я. Малик. – Львів, 1995.
2. Нариси з історії дипломатії України: науково-популярна література / О.Галенко, Є.Камінський, М.Кірсенко та ін. – К., 2001.
3. Яковенко Б. Святослав Київський: дипломатія в кольчuzі: Дипломатія Київської Русі / Б.Яковенко // День. – 2002. – 13 липня. – С. 5.

РОЛЬ ПЕРЕГОВОРІВ ТА ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРОТОКОЛУ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Збільшення кількості міжнародних конфліктів у сучасному світі потребує не тільки глибокого осмислення їхньої природи, динаміки, а й вимагає створення певних регіональних, державних і міжнародних структур, які б вивчали їхні прояви та створювали спеціальні теоретико-практичні методик і навички їх розв'язання. Тому-то, актуальним на сьогодні є незаперечним той факт, що є важливим вивчення таких понять як переговори та дипломатичний протокол, зокрема дослідження їх ролі та значення у сучасному світі. Вирішенню міждержавних питань, конфліктів та проблем допомагає також теорія дипломатичних відносин та переговорів.

З виникненням суспільства з'явилась необхідність у дотриманні порядку у всьому світі. Це відбувається на основі зовнішньополітичної діяльності, зокрема міжнародної політики та міжнародних відносин за допомогою переговорів та дипломатичного протоколу будь-якої цивілізованої держави. Саме тому, роль переговорів та дипломатичного протоколу зростає щодо розвитку сучасної міжнародної політики.

Об'єктом наукового дослідження переговори стають у другій половині ХХ століття, коли мистецтву ведення переговорів стали приділяти особливу увагу. Одним із перших дослідників був французький дипломат ХVІІІ століття Франсуа де Каллере, автор праці, присвяченої переговорам «Про спосіб ведення переговорів з монархами». Ведення переговорів – це основа дипломатичного протоколу, це основа міжнародних відносин, це мистецтво, адже доля великих держав залежала від того, добре чи погано проходять переговори, від того, наскільки професійно підготовлені учасники переговорного процесу, а підготовка залежить від знань дипломатичного протоколу. Франсуа де Келере вважав, що учасник переговорів повинен бути здатним постійно контролювати себе для того, щоб перебороти бажання будь-що сказати, аніж він обміркує, що буде говорити. У його розумінні, переговори – це комплекс вмінь, що співпадають з потребами часу, що дозволяють досягти більш тісного взаємозв'язку обох сторін у переговорах. Дослідник виробив тактику подолання емоцій, що заслуговують на особливу увагу. Він стверджував, що людина яка володіє своїми емоціями, може володарювати над ними. Тільки емоції заважають вникнути у суть справи, побачити та використати ті засоби, за допомогою яких можна виграти справу.

У нас виникають питання: для чого служить дипломатичний протокол, яку роль відіграє у міжнародних відносинах? На наш погляд, відповідь на ці питання варто шукати в історії. Саме історичні події та реалії викликали ввести такі правила і норми поведінки, які дали змогу з хаосу – зробити впорядкованість, із ворожості – можливість існування людства.

В період Середньовіччя, під поняттям протоколу розуміли правила оформлення документів та архівів, а з подальшим розвитком суспільства протокол і набув дипломатичного забарвлення. Важливо наголосити, що поняття «державний протокол» існує в практиці кожної держави. Наприклад, у положенні про Державний протокол та Церемоніал України, затвердженому Указом Президента від 22 серпня 2002 р., протокол визначається як «сукупність вимог щодо забезпечення єдиного порядку проведення офіційних заходів за участю Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністра закордонних справ України, інших вищих посадових осіб України з урахуванням загальноприйнятих міжнародних норм, правил і традицій, а також національних традицій України».

Тому-то, особливо в умовах сучасного світу важливе використання дипломатичного протоколу і вміння майстерно вести міжнародні переговори, щоб максимально запобігти будь-якому міжнародному конфлікту.

Підсумовуючи варто відзначити, що міжнародні переговори – це найефективніший метод подолання міждержавних конфліктів, оскільки саме переговори ведуть до вирішення проблем мирним шляхом та враховують інтереси сторін. Переговори – це насамперед діалог, який допомагає людям з різними поглядами, національностями, віросповіданням, бажанням знаходити порозуміння, досягати консенсусу і співіснувати в складних умовах сучасного світу. А головне, переговори – це основна складова дипломатичного протоколу сучасної міжнародної політики.

Література:

1. Василенко И.А. Политические переговоры. – М., 2006.
2. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. – М.: Междунар. Отношения, 2011. – 416 с.
3. Нергеш Я. Поле битвы – стол переговоров. – М.: Международные отношения, 1989.
4. Секунова Ю.В. Переговори та дипломатичний протокол як засіб розв'язання політичних конфліктів / Научные труды SWorld. – Вып. 2(39). – Т. 14. – Иваново: Научный мир, 2015. – С. 70-75.
5. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посібник. – К.: Кондор, 2008.

УДК: 94(477.51)

Хвіст Вікторія Олексіївна, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ: ІСТОРИКО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

XX століття для українського народу видалося чи не найтяжчим за все його існування. Такого тотального винищення не пережив жоден народ будь-якої західноєвропейської країни і не тільки.

З особливою жорстокістю і цілеспрямованістю відбувалося нищення українців у часи приходу до влади та панування імперії зла – СРСР.

Питання українсько-російського протистояння завжди стояло гостро та було і залишається нині надзвичайно актуальним.

Варто ще раз пригадати, що у 1918–1920 рр. в Україні тривала насамперед війна міжнаціональна – українці боронили рідну землю від московської навали. Для України це була війна за незалежність, а для більшовицької Росії – війна за збереження кордонів імперії. Однією з характерних ознак цієї війни було те, що українці в ній стали учасниками бойових дій по обидва боки фронту. 1921 р. долю чотирилітнього військового протистояння, яке Росія розв'язала проти Української Народної Республіки, було вирішено на користь загарбника. Україна була переможена й окупована москвитами, був насаджений більшовизм.

Після мілітарної поразки, попри відчайдушний партизанський, повстанський спротив народу, Українська Народна Республіка була колонізована. Організований Москвою штучний голод майже зламав хребет українській нації. Російська метрополія дістала можливість беззастережно порядкувати на загарбаній території, попервах заграючи з національною інтелігенцією аби згодом майже вцент знищити мозок нації. Залишити народ без проводу.

Після повалення Української Народної Республіки в листопаді 1920 р. більшовицький режим розпочав на її території активні дії щодо недопущення відновлення незалежної Української держави шляхом жорстокої репресивної політики, спрямованої на встановлення комуністичного ладу і придушення будь-яких партій і рухів, які обстоювали ідею української самостійності...

Сучасна Україна – це постколоніальна, постгеноцидна, посттоталітарна держава, в якій упродовж останніх двадцяти років так і не була здійснена деколонізація, декомунізація, дерадіянізація, дерусифікація. Більше того, за двадцять останніх років багато українців так і не усвідомили, що витоки Української державності беруть початок не в серпні 1991 р., а далекого 1918-го, коли 22 січня був проголошений IV Універсал Центральної ради УНР...

Однак, українсько-російське протистояння продовжувалося, а українсько-російська війна насправді ніколи не припинялась. Лише форми її змінювались. Був період відкритого збройного протистояння, була боротьба повстанська, підпільна, партизанська... Будьмо

відверті: українсько-російське протистояння триває і зараз.

Як відомо, скориставшись революційними подіями в Україні під час Євромайдану, у березні 2014 р. Москва анексувала Крим, провівши сфальшований референдум в автономії на порушення української Конституції та Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Росією, підписаного 1997 р. і ратифікованого парламентами обох країн. Однак кремлівська влада цим епізодом не обмежилася та вдалася до підтримки сепаратистів на Донбасі, керівниками яких виступили російські громадяни. Українська влада офіційно здійснює антитерористичну операцію, хоча всім давно відомо, що це справжня війна, наслідком якої є численні жертви серед військових і мирного населення. Ця війна засвідчує, що РФ прагне відтворення імперії, тобто вирішення своїх геополітичних планів. Поки що міжнародна спільнота виявляє рішучу солідарність з Україною, застосовуючи санкції проти агресора.

Розглядаючи військову політику Росії протягом останнього століття, неодмінно приходиш до висновку, що попри зміну політичних режимів, РФ залишається країною, яка сповідує імперську політику. Бути імперією, як доводить історичний досвід, означає постійно вести війни, шантажувати ними інші країни. Війна – це спосіб існування будь-якої імперії. Отож, тільки за ХХ – початок ХХІ століття Росія була серед активних учасників двох світових воєн; стороною, яка провокувала третю світову війну; 9 разів здійснювала агресію щодо своїх сусідів – незалежних держав; 4 рази була учасником прикордонних збройних конфліктів; ще 4 рази анексувала чужі території, використовуючи фактор військової сили; двічі придушувала демократичні процеси в підконтрольних країнах; тричі була учасником поділу одного народу на дві держави; 4 рази здійснювала військові акції щодо колишніх союзних та автономних республік; із 21 війни, прикордонного конфлікту тощо – 6 програла; 6 виграла; 7 досягла тактичний вигравш, але стратегічну поразку; 1 війна завершилася «замороженим» конфліктом і ще 1 триває. Переважна більшість воєн, які вела РФ за цей період, були несправедливими.

Міжнародне співтовариство сьогодні так і не виробило дієвих засобів профілактики імперських амбіцій взагалі та Росії зокрема як однієї з найвойовничіших імперій сучасності. Політика умиротворення та компромісів лише розпалює апетит агресора. Оскільки на прикладі України вона здійснила спробу переписати політичну історію після Другої світової війни, змінити основи міжнародного порядку, що склався, очевидно, настав час запровадити ефективніші методи і засоби колективної безпеки. Настав час діяти, вивчаючи уроки імперської геополітики.

УДК 93

Моїсєєв Василь Володимирович, асистент кафедри історії і політології, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА – КУБА. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Історія відносин України, як суверенної держави з Республікою Куба, бере свій початок з 6 грудня 1991 р., коли Куба однією з перших країн Латинської Америки визнала незалежність України.

Але вже з 1990 р. не заможна Куба відкрила програму та розпочала відбір на лікування дітей, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи. Часто серед таких дітей ті, яким попросту відмовлено в допомозі українськими медиками, або ж ті, яким не в змозі зібрати кошти на лікування в західних клініках. Для цієї програми було виділено піонерський табір в Тарара, де відкрита українська школа. Сама школа скрашена дитячими малюнками на тему історії України, від запорізьких козаків до сучасності. Крім того, кубинськими лікарями на базі міжнародного дитячого медичного центру «Євпаторія», було надано консультацій більше 10 тис дітей.

За весь час в оздоровчому таборі побувало більше двадцяти тисяч українських дітей, що мали тяжкі, невиліковні в Україні хвороби. Самі кубинці вважають це братньою допомогою, але в грошовому еквіваленті ця допомога є більшою а ніж від всіх країн

багатого Європейського Союзу і дорівнює близько 400 млн. дол.

Однак в далекому жовтні 1962 р. світ був на порозі нової світової війни. Наводиться розмова тодішнього лідера СРСР М.С. Хрущова з президентом США Кеннеді по телетайпу, в якому першим звернувся до Хрущова Кеннеді: «Ми вас можемо гарантовано знищити шість разів». На що Хрущов тут же відповів: «А ми вас один. Вам, що цього мало?».

Ці події отримали назву «Карибський кризис», в якому серед 50 000 учасників було багато вихідців з України, які і сьогодні через громадську організацію УСВІК (Українська спілка ветеранів і кубинців) намагаються налагодити дружні стосунки між нашими державами.

Що являє сьогодні Республіка Куба? 1 січня 1959 р. на Кубі відбулася революція, у результаті якої був скинутий режим Батісти, підтримуваний США.

З 1962 р. США ввели ембарго проти Куби. Економіку країни підтримував Радянський Союз, але після розвалу дружні та економічні зв'язки, а з ними і економіка Куби була зруйнована. ВВП впав 1990-1993 рр. на 33%, країні прогнозували крах. Не зважаючи на ці обставини, держава продовжує вести активну зовнішню політику на південноамериканському континенті та в країнах Африки, надаючи військову, медичну допомогу та боротьбою з не писемністю. Попри дії ембарго Куба, в порівнянні з ВВП\чол., значно випереджає Україну. А за індексом розвитку людського потенціалу, знаходиться вище наприклад Росії і багатьох інших країн. Цей індекс вимірюється щорічно для міждержавного порівняння і вимірювання рівня життя, грамотності, тривалості життя і публікується в рамках Програми розвитку ООН в звітах.

В травні 2015 р. США виключили Кубу з національного списку країн-посібників міжнародного тероризму, куди була включена ще в 1982 році через підтримку баскської підпільної групи ЕТА та колумбійської FARC. 20 липня 2015 р. в Гавані і Вашингтоні, вперше більш ніж за 50 років знову запрацювали посольства.

Куба із населенням в 11 млн. чол. експортує близько на 3,3 млрд. дол. Основні партнери по експорту на сьогодні – Китай (26%), Канада (20%), Іспанія (7%), Голландія (5%). Імпорт Куби складає більше 10 млрд. дол.

Великих успіхів Куба досягла в галузі медицини та фармакології. Тут виготовляються унікальні медичні препарати для лікування шкіри, ракових захворювань, вакцини проти менінгіту та гепатиту. Куба займає друге місце в світі по запасам нікеля і перше по його виробництву. Третє місце в світі по виробництву кобальта, також є великі запаси мідних руд, марганцевих, залізних, залежі каолінів, азбеста і ін.

В двосторонніх відносинах були і проблемні моменти, коли на початку 2000-х рр. у західних ЗМІ поширилася інформація про постачання зброї з України на Кубу. Це не набуло широкого розголосу, як наприклад «кольчужний скандал», але відносини були скомпрометовані. Також можна згадати певне охолодження відносин за часів президентства В. Ющенко. Останній офіційний візит в Україну був в лютому 2010 р. Міністра закордонних справ Куби Б.Родрігеса Паррілья, з яким мені також довелося поспілкуватися.

На Кубі діє більше 170 науково-дослідних інститутів. З метою узгодження дій для майбутнього розвитку співробітництва в галузі експертизи, реєстрації та контролю якості лікарських препаратів, вакцин та імунобіологічних препаратів укладено Меморандум про взаєморозуміння між Державним експертним Центром МОЗ України та Державним Центром по контролю за якістю медичних препаратів МОЗ Куби. Торговий же оборот між нашими країнами залишається бути кращим і складає декількох десятків млн. дол. Україна ще за часів СРСР внесла вагомий вклад у формування автотранспортного, залізничного, авіаційного парку Куби, забезпечувала технологічним обладнанням енергогенеруючі та цукропереробні підприємства. І тому сьогодні основними видами української продукції, що експортуються до Куби, є автозапчастини марки «КрАЗ», двигуни турбореактивні для літаків українського виробництва, прокат плоский з вуглецевої сталі, труби з чорних металів, запчастини до тракторів, а також мінеральні добрива, робітничий одяг та взуття, сировина для виробництва інсуліну, пшениця та ін.

Глибокі традиції має співробітництво у сфері освіти. Ще за радянських часів у навчальних закладах України було підготовлено 9 тис. кубинських фахівців і це може стати підґрунтям для активізації відносин. Сьогодні вивчається питання щодо надання кубинцям післядипломної освіти в Україні. Перспективним є співробітництво України та Куби у сфері інноваційних технологій. Українські дослідники мають багатий досвід у сфері створення сонячних електростанцій, що не набув поширення в Україні, але який може стати в нагоді кубинській стороні.

Отже, потенціал українсько-кубинської співпраці у торговельно-економічній сфері є досить великим. Проте стан його реалізації залишається незадовільним.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ (ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ НОВИХ БЛОКІВ ТА СОЮЗІВ)

УДК 376

БЕРЕЗОВСЬКА Марія Русланівна, студентка 2 курсу факультету аграрного менеджменту, **ЯТЧЕНКО Володимир Феодосійович**, доктор філософських наук, професор, НУБіП України (м. Київ, Україна).

СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НУБіП УКРАЇНИ ДО НАРКОТИКІВ І НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ

Багато молоді сьогодні втрачає своє яскраве життя через наркоманію, тому дослідивши цю проблему, я хочу застерегти студентство, адже молодь наше майбутнє.

Для наукової роботи було проведене соціологічне опитування. В опитуванні брали участь 50 осіб, з них 25 чоловіків і 25 жінок, і 25 осіб першого курсу та 25 осіб другого курсу. Також, в анкеті застосовувалась соціологічна пастка на перевірку респондента анкети.

В ході розробки анкет було сформульовано дві гіпотези: Перша: чоловіки вживають наркотичні засоби частіше, ніж жінки. Друга: першокурсники вживають наркотичні засоби рідше ніж старшокурсники. Це пояснюється тим, що першокурсники тільки приїхали з батьківського дому, де були під наглядом і опікою батьків, і, приїхавши до університету, ще не встигли потрапити під поганий вплив.

На питання «Як Ви ставитесь до вживання наркотичних засобів?» відповіло 50 осіб з них 25 чоловіків та 25 жінок, які обрали переважно негативно варіант відповіді (80% чоловіків і 92% жінок). Чоловіки і жінки проігнорували варіант відповіді. Позитивно. На варіант відповіді (ніяк, мені байдуже) відповіли однаково чоловіки і інки (8%). Варіант відповіді затрудняюся відповісти не відмітили чоловіки, а жінки відмітили (12 %). За результатами першого питання «як Ви ставитесь до вживання наркотичних засобів?» зрозуміло, що чоловіки та жінки майже однаково відповіли на питання, це означає що чоловіки і жінки ставляться до наркотичних засобів негативно.

На питання «чи доводилося Вам бути присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?», (60% чоловіків і 24% жінок) обрали варіант відповіді (так, звичайно), варіант відповіді. Жінки не відмітили варіант відповіді (так, я сам був учасником), але в анкеті спеціально буда застосована соціологічна пастка, тобто перевірка анкети та респондента, яка показала що 20% чоловіків відповіли не правдиво, тому що, в питанні «чи доводилося Вам бути присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?» варіант відповіді (так, я сам був учасником.) поставили відмітку, а в питанні «чи пробували наркотичні засоби Ви самі?» варіант відповіді (ні, і не хочу пробувати.). Це означає що респондент не свідомо брехав в анкеті. Варіант відповіді (ні, ніколи.) (обрало 20% чоловіків і 44% жінок). А варіант відповіді (ні, я не спілкуюсь з такими людьми) обрали 20% чоловіків і 32% жінок. За результатами 2 питання . (чи доводилося Вам бути

присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?) зрозуміло що, на 20% більше чоловіки вживають наркотичні засоби більше ніж жінки (жінки взагалі не вживають за результатами мого опитування).

На питання «припустимо, що Ваш одногрупник чи знайомий вживає наркотичні препарати. Якими будуть ваші дії?» варіант відповіді 3.1. (поговорю з ним, стараючись переконати що це погано.) вибрали (60% чоловіків і 80% жінок). Жінки варіант відповіді 3.2 (повідомлю керівнику групи.); 3.3 (повідомлю батьків.); і 3.4 (повідомлю в потрібну службу.) не відмітили, а варіант відповіді 3.5 (інше, що) обрали 20% жінок і 8% чоловіків, варіант відповіді 3.2 (повідомлю керівнику групи.); 3.3 (повідомлю батьків.); обрали 4%, на варіант відповіді 3.4. (повідомлю в потрібну службу.) обрало 4% чоловіків. На варіант відповіді 3.5 (інше, що) 24% тобто 6 респондентів. Це відкриті питання : 1 «Постараюсь зрозуміти причину». 2 «Поговорю з ним, а якщо не допоможе розповім його батьку». 3 «не знаю що писати». 4 «Буду вживати разом з ним». 5 «Не буду з ним спілкувались». 6 «Нічого, не буду робити». На питання № 4. (Чи пробували наркотичні засоби Ви самі?), варіант відповіді (Так, мені сподобалось.) ніхто не обра, варіант відповіді жінки не обрали, а чоловіки 20%, це означає що чоловіки взивають наркотичні препарати більше ніж жінки, а це означає що гіпотеза полягає в тому, що більшість чоловіків вживають наркотичні засоби в порівнянні з жінками. Варіант відповіді (ні, ніколи, але хочу спробувати) обрали 80% чоловіків і жінок. На інші варіанти відповіді респонденти не відповіли. Соціологічна обробка даних анкети. Студентів 1-го курсу та 2-го.

На питання «як Ви ставитесь до вживання наркотичних засобів?» відповіло 50 осіб з них 25 студентів 1 курсу та 25 студентів 2 курсу, які обрали переважно варіант відповіді (негативно) 80% старшокурсників і 92% першокурсників. Старшокурсники і першокурсники проігнорували варіант відповіді 1.2 (Позитивно). На варіант відповіді (ніяк, мені байдуже) відповіли однаково старшокурсники і першокурсники 8%. Варіант відповіді (затрудняюсь відповісти) не відмітили старшокурсників, а першокурсники відмітили 12%. За результатами першого питання (Як Ви ставитесь до вживання наркотичних засобів?) зрозуміло, що старшокурсники та першокурсники майже однаково відповіли на питання, це означає що старшокурсники і першокурсники ставляться до наркотичних засобів негативно.

На питання № 2. (Чи доводилося Вам бути присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?), 60% старшокурсників і 24% першокурсники обрали варіант відповіді (так, звичайно), варіант відповіді. Першокурсники не відмітили варіант відповіді (так, я сам був учасником), але в анкеті спеціально буда застосована соціологічна пастка, тобто перевірка анкети та респондента, яка показала що 20% старшокурсників відповіли не правдиво, тому що, в питанні «Чи доводилося Вам бути присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?» варіант відповіді (так, я сам був учасником.) поставили відмітку, а в питанні «чи пробували наркотичні засоби Ви самі?» варіант відповіді (ні, і не хочу пробувати.). Це означає що респондент не свідомо брехав в анкеті. Варіант відповіді 2.3 (ні, ніколи.) обрало 20% старшокурсники і 44% першокурсники. А варіант відповіді (ні, я не спілкуюсь з такими людьми) обрали 20% старшокурсників і 32% першокурсників. За результатами 2 питання . (чи доводилося Вам бути присутнім при вживанні наркотичних засобів знайомих чи одногрупників?) зрозуміло що, на 20% більше старшокурсники вживають наркотичні засоби більше ніж першокурсники (першокурсники взагалі не вживають за результатами мого опитування).

На питання «припустимо, що Ваш одногрупник чи знайомий вживає наркотичні препарати. Якими будуть ваші дії?» варіант відповіді (поговорю з ним, стараючись переконати що це погано.) вибрали 60% старшокурсників і 80% першокурсників. Першокурсники варіант відповіді (повідомлю керівнику групи.); (повідомлю батьків.); і (повідомлю в потрібну службу.) не відмітили, а варіант відповіді (інше, що) обрали 20% першокурсників і 8% старшокурсників, варіант відповіді (повідомлю керівнику групи.); (повідомлю батьків.); обрали 4%, на варіант відповіді (повідомлю в потрібну службу.) обрало 4% старшокурсників. На варіант відповіді (інше, що) 0% На питання «чи пробували

наркотичні засоби Ви самі?», варіант відповіді (Так, мені сподобалось.) ніхто не обра , варіант відповіді першокурсники не обрали , а старшокурсників 20%, це означає що старшокурсники вживають наркотичні препарати більше ніж першокурсники, а це означає що гіпотеза першокурсники вживають наркотичні засоби рідше ніж старшокурсники. Це пояснюється тим, що першокурсники тільки приїхали з батьківського дому, де були під наглядом і опікою батьків, і приїхавши до університету, ще не встигли потрапити під поганий вплив.

УДК 94(477)

БОЙЧАС Дарина Андріївна, студентка 1 курсу економічного факультету НУБіП України (м. Київ, Україна)

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В ООН

Складовою зовнішньої політики незалежної України є діяльність у міжнародних структурах, що працюють над питаннями протидії світовим загрозам, у тому числі безпековим, екологічним, економічним, демографічним, продовольчим тощо. Така політика визначається стратегічними національними інтересами у сфері безпеки й у процесі переходу країни до стійкого розвитку. Система безпеки на глобальному рівні, дійовою одиницею якої є Українська держава, спирається на діяльність універсальної Організації Об'єднаних Націй (ООН), що визнана стрижневою в загальнолюдській конфігурації протидії світовим загрозам. Членом-засновником ООН Україна стала 1945 р. Упродовж майже 60-річної історії членства в Організації Україна неухильно дотримується цілей та принципів Статуту Організації, робить суттєвий вклад у її діяльність у сферах підтримання міжнародного миру та безпеки, роззброєння, економічного та соціального розвитку, захисту прав людини, зміцнення міжнародного права тощо.

За час свого членства в ООН Україна тричі обиралася непостійним членом Ради Безпеки (1948-1949 рр., 1984-1985 рр., 2000-2001 рр.), шість разів – членом Економічної і Соціальної Ради (останній раз – на період 2010-2012 рр.), двічі – членом Ради ООН з прав людини (востаннє на період 2008-2011рр.). Представники України обиралися на керівні посади головних комітетів сесій Генеральної Асамблеї, зокрема, Другого (економічні та фінансові питання), Третього (соціальні, культурні і гуманітарні питання, питання прав людини), Четвертого (спеціальні політичні питання та питання деколонізації) та Шостого (правові питання).

Одним з найбільш важливих підтверджень визнання авторитету і ролі нашої держави на міжнародній арені, послідовності та неупередженості її зовнішньої політики, відданості принципам демократії та верховенства права стало обрання України до складу непостійних членів Ради Безпеки ООН на період 2000-2001 рр. Вперше Україна, як незалежна держава, була членом органу, на який покладено головну відповідальність за підтримання міжнародного миру та безпеки у світі, як незалежна держава. За час членства в Раді Безпеки Україна переконливо довела свою спроможність бути активним учасником її діяльності, здійснювати ефективний вплив на процес прийняття в РБ доленосних рішень та робити власний практичний внесок у їх реалізацію. Кульмінацією членства України в Раді Безпеки ООН стало її головування в цьому органі у березні 2001 р., коли РБ предметно розглянула ряд найбільш актуальних світових проблем, зокрема, кризові ситуації на Балканах та на Близькому Сході.

Наша держава надає виключно важливого значення питанню зміцнення ООН як центру багатосторонніх зусиль у подоланні складних та комплексних викликів нового тисячоліття. Україна виходить з необхідності забезпечення реалізації Декларації тисячоліття ООН (2000 р.).

Україна активно залучається до координованих ООН міжнародних зусиль з протидії морському піратству і збройним пограбуваннями суден. З 2009 р. наша держава на регулярній основі бере участь у засіданнях Ради Безпеки ООН з цієї проблематики, виступаючи співавтором щорічних базових і галузевих резолюцій Ради Безпеки ООН з

протидії піратству біля узбережжя Сомалі.

Україна як одна з держав-фундаторів ООН надає особливого значення діяльності ООН з підтримання міжнародного миру та безпеки, розглядаючи участь у ній як важливий чинник своєї зовнішньої політики.

Починаючи з липня 1992 р., Україна виступає як значний контрибутор військових підрозділів та персоналу до операцій ООН з підтримання миру (ОПМ). За період незалежності України понад 34 тисяч українських військових та представників органів внутрішніх справ взяли участь у більш ніж 20 миротворчих операціях під егідою ООН.

Діяльність України на економічному та гуманітарному напрямку роботи ООН, насамперед, відбувається в Другому комітеті Генеральної Асамблеї (економічно-фінансові питання). Зусилля спрямовуються на розширення міжнародної фінансової і технічної допомоги для вирішення завдань економічного та соціального розвитку України. Результатом, зокрема, є включення до низки важливих рішень Генеральної Асамблеї та інших органів положень щодо надання міжнародним співтовариством фінансової, технічної та консультативної допомоги країнам з перехідною економікою. Одним з пріоритетних напрямків діяльності нашої держави в ООН є співробітництво з метою пом'якшення та мінімізації довготермінових наслідків Чорнобильської катастрофи.

Країна є активним учасником діяльності органів системи ООН, які діють у сфері прав людини. Наша держава є стороною всіх основних міжнародно-правових документів ООН з прав людини, найважливішими з яких є Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Факультативні протоколи до них, Міжнародна конвенція з ліквідації всіх форм расової дискримінації. Як держава-сторона міжнародних договорів Україна вживає заходів з метою подальшого впровадження міжнародних правозахисних норм та стандартів, удосконалення національної правозахисної системи, посилення співпраці з УВКПЛ ООН та правозахисними спец процедурами, конвенційними органами, своєчасного представлення доповідей про виконання нашою державою положень відповідних конвенцій.

На сьогодні Україна є стороною понад 40 міжнародних конвенцій та угод, учасником багатьох програм та проектів ООН, спрямованих на охорону навколишнього природного середовища. Прикладом визнання активності України на екологічному напрямку стало успішне проведення в Києві у травні 2003 р. П'ятої конференції міністрів охорони навколишнього середовища в рамках процесу „Довкілля для Європи”.

24 березня 2011 р. представники установ системи ООН та Уряду України підписали Рамкову програму партнерства Уряду України – ООН на 2012-2016 роки, яка визначила 4 головних сфер партнерства: стале економічне зростання і подолання бідності, соціальний розвиток, врядування та управління, навколишнє середовище та зміна клімату.

Отже, для України її миротворча діяльність має ключове значення, оскільки вона розглядається як засіб зміцнення її національної безпеки через створення стабільного зовнішньополітичного середовища і, водночас, як її внесок у зміцнення загальноєвропейської безпеки і побудову нової стабільної і безпечної Європи. Завдяки миротворчій діяльності Україна стверджує себе як повноправний суб'єкт міжнародних відносин, підвищує свій міжнародний авторитет та демонструє миролюбну політику.

УДК 327

ГАЛЬЦОВ Нікіта Олегович, студент 1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН Сергій Олексійович**, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА У СВІТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Сучасний світ – багатомірний, динамічний і суперечливий. Це світ складних альтернатив, тривоги і надій, де міжнародним організаціям належить велика роль. Вони володіють значними компетенціями і можуть забезпечити співробітництво держав із широкого кола питань. Останні десятиріччя ввійдуть в історію вельми суттєвими

геополітичними змінами. Серед нових політичних реалій – творення Української незалежної держави з-поміж інших країн пострадянського простору.

Після важких випробувань часом та здобуття незалежності після розпаду СРСР, наша країна була ініціаторами утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД) виступивши разом з Білоруссю та Росією. 8 грудня 1991 р. вони уклали в Мінську договір про утворення СНД. І вже 21 грудня в Алма-Аті 11 керівників колишніх радянських союзних республік підписали протокол до Договору, який зафіксував, що Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Узбекистан, Молдова, Росія, Таджикистан, Туркменістан і Україна утворюють Співдружність Незалежних Держав. Одна з головних цілей СНД – збереження й подальше зміцнення відносин дружби, добросусідства і взаємовигідного співробітництва.

Виваженість зовнішньої політики України, її миролюбні засади, мирний характер перетворень у суспільстві підвищують рівень безпеки на континенті та сприяють становленню дієвіших відносин України з європейською сім'єю народів.

Підписанням Україною на початку 1992 р. гельсінського Підсумкового акта було увінчано самовизначення й визнання державності українського народу іншими країнами. Водночас це стало початком нормальної діяльності України в європейських структурах як рівноправного партнера.

Для України, яка впродовж своєї історії перебувала в центрі геополітичних інтересів кількох наддержав, зовнішньополітичний вибір має не тільки внутрішню, а й міжнародну вагу. Стратегічна мета нашої країни полягає в інтеграції до європейських та євроатлантичних структур. За умов збереження багатовекторності зовнішньої політики України принциповий європейський вибір обумовлюється не сьогоденною кон'юнктурою, а національними інтересами. Об'єднана Європа вже перебрала на себе частину відповідальності за становлення України як стабільної демократичної держави. Пріоритетним тепер стає набуття повноправного членства у Європейському Союзі, який, певно, визначатиме образ Європи XXI ст.

Важливим етапом в історії міжнародних відносин було утворення Організації Об'єднаних Націй, у формуванні якої безпосередньо брала й Україна. У червні 1945 р. на конференції у Сан-Франциско було підписано Статут ООН – першої політичної універсальної організації з підтримання міжнародного миру та безпеки, заснованої на принципі колективної безпеки. Одночасно з ООН було утворено міжнародні організації, що одержали назву спеціалізованих установ, зв'язаних з ООН спеціальними угодами. Це продовольча й сільськогосподарська організації ООН (ФАО), Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ) та ряд інших. Продовжували існувати давні та виникали нові регіональні організації з підтримання миру та безпеки: Організація американських держав (ОАД), Ліга арабських держав (ЛАД), Організація африканської єдності (ОАЄ), Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Організація договору Південно-Східної Азії (СЕАТО), Організація Центрального договору (СЕНТО) та інші.

Україна, яка з перших держав підписала статут ООН, упродовж усього терміну існування цієї організації бере активну участь у її діяльності. Нині Україна задіяна у військових операціях із підтримання миру. Сумлінно виконують свої обов'язки також українські цивільні поліцейські спостерігачі. Українські делегації наполегливо працюють у комітетах та на пленарних засіданнях Генеральної Асамблеї ООН. Україна, як співзасновник Організації Об'єднаних Націй, є членом 20 її організацій, а також 60 постійних та тимчасових органів.

Яскравим прикладом цього є діяльність Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), створеної 1946 р. Україна стала її членом 1954 р. Завдання ЮНЕСКО – розвивати міжнародне співробітництво в царині освіти, науки і культури з метою сприяння досягненню міцного миру і підвищення добробуту народів.

З плином часу, важливість регіонів Центральної та Східної Європи, відповідні об'єднання країн цієї частини континенту для нашої країни, набувають більшої

актуальності. Вже кілька років Українська держава докладає чимало зусиль для розширення стосунків у рамках Центральноєвропейської ініціативи (ЦЄІ). Важливим зрушенням на цьому напрямі стало набуття нашою державою 1996 р. статусу повноправного члена ЦЄІ. Це – результати важкої, чотирирічної роботи нашої дипломатії, суттєвий крок до реалізації стратегічної мети – вступу до ЄС, інтегрування України в європейський економічний простір, оскільки учасниками цього об'єднання є члени ЄС та асоційовані держави. Саме тому 1996–1997 рр. характеризувалися активною участю України в міжурядових заходах, що відбувалися в рамках ЦЄІ, які дали свої «плоди».

Україна, займаючи важливе місце в Європі, є одним із визначальних чинників нового геополітичного становища в цьому регіоні. Конкретний вклад у справу безпеки полягає в тому, що наша держава не успадкувала «ядерного менталітету» СРСР, відмовившись від конфронтаційних підходів та усвідомивши власну відповідальність за міжнародну безпеку здійснила хоробрий і рішучий крок у майбутнє. Цей виважений підхід засвідчила Декларація 1990 р. про державний суверенітет; Основні напрями зовнішньої політики, схвалені 1993 р. Верховною Радою; а також Концепція національної безпеки України, прийнята на початку 1997 р.

Через певний час, українська влада зрозуміла, що потрібно створювати та налагоджувати відносини з північноатлантичним альянсом, тому потрібно було очкувати важливу подію в цих відносинах, яка сталася 7 травня 1997 р., через яку у Києві було відкрито Інформаційний центр НАТО. До речі, це перший центр у країні, що не входить до альянсу. Він покликаний оперативно надавати достовірну поточну та узагальнюючу інформацію про справи в НАТО.

З відкриттям Інформаційного центру НАТО почалася структуризація відносин за лінією Київ – Брюссель. Зацікавленість сторін формуватиме стосунки, що їх офіційні особи називають особливим партнерством, яке визнає міжнародну вагомість України та її безперечний потенціал у європейській безпеці. Підготовка підписання майбутнього документа Україна – НАТО перейшло з теоретичного у практичну площину. 29 травня 1997 р. в м. Сінтері (Португалія), відбулось парафування Хартії про особливе партнерство НАТО з Україною. На цій церемонії були присутні міністри всіх 16 країн – членів НАТО, які брали участь у засіданні Північноатлантичної Ради. Президент України та глави держав і урядів блоку підписали Хартію про особливе партнерство на саміті НАТО в Мадриді в липні того ж р.. НАТО обстоює принципи стабільності й недоторканності кордонів держав-членів, гарантувавши їм територіальну цілісність. Такі засади альянсу дуже вагомим для нашої країни, адже з боку окремих політичних сил сусідніх держав неодноразово висувалися певні територіальні претензії до України. Натомість НАТО визнає територіальну цілісність, кордони України та її демократичний вибір і це є вагомим плюсом для нашої «молодої» країни.

Процес становлення й розвитку міжнародних організацій характеризується докорінними змінами у співвідношенні політичних сил на міжнародній арені. Вони визначають напрями глобального політичного процесу кінця ХХ – початку ХХІ століття, де світові співтовариства вступають на шлях формування нових міжнародних форм співробітництва. І це цілком закономірно, оскільки людство має вирішувати важливі проблеми, пов'язані з виживанням і подальшим співіснуванням. Тому й зовнішньополітична діяльність України спрямована на розширення участі та підвищення активної діяльності в міжнародних організаціях.

Таким чином можна зробити висновок і сказати, що в умовах глобальної соціалізації суспільства в міжнародних відносинах початку ХХІ ст., які є продовженням основних тенденцій попередніх повоєнних десятиліть, хоча й намітилися нові характерні ознаки, однак вони не призвели до радикальних змін. Силовий фактор, на жаль, і надалі переважає правовий у вирішенні міждержавних проблем. У новому столітті людство позбулося частини загроз часів холодної війни, що виникали з військового, ідеологічного та економічного протистояння двох систем. Світове співтовариство, хоч і з певними

труднощами, наблизилося ще на один крок до задекларованих норм міжнародного співжиття.

УДК 94(477+470)

ДИННИК Тарас Євгенійович, студент 1 курс, факультет аграрного менеджменту, НУБіП України (м. Київ, Україна).
Науковий керівник к.і.н, доц. **Лановюк Людмила Петрівна**

ВІДНОСИНИ РОСІЇ ТА УКРАЇНИ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

У своїй роботі я б хотів розглянути відносини лише з нашим «названим братом» – Росією. Мені, як і всім, цікаво, що ж стало причиною сучасних дій Російської держави. Адже здавалося, ми мали міцного і грізного союзника на сході. І лише історія, яку ми, на жаль, не всі знаємо, добре показувала, що відносини з Росією рідко коли приносили нам хороші дивіденди. І можна було очікувати будь-чого. Як ставитися до Росії, якщо перебуваємо з нею у фактичному стані війни? Чого хоче від нас Росія?

Повернемося до IX ст., коли на теренах нашої землі існувала могутня Київська Русь. Саме із багатонаціонального народу Русі і формувалися Україна, Росія і Білорусія. Не зважаючи на спільні риси, як українські, так і російські історики окремо виділяють шлях кожного з народів, а це, звісно ж, впливає на світогляд громадян. Так, ми розуміємо, що русичі були праукраїнцями, а продовженням Київської Русі є Галицько-Волинське князівство.

Основоположник російської наукової історіографії М.Карамзін у своїй 12-томній «Історії держави Російської» (1816-1829) зауважує, що росіяни мають повне право вважати Русь своєю спадщиною. Іншої схеми притримувався М.Погодін. Як і всі інші російські історики, він вважав історію Київської Русі органічною частиною російської історії. Вивчаючи домонгольську історію Східної Європи, він бачив, однак, наскільки відрізнялася Південна Русь від Північно-Східної за культурою, традиціями, характером населення. Прагнучи розв'язати цю суперечність, він обґрунтував всі свої тези у 7-томній праці «Дослідження, зауваження і лекції з російської історії» (1846-1857).

Важливою причиною формування у XV ст. єдиної Російської держави стало звільнення від монгольського ярма у 1480 р. Московський князь Іван III прийняв титул «государя всієї Русі» і заявив, що всі землі колишньої Русі мають тепер належати Москві. 1500-1503 рр. між Литовським князівством і Росією була розв'язана війна, яка закінчилася поразкою литовських військ князя Олександра. До Москви відійшли Брянськ, частина Смоленської землі, Новгород-Сіверська земля з Черніговом, Стародубом та Новгород-Сіверським. Цим було покладено початок входженню частини українських земель до складу Російської держави.

За Б.Хмельницького (1648-1657 рр.) була заснована незалежна держава українського козацького народу «Військо Запорізьке». Але Слободищенський трактат, підписаний у 1660 р., розколов Україну на дві частини. Так відбувся розподіл українських етнічних земель, який призвів до розриву між ними соціально-економічних та культурних зв'язків і втрати на довгі роки незалежності. Саме тому ми сьогодні можемо бачити таку чітку різницю між жителями східної і західної частини України. Ці думки в їх головах, закарбовувалися століттями, вплив Європи з одного боку і вплив «завжди відстаючої» Московії з іншого. У 1668 р. П.Дорошенко об'єднав українські землі в одне єдине, але під протекторатом Туреччини. Проте турки вимагали зруйнування фортець, сплати данини і роззброєння українського населення. Гетьман не міг цього витримати, тому втрачає підтримку Туреччини. У 1676 р. складає повноваження і здається Росії. У результаті другого поділу Речі Посполитої до Росії відійшли Київщина, Східна Волинь, Поділля. Третій поділ передав під владу Росії Волинь. Після цього українські землі на довгі віки перейшли під владу Московської імперії. Задамось питанням, чим ми завжди були для Росії. Якщо, ви подумали про колоніальну політику, яка передбачала жорстоке використання сировинної бази української землі, то ви праві. По-друге, російська влада завжди робила акцент на

культурний утиск наших предків. Заборонялися українська мова, преса, література і, навіть, живопис. Яскравими прикладами цього були Емський указ (1876), Валуєвський циркуляр (1863). Кріпосницька система жорстоко використовувала людські ресурси української землі. І на кінець цього всього вони намагалися зламати найкращих і найталановитіших представників нашої нації. Але зламати український дух і любов до волі їм не вдалося. І після того, як вони століттями топтали наші традиції, мову і людей, ми маємо їм довіряти? І саме тому, уже у середині XIX ст. в Росії поживався суспільно-політичний рух українського народу, започаткувала який патріотична інтелігенція.

У кінці лютого 1917 р. царизм було повалено. І вже 4 березня політичні, громадські, наукові організації не впустили свого шансу і заснували Центральну Раду. Спочатку ідеями цього органу влади була автономія у складі Росії, але 4 універсалом було проголошено самостійну державу під протекторатом Німеччини і Австро-Угорщини. У період з квітня по грудень 1918 р. у влади був гетьман П.Скоропадський, який прагнув зближення з Німеччиною. Директорія, яка панувала з 21 листопада 1918 р. до кінця місяця, уклала договір з німцями, згідно з яким вони ідуть і не заважають скинути гетьманат. І в цей же час більшовицький уряд заснував на території України свої власні державні формування, з метою протиставлення УНР. Донецько-Криворізька Радянська Республіка (ДКРР) і Одеська Радянська Республіка (ОРР) стали осередками радянської влади в боротьбі за українську землю. Далі був складний для України період в складі СРСР. І хоча згідно з правилами Україна мала б мати автономію, так як СРСР це був союз добровільного об'єднання, в якому всі республіки мали б рівні права, але на справі це було не так. Ми можемо згадати втрати населення України. І чому ж так сталося? Та тому, що радянська влада ніколи не звертала уваги на інтереси народу.

Цікаві дані сучасного соціологічного опитування. За даними опитування Київського міжнародного інституту соціології у грудні 2014 р., 47,5% українців ставляться до Росії "в основному погано" або "дуже погано", тоді як 36,5% громадян України ставляться до сусідньої держави "дуже добре" або "добре".

Ще п'ять років тому ситуація була кардинально іншою – погано до РФ ставилися лише 4% українців, а схвалювали її дії 93%. У Росії, за даними "Левада-центру", тенденції схожі. На запитання "Як Ви загалом зараз ставитеся до України?" у січні 2015 р. варіант "Дуже погано" або "Погано" обрали 63% опитаних росіян, тоді як кількість тих, хто ставиться до України "добре" або "дуже добре", становить 24%. У 2010 р. настрої були фактично протилежними: 21% громадян РФ ставилися до України погано, водночас 67% росіян оцінювали Україну позитивно. Зміни у суспільному ставленні народів одне до одного стали наслідком драматичних подій першої половини 2014 р. – анексії Росією Криму та збройного конфлікту між українською армією та проросійськими сепаратистами на Донбасі. Водночас, дії російського президента В.Путіна продовжують підтримувати більше 80% росіян.

І ось здавалося б, що у 1991 р. ми заснували свою суверенну державу і все має бути добре. Проте, зараз вимушені оборонятися від «братів наших». Ми, володіючи третім за потужністю ядерним потенціалом, самі згодилися на роззброєння. Провідні держави світу гарантували нам недоторканність, у т.ч. і Росія. Що ж спостерігаємо зараз? Донецько-Криворізька Радянська Республіка (ДКРР) та Одеська Радянська Республіка (ОРР), чи не нагадають нам нічого знайомого ці назви. Ми можемо сміливо провести паралелі з сучасністю. І лише «дурню» не зрозуміло, що історія має циклічний характер. Ми знову стаємо здобиччю Росії. Але тепер, переживши багато потрясінь, ми вже не здамося так просто, не віддамо своєї землі.

Список використаних джерел

1. Історія держави Російської – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kulichki.com/inkwell/text/special/history/karamzin/karahist.htm>
2. Київська Русь – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uateka.com/uk/article/society/heritage/1219>
3. Українські землі в складі Московської Імперії – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.litopys.com.ua/encyclopedia/uchast-ukra-nskogo-narodu-u-ros-ysko-turetsk-y-ta-v-tch-znyan-y-v-ynakh/ukra-nsk-zeml-u-sklad-ros-v-persh-y-polovin-xix-st/>

4. Україна в складі СРСР – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/10830622/istoriya/ukrayina_skladi_srsr_natsionalna_politika_bilshovikiv_ukrayini
5. Ставлення росіян до України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2015/10/151005_dk_russians_ukrainians

УДК 327

ЄФИМОВА Аліна Олегівна, студентка 1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН Сергій Олексійович**, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна – велика, суверенна, незалежна держава в Східній Європі. Має досить вигідне географічне розташування. Межує з такими європейськими країнами як Польща, Белорусь, Росія, Болгарія, Румунія, Угорщина, Словаччина, також має вихід до Чорного та Азовського морів. Столиця – місто Київ (2,6 млн. жителів). Крім вигідного місця розташування, в Україні є великі родовища кам'яного вугілля залізної руди, а також марганцевих, титанових, уранових руд. Найбільші річки – Дніпро, Дунай, Десна, Прип'ять. На Дніпрі знаходиться каскад ГЕС. У країні розвинена обробна і гірська промисловість, також розвиваються легка, паперова, харчова галузі. Половина території України використовується в сільському господарстві: розводять велику рогату худобу, вирощують зернові культури, на чорноморському узбережжі – овочі і фрукти. Всі вище перелічені багатства є лише невеликою частиною. Частиною єдиної держави. Ім'я якому – Україна.

Місце України в контексті євразійського континенту можна трактувати двояко. Зважаючи на своє розташування, територія України завжди потрапляла в інтереси сфер впливів як з боку азійських держав, так і з боку європейських. З історії ми пам'ятаємо про 300-літню навалу кочових племен із Середньої Азії на Київську Русь, так само пам'ятаємо і про поділ наших земель між Річчю Посполитою і Московським царством. Свіжі в нашій пам'яті і спогади про Європейську окупацію України в періоди двох Світових воєн. Ні для кого не секрет, що всі минулі завойовники, бачили в особі Української території лише величезну ресурсну базу для потреб своїх держав. Для кожного періоду часу були свої пріоритети. Якщо до XIX ст. це були лише сільськогосподарські простори, то після початку «Промислової революції» стали серйозно замислюватися про використання природних ресурсів як сировинного приросту для імперій. На тлі всіх цих причин розгорнулася багатовікова боротьба за право віднести Україну до європейської цивілізації, або ж до азійської. Донині гостро стоїть питання про нашої приналежності. Схід чи Захід. І які перспективи чекають нашу країну на шляху того чи іншого вектора розвитку. Що б дати оцінку цьому процесу, слід проаналізувати роль і становище зовнішньої економічної політики і стратегії сучасної України.

До 2001 р. Україна дотримувалася нейтральних позицій щодо вступу у військово-політичні союзи, а з 2001 р. поступово і після 2004 р. – офіційний курс її зовнішньої політики став ґрунтовно орієнтуватися на входження в структуру НАТО. Зовнішня політика України спрямована на європейську інтеграцію. Вона закріплена договором про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС, а також Указом Президента № 587 від 12 квітня 2000 р. «Про стратегію інтеграції України в Європейський Союз» та іншими більш пізніми законодавчими актами.

Але ж давайте дивитися на речі прозоро, можливість політичної інтеграції в ЄС у найближчий час є малоімовірною. І цьому є підтвердження. Українська еліта немає бажання підняти країну, бо це приведе до змін у її вищому керівництві. Вони неготові віддати свої посади комусь, крім них самих. Річ в тому, що досвід у побудови та утворенні державних інститутів у нас з Європою різний.

Європейський союз вже існує давно. За весь час свого існування, Європа подолала багато перешкод, щоб набути теперішнього рівня, а Україна ще не пройшла й половини цього шляху.

Також, є велика різниця у економічній сфері України та країн ЄС. Також впливає і те,

що східний сусід останній час робить усе, щоб позбавити Україну політичної та економічної незалежності. Шляхом військового та економічного тиску. Прийнято вважати, що в євразійському економічному просторі в політичному оточенні економічних світових центрів – ЄС і РФ – в Україні дуже мало шансів на цілеспрямовану власну стратегію і зовнішньоекономічну політику. У неї відсутня національна стратегія енергетичної безпеки. У відповідь на реалізацію твердого курсу зовнішньої політики президента В. Ющенка на інтеграцію України в ЄС і входження в НАТО Росія здійснила ряд активних дій відносно контрактів з постачання природного газу та імпорту російської нафти в Україну. Таким чином, досить важливим стає відповідь на головне питання: яке місце займе Україна в процесі формування євразійського простору? Однак, перш ніж на нього відповісти, слід визначити, в якому геополітичному і економічному полі України буде розвиватися в середньостроковій перспективі – в європейському або в рамках СНД.

Україна в рамках незалежної політики може виконувати різні ролі: наприклад, роль поліціанта, обслуговуючого американські інтереси в Євразії і виконуючи всю брудну роботу за інших. Але є й інший шлях – побудови геополітики України, а значить і визначення зовнішніх і внутрішніх загроз, на принципах саме своїх національних інтересів. Тоді Україна буде, спрямована до власної величі і процвітання, може гармонійно вписатися в євразійську концепцію і конкурувати з Росією та іншими за право першість у Євразії

UDC 339.9=111

ISAKOVA Natalia Petrivna, Ph.D, associate professor
KIRIENKO Kateryna Serhiivna, first-year student,
faculty of land management, National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS AS A PART OF THE EXISTING SYSTEM OF INTERNATIONAL RELATIONS

International economics is concerned with the effects upon economic activity from international differences in productive resources and consumer preferences and the international institutions that affect them. It seeks to explain the patterns and consequences of transactions and interactions between the inhabitants of different countries, including trade, investment and migration.

International trade studies goods-and-services flows across international boundaries from supply-and-demand factors, economic integration, international factor movements, and policy variables such as tariff rates and trade quotas.

International finance studies the flow of capital across international financial markets, and the effects of these movements on exchange rates.

International monetary economics and international macroeconomics study flows of money across countries and the resulting effects on their economies as a whole.

International political economy, a sub-category of international relations, studies issues and impacts from for example international conflicts, international negotiations, and international sanctions; national security and economic nationalism; and international agreements and observance.

The establishment of diplomatic relations is the result of negotiations between the States concerned, directly or through diplomatic representatives of third countries and exchange issued as messages, letters, notes between the Heads of State and Government or Foreign Ministers. The parties agree to the fact of the establishment of diplomatic relations, the level of diplomatic representations (embassy or mission), the effective date of the agreement, term and order its publication.

The urgency of the problem is due to a number of internal and external factors.

Firstly, a complication of the economic and socio-political problems in a number of countries, government budget deficit, unemployment and other negative effects downturn production, political instability and aggravation of of social tension. Also there are essential issues

of compliance with a balance between positive and negative impact of foreign economic relations of the parties on the course and the pace of socio-economic reforms, and ensuring national defense.

International economic relations are part of the existing system of international relations. The concept of "international relations" is very wide. First of all it includes inter-state relations. The subjects of these relations can be also international organizations, including economic, and others.

The analysis of scientific literature of this question makes it possible to conclude that under international (interstate) relations should understand the relationships that go beyond states and ensue between them there. This relationship is known to be regulated by international law.

Interstate economic relations arise and established primarily as a political form of organization of society, expressing the economic system caused by a political power economically dominant class or the entire nation. They can also occur, as already noted, and between States and international organizations.

The content of international economic relations is complex. This is due, firstly, to a large number of countries, their groupings and international organizations that are subjects of international economic relations. Secondly, the complexity and nature of this relationship significantly affects the socio-political structure of their countries or groups. It is clear that certain features in economic relations are existed (and still exist today) between countries with different social and economic systems.

For the development of Ukrainian economy it is especially important to use external economic relations fully and effectively for the decision of urgent scientific and technical and economic problems.

Development of effective foreign economic relations will give possibility to Ukraine to force the overcoming of economic crisis, accelerate development of productive forces and improve the social standard of living. In fact a country that does not develop foreign trade does not have economic ties with other countries of the world force to increase cost of production b 1,5 – 2 times.

As of today Ukraine as a sovereign state does not have sufficient experience in establishing of economic relationships with other countries of the world. There is a necessity of creation of corresponding legal base and adoption o f laws on foreign economic activity, creation export-import bank, foreign investments.

A principal reason that prevents Ukraine to be a valuable partner in a world economy is a low competition of products on world markets. Only 1 % of manufactured goods can compete in products at the markets of far abroad. In addition, even those commodities which are in demand at foreign markets do not comply with international standards. So almost all crude iron does not have international standards, it has low volume of nomenclature of ingots, which results in large metal content of products, wastes of metal increase up to 25%.

It is necessary to specify priority areas of development of export specialization, be-guided by the production of scientific and recourse efficient technologies in the field of machine- and aircraft construction, in space-rocket industry and creation of super-hard materials.

Domestic enterprises constantly deal with challenges of modern competition, and foremost, with difficulties of adaptation to the permanent changes of market conditions. For many industrial enterprises that were formed during plan economy, such situation is unusual. Clients, competitors and drastic changes – are those three factors, which both separately and together dip deeper today's enterprise in an environment, that foremost its management perceive as unknown for itself.

Among the complex of urgent tasks on providing effective access of Ukraine into a world economy and international cooperation a primary target is a forming of mechanical external economic connections, their theoretical development and practical implementation. Under the mechanism of external economic connections we understand complex of their concrete forms, and also system of legal, institutional and management, financial and economic levers.

Taking into account the principle of international division of labor, geopolitical location of

Ukraine, typical development of productive forces, existing scientific and technical and resource potential, mechanisms of foreign economic activity, that are forming in the country, it is necessary to be guided by primary strategic target in the field of external economic politics – integration of the national economy complex of Ukraine into the world economic system.

So, we can conclude that today an important precondition of the realization of the economic potential of any state, as well as the most important guarantee of its national security was the active participation of the state in international economic cooperation based on proper respect for the principles and norms of international law, first of all-round development of international trade relations and interpenetration of economies. It also applies Ukraine, because well known that countries with any reasons found themselves outside the international economic structures gradually displaced from world markets, which eventually leads to the loss of their first economic and then political independence.

УДК 341

КАПТАН Олександра Гаррієвна, студентка 3 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, **КОСТЮК Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА ЯК ГЕОПОЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ЗА З. БЖЕЗИНСЬКИМ

Українська держава не може успішно розвиватися, спираючись на розуміння лише власних інтересів, ігноруючи геополітичний контекст і тенденції розвитку світової цивілізації.

З. Бжезинський у своїй праці «Велика шахівниця» картографічно виводить вісь «Франція-Німеччина-Польща-Україна» як могутній європейський блок, в якому Україна відіграє важливу роль.

З. Бжезинський переконаний у тому, що «успіх України не тільки дасть їй можливість постати однією з держав – лідерів Європи, а й дасть добрий приклад Росії у пошуку нею свого шляху до Європи, що полегшить нове самовизначення і для Європи, і для Росії» [23].

Україні потрібно насамперед сформувати власну геополітичну модель світу, спираючись на яку можна узгоджувати свою позицію з позиціями інших країн, враховувати їхні інтереси і, в той же час, не забуваючи про свої.

Українську геостратегію визначають три головні вектори зовнішньополітичних взаємодій: євразійський (Московська Русь, Росія, СРСР, СНД), європейський (Польща, Західна Європа, США) та південно-східний (Балкани, Візантія, Туреччина, країни Сходу) напрямки, навколо яких складаються відповідні парадигми зовнішнього політичного мислення. Визначення національного інтересу України в цьому питанні є стратегічним вибором, і сформовані в нашу добу рішення позначаються на долі держави на десятиліття вперед.

Найширше «українське» питання висвітлено у творі «Велика шахівниця» у главі 4 «Чорна діра», де під чорною дірою З. Бжезинський розуміє геостратегічний простір, що утворився після розпаду СРСР.

Аналізуючи наслідки розвалу СРСР, автор зазначав, що «найболучішою була втрата України». Поява незалежної української держави стала істотною геополітичною невдачею для російської держави: втрата потенційно багатой індустріальної та сільськогосподарської економіки, 52 мільйонів людей, домінантної позиції на Чорному Морі і т.д.

Втрата України Росією стала геополітично вирішальною, оскільки це радикально обмежило її геостратегічні можливості. Зважаючи на склад російського рівня народжуваності і вибуховий рівень народжуваності серед середньоазіатського населення, будь-яка нова євразійська єдність побудована на суто російській владі, без України, неминуче ставатиме з кожним наступним роком менш європейською і більш азіатською.

Майбутнє Європи і світової цивілізації багато в чому залежить від чіткої позиції

Заходу в питанні ставлення до країн, що виникли унаслідок розформування СРСР. Будь-які спроби Російської Федерації, вважає З. Бжезинський, ізолювати і знову підкорити Україну за допомогою московського оплоту в Криму (так само, як вторгнення в Прибалтику) повинні розглядатись як привід для масштабної допомоги Заходу. Важливим компонентом західної стратегії в Центральній Європі сьогодні стає підтримка економічної і політичної консолідації України.

Бжезинський вважає Україну геополітичним центром Центральної і Східної Європи, який суттєво впливає на формування балансу сил на європейському континенті в цілому. Він відводить вагоме місце Україні, як новій геополітичній вісі, що допоможе трансформувати Росію в демократичну державу.

Політична й економічна підтримка ключових нових незалежних держав є інтегральною частиною ширшої стратегії для Євразії. Як вважає Бжезинський: «Укріплення суверенної України, яка тим часом самовизначається як середньоевропейська держава і залучається до тіснішої інтеграції із Середньою Європою, – вирішально важливий компонент політики, що сприяє зміцненню стосунків з такими стратегічно опірними державами, як Азербайджан та Узбекистан, на додаток до загальнішого зусилля відкрити Середню Азію (всупереч російським перешкодам) до глобальної економіки»

Література

1) Бжезинський Зб. Велика Шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. – Львів–Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.

2) Бжезинський Зб. Україна у геостратегічному контексті. – Передмова. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.

УДК 327:502/504(477+71)

КРАВЧЕНКО Олена Олексіївна, студентка 1 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, **ІСАКОВА Наталія Петрівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЕКОЛОГІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА КАНАДИ

Українсько-канадські дипломатичні відносини – це двосторонні відносини між Україною та Канадою у сферах міжнародної політики, економіки, екології, освіти, науки, культури тощо.

2 грудня 1991 р. Канада визнала незалежність України, міжнародні дипломатичні відносини між країнами встановлено 27 січня 1992. У квітні 1992 в Києві Канада відкрила Посольство Канади в Україні. Посольство України в Канаді відкрито в листопаді 1992 р. в м. Оттава.

Канадське агентство міжнародного розвитку здійснює в Україні багато проектів в сфері поглиблення демократичного ладу, підвищення ролі місцевих громад, економічного прогнозування. Канада вносить вагомий вклад у процес закриття Чорнобильської АЕС та вирішення інших важливих екологічних і соціальних проблем України.

Уряд Канади через Канадське агентство міжнародного розвитку (КАМР) надає фінансову допомогу для виконання канадсько-української програми екологічного співробітництва (КУПЕС) у 1999–2002 рр. Ця Програма базується на положеннях Меморандуму між Урядом України та Урядом Канади про співробітництво з питань зміни клімату, включаючи заходи, що проводяться спільно, підписаного 28 січня 1999 р. КУПЕС здійснюється під керівництвом Інституту державного управління Канади.

Мета Програми – підтримка та сприяння процесу переходу України до ринкової економіки шляхом покращення діяльності з охорони навколишнього природного середовища. Програма спрямована на підсилення потенціалу в Україні у вирішенні питань, пов'язаних із зміною клімату.

Діяльність за Програмою включає такі найголовніші напрямки:

- 1) допомога у розробці адміністративної структури стосовно зміни клімату в Україні;
- 2) допомога у розробці адміністративних та законодавчих норм для реалізації

проектів спільного впровадження і визначення галузей та окремих підприємств української промисловості, які можуть представляти особливий інтерес для канадських компаній щодо розробки та реалізації проектів спільного впровадження.

3) допомога у розробці адміністративної та управлінської структури з питань зміни клімату в Україні;

4) допомога у процесі розробки системи регулювання викидів парникових газів в Україні;

Основні цілі програми:

1) посилення можливостей України щодо виконання вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї;

2) допомога у розробці адміністративної структури з питань зміни клімату в Україні;

3) сприяння створенню ефективної організаційної інфраструктури для підтримки розвитку ініціатив із реалізації запровадження «гнучкого механізму спільного впровадження відповідно до Кіотського протоколу»;

4) сприяння реалізації канадсько-українських проектів спільного впровадження, спрямованих на зменшення викидів парникових газів;

5) розвиток довготривалих контактів між установами приватного та державного секторів економіки Канади та України, які працюють у сферах охорони довкілля та енергетики та направління діяльності з іншими країнами, а також міжнародними компаніями, які беруть участь у діяльності, пов'язаній з екологією та зміною клімату.

Діяльність за Програмою спрямовує Спільний Українсько – Канадський Комітет Управління Програмою (КУП). Комітет діє за підтримки Українського Підкомітету Управління Програмою та Канадського Технічного Дорадчого Комітету. Українська сторона відіграє значну роль в управлінні Програмою завдяки участі у діяльності Українського підкомітету. Проекти в рамках Програми виконуються українськими установами, організаціями та спеціалістами.

Отже, Україна та Канада досить тісно співпрацюють в екологічній сфері. Можливо, в майбутньому ми можемо очікувати створення більш значних проектів та більшої кількості договорів про співробітництво інвестування канадських підприємців в Україну.

Використані джерела:

1. <http://www.litsoch.ru/>
2. <http://shpargalka.org.ua/>
3. <http://canada.mfa.gov.ua/ua>
4. <http://www.canadainternational.gc>
5. <http://svit.ukrinform.ua/Canada/canada>
6. <http://www.ukrainian-diaspora.com.ua/>
7. <http://www.dfait-maeci.gc.ca/canada-europa/ukraine/>
8. <http://canada.gc.ca/acanada/>
9. Енциклопедія українознавства : Словникова частина : в 11 т. / Наукове Товариство ім. Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. – Париж ; Нью-Йорк ; Львів : Молоде життя, 1954–2003.
10. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. – К.:Знання України, 2004 – Т.1 – 760с.

УДК 94(477)

МАРУЩЕНКО Олена Олександрівна, студентка 1 курсу економічного факультету, **Хвіст В.О.** кандидат історичних наук, доцент НУБіП України (Київ, Україна).

НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ 2013-2015РР.

Російська збройна агресія проти України (також Російсько-українська війна) – пряме та опосередковане застосування збройної сили Російською Федерацією проти суверенітету та територіальної цілісності України.

Дослідити причини та наслідки російської агресії проти України впродовж 2013 – 2015 років і є метою даної роботи.

Існують різні точки зору щодо дати початку російсько-української війни. Колишній радник російського президента А. Ілларіонов вважає, що датою початку війни слід вважати

20 лютого 2014, оскільки саме ця дата виکارбувана на медалі «За повернення Криму», і, відповідно, першою силовою акцією – розстріл демонстрантів на Майдані Незалежності в Києві, який відбувався, за твердженнями автора, за наказами та під керівництвом представників російського ФСБ.

Ключовою передумовою конфлікту стала дедалі негативна політика Росії щодо України, яка з огляду на зміст російської пропаганди у ЗМІ, за останні роки стала просто ворожою. Агресивність російської політики стосовно України вилилася у перші жертви з боку останньої ще за часів режиму підконтрольного Росії В. Януковича.

У лютому 2008 р. Олександр Сокуров в інтерв'ю на телебаченні зазначив, що до того часу, поки розвиток культури в Росії не стане головним завданням всіх державних інструментів, – ідеології, промисловості, бюрократії, армії, загалом усіх державних інститутів, – не буде рішучих змін у житті Росії. І, оскільки це завдання не вирішується, то Росію очікують великі війни: на півдні країни; аж надто тяжка війна з Україною; і тяжкий конфлікт із Казахстаном. Російська політична еліта і пересічні громадяни здебільшого переконана що: – росіяни й українці є одним народом, возз'єднання їх в одній державі має завершитися формуванням потужного над етносу та утворенням «Русского міра» з однією церквою, однією мовою та однією культурою;

– Україна є частиною Росії і не повинна існувати окремо від неї;

– Україна винна в дезінтеграції радянської імперії і викликаних цим негараздах Росії; – незалежна державність України є геополітичною аномалією і становить стратегічну загрозу для Росії;

– Росія без України є геополітично незавершеною і не може відродитись як світова наддержава. Але основними причинами війни на мою думку є те, що Росія не хотіла щоб:

1. Україна не підписувала угоду з ЄС; 2. відмовилась від вступу до НАТО; 3. перенесла дату президентських виборів з 25 травня 2014-го на пізніший термін; 4. розробила нову українську Конституцію; 5. стала федерацією; 6. надала російській мові статусу другої державної.

Також Росія хотіла приєднати до своїх територій і Крим, адже, вважала, що Крим і раніше був російською власністю, то й на даний час має бути російською. І вже 1 березня 2014 р. Рада Федерації РФ підтримала звернення президента Росії Володимира Путіна про дозвіл на застосування Збройних сил Російської Федерації на території України Рада національної безпеки і оборони України у зв'язку з агресією з боку Росії, ухвалила рішення привести Збройні сили України в повну бойову готовність та розробила «детальний план дій на випадок прямої військової агресії з боку РФ». Також Росія передислокувавши свої війська на Донбас, завдала і там не малих збитків.

Наслідками війни на Донбасі було:

1. На 9 липня 2014 р., збитки руйнувань на Донбасі в ході війни становили 8,1 мільярди гривень.

2. 1 місяць АТО коштував Україні 1,5 мільярди гривень.

3. 21 липня на АТО було вирішено додатково виділити 16,931 мільярди гривень.

4. 20 травня 2015 прем'єр-міністр Арсеній Яценюк на засіданні уряду заявив, що Кабінет міністрів України вирішив припинити військово-технічну співпрацю з Російською Федерацією і дію угоди між Україною і Російською Федерацією про військово-технічне співробітництво, яка була підписана 26 травня 1993.

А саме головне це було вбито багато невинних людей, знищено їх житла, багато людей просто втекли зі своїми сім'ями до інших областей.

Отже, під час російської агресії Україна втратила свого «побратима» – Росію; втратила багато грошей таким чином створивши економічну кризу в країні та інфляцію; найголовніше і найцінніше – життя дорослих та зовсім юних людей.

УДК 93 (439.151)

Онишук Андрій Олександрович студент I курсу економічного факультету, **Хвіст В.О.** кандидат

історичних наук, доцент НУБіП України (Київ, Україна).
БУДАПЕШТСЬКИЙ МЕМОРАНДУМ

В наш час дуже важливе місце в світі займають різного виду договори, меморандуми, асоціації. Але який сенс їх укладати якщо вони можуть погіршити і так хитке становище країни. Одним з таких угод став Будапештський меморандум.

Метою моєї роботи є з'ясування ставлення до угоди з боку українського суспільства, розгляд проблем даного договору та його наслідки.

Будапештський меморандум – міжнародна угода, укладена 5 грудня 1994 р. між Україною, США, Росією та Великою Британією про неядерний статус України.

Угода містить пункти, що надають гарантії суверенітету та безпеки Україні. Державами-гарантами які зобов'язалися виконувати угоди стали Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки.

Згідно з цим Меморандумом держави-гаранти США, РФ і Велика Британія зобов'язалися:

- поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України;
- утримуватися від загрози силою, її використання проти територіальної цілісності/політичної незалежності України; ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти неї, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН;
- утримуватись від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, отримати будь-які переваги;
- домагатися негайних дій з боку Ради Безпеки ООН з метою надання допомоги Україні, якщо вона стане жертвою акту агресії чи об'єктом погрози агресією з використанням ядерної зброї;
- не застосовувати ядерну зброю проти України, крім випадку нападу на них самих, їхні та підопічні території, збройні сили, їхніх союзників;
- проводити консультації у випадку виникнення ситуації, внаслідок якої постає питання стосовно цих зобов'язань.

Після цього договору Україна позбулася всієї ядерної зброї і таким чином втратила статус третьої ядерної держави світу, що в подальшому відбилося на агресії з боку сусідньої держави-гаранта.

З самого початку народ України негативно ставився до підписання цього меморандуму, адже, за його умовами Україна стає беззахисною відносно інших світових держав-лідерів. У серпні 2009 р. Тернопільська облрада вимагала розірвати Будапештський меморандум. Цьому сприяло звернення президента Росії до президента України зі звинуваченням останнього у антиросійському курсі. Основною причиною звинувачення стало визнання Україною цілісності Грузії та засудження дій Росії відносно Південної Осетії та Абхазії. Також Росія неодноразово звинувачувала Україну в постачанні Грузії новітньої зброї.

1 березня 2014 р. президент Росії Володимир Путін на фоні «Кримської кризи» отримав у Ради Федерації (верхньої палати парламенту) дозвіл на введення військ до України, обґрунтувавши це «екстраординарною ситуацією, що склалася в Україні, загрозою життю громадян Російської Федерації, наших співвітчизників, особового складу військового контингенту Збройних сил Російської Федерації», чим і порушив Будапештський меморандум. Станом на 2 березня про ввід військ не було заявлено офіційно, але є інформація про численні захоплення військових об'єктів озброєними людьми без розпізнавальних знаків.

Після референдуму 16 березня 2014, що був проведений у Криму та Севастополі всупереч українському законодавству, в ході якого на більшості виборчих бюлетенів було засвідчено вибір за входження Криму до Росії, остання розпочала офіційний процес прийняття Криму до свого складу. Ця справа увінчалась підписанням договору «про

прийняття до Російської Федерації Республіки Крим і утворення в складі Російської Федерації нових суб'єктів», що був ратифікований державною думою Росії 21 березня 2014 р., а 11 квітня 2014 Республіка Крим і місто федерального значення Севастополь були включені до переліку суб'єктів РФ в Конституції Росії.

Отже, незважаючи на Будапештський меморандум, Росія будучи гарантом безпеки України, все ж насмілилася розв'язати війну на сході України. Решта гарантів, а саме США і Велика Британія, не спромоглися вжити обіцяних заходів для захисту України, незважаючи на обіцяну допомогу у разі загрози державного суверенітету України.

УДК 93/94(477).327

Рудченко Софія Максимівна, студентка 1 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Specificity of International Relations Ukraine-Japan

Perhaps, my report will stumble on the mountains of resentment and criticism, but today I don't want to talk about the achievements of Ukraine in the field of world politics. Of course, in recent years Ukraine is making increasingly bold steps to develop, but that doesn't mean absolutely nothing, as long as our people and our government will not change its position in the socio-political sphere. As patriots of our country, we have to accept constructive criticism, because a lot of things need to change and a lot of things need to get rid.

So now I want to compare Ukraine and Japan in the socio-political sphere, because Japan is a very progressive and one of the countries that most actively support Ukraine in the current crisis. The Japanese are providing financial assistance to the Ukrainian state, initiate joint projects and the most open to contacts.

But Ukraine and Japan have fundamental differences of living conditions in countries. For example, the Japanese learned to live modestly, to work effectively, appreciate the order and collectivism. Ukrainians often try to personally stand out, win for himself some advantages and privileges, avoid hard work and usually choose short cuts to success. In the area of social and political differences, these provide a number of institutional and behavioral projections.

Decision-making. After the defeat in the Second World War the Japanese state and society have decided to change their national strategy and the very way of thinking that led to the catastrophe. They changed themselves and began to live anew.

Ukrainian twice in recent times concluded that «cannot to live as before» (2004 and 2014), but every decision «to live in the new» remained rhetorical appeal.

Formula national success. Professor Shiratori represents the modern model of the Japanese success so: weak army makes it possible to ensure the country's wealth. This configuration replaced the militarism and expansion of pre-war pattern where strong army provided the raw materials for the country's wealth. Ukrainian variation on the same theme would sound as follows - a weak state provides a wealth oligarchs.

Public consent. The Japanese are trying under no circumstances to exercise their individual freedom, and instead rely on regulations or collective opinion. Among Ukrainian no chance to reach full agreement on the smallest issue and if such agreement is reached, and then in five minutes it turns out that everyone was thinking otherwise.

Use power. Japanese tradition in office provides primarily an attempt to please the partners (including give them a prominent place at the appropriate occasion) and win over the opponent. Ukrainian tradition involves the opposite - the power used, primarily, for the destruction of potential competitors and the maximum suppress opponents.

The professional politician. Japan is looking for incentives to engage in politics of young, energetic people, including those who want to run for elected authorities. Ukraine invent all new filters, qualifications and electoral systems in order to limit the number of those wishing to become a deputy or officer.

Election. In Japan, much of the electoral process and procedures of parliamentary regulations are not detailed, they occur within the traditions and unwritten rules. In Ukraine, the most detailed procedure, but the rules are introduced with an eye to what to use them for further manipulation.

The political program. In Japan policy - is primarily a debate about the future (prof. R. Shiratori). Regarding the future everyone can be right, so the discussion is constructive. In Ukraine, political discussions are mostly about the past. And then everyone in terms of opponent, a priori wrong, and discussion accordingly becomes a war of attrition.

The Japanese experience teaches us that any weaknesses can become advantages, and - vice versa. Ukrainians do not need to learn to love freedom. They need to find a balance between freedom and responsibility. Or, as one Japanese senator, between rights and responsibilities.

Ukrainian environment requires a philosophical rethinking of reality, Japan is our original model.

Despite the differences in internal order, Ukrainian-Japanese relations are fixed common approaches and positions on the solution of many important international issues and the lack of any problematic features in the political sphere of cooperation between Ukraine and Japan and contribute to further intensify the existing potential of the two countries and lay a solid foundation for the fruitful development of all spheres.

The increasing cooperation and diversification of its areas between Ukraine and Japan is an important contribution our countries in regional and global security, including Japan's assistance to Ukraine in overcoming the consequences of the global economic crisis, support for Ukraine's independence, restoration and strengthening its economic potential.

УДК: 327

РЯБЦУН Георгій Ігорович, студент 2 курсу факультету аграрного менеджменту. Науковий керівник: **КОСТЮК Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ КОНФЕДЕРАЦІЇ У СКЛАДІ: УКРАЇНА, ПОЛЬЩА, ЛИТВА

Вдаючись до питання про місце України в сучасному світі неодмінно постає потреба обговорення зовнішньополітичного вектору та орієнтирів.

На сьогоднішній день Європейський Союз, що є спадкоємцем трьох європейських організацій, є найбільшим наддержавним утворенням в Європі. Проте, невблаганний прогрес ставить важкі питання країнам і керівництву ЄС, а ті проблеми, які сьогодні існують в ЄС сприяють пошуку нових можливих союзів для реалізації національних інтересів України.

Незбалансована фінансова політика ЄС, в якій поєднались економічно потужні та економічно слабкі держави ставить перед ЄС питання: що буде далі? Сполучене Королівство Великої Британії оголосило про можливість виходу з ЄС, а країни Скандинавії обдумують можливість виходу з Шенгенської Угоди, що на думку експертів може спричинити ланцюгову реакцію і призведе до розпаду ЄС.

Дивлячись в історію та сучасність ми можемо віднайти такі альтернативи ЄС як:

Балто-Чорноморський союз (Україна, Білорусь, Латвія, Литва, Естонія / гіпотетично: Польща, Фінляндія, Швеція, Норвегія) ідею якого розробляв М. Грушевський, а пізніше уряд УНР у вигнанні.

Вишеградська четвірка (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина) на сьогодні є фактичною силою, що задає тон політики Східної Європи.

ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан, Молдова / спостерігачі: Латвія, Туреччина), що фактично немає реальної сили в Європі.

Нова Річ Посполита (Польща, Україна, Білорусь, Литва, Латвія) ідея утворення союзу, конфедерації чи федерації держав, що часто обговорюється теоретиками з Польщі, України, а в Білорусі Президент О.Лукашенко навіть наказав провести розрахунки

потенційної вигоди від участі в такому об'єднанні.

Балтійська асамблея (Естонія, Латвія, Литва) потужне об'єднання балтійських країн, що досягло неабияких успіхів в координації своїх дій при перемовинах з ЄС та виведенні російських військ з території країн-учасниць.

Виходячи із політики Польщі та країн Прибалтики, що любіють інтереси України в ЄС, пропоную розглянути проект «Нової Європи» в якому поєднано так звані території Речі Посполитої та держав Прибалтики. Я назвав цей проект «Балто-Чорноморським Об'єднанням Держав», що включатиме в себе Польщу, Україну, Білорусь, Литву, Латвію та Естонію.

Безпосередньо створення Об'єднання пропонується на базі укладення спільних договорів про економічний, політичний та військовий союз держав-членів цього Об'єднання. Утворення єдиної економіко-політичної лінії повинно забезпечити держави Об'єднання як від загроз економічного так і політичного характеру. Військовий союз пропонується на класичній схемі спільного реагування на зовнішню агресію проти будь-якого члена Об'єднання. Для координації дій пропонується утворити наддержавний орган у вигляді парламенту (Сейму) але без інституту «президента».

Таке Об'єднання надасть світу новий геополітичний проект історично знайомих між собою держав. Населення об'єднання досягатиме 99,5 млн. осіб, а територія складе 1,298,922 кв.км. Загальний ВВП об'єднання складатиме 1,398,644,000,000\$, що майже дорівнює ВВП Російської Федерації, або половині ВВП Федеративної Республіки Німеччина, що є найбільш потужною економікою Європи на сьогоднішній день.

Пропонується провести радикальну політику переорієнтації ринків на тіснішу співпрацю між країнами членами Об'єднання. Прикладом може слугувати переорієнтація машинобудівельної промисловості Об'єднання на українську чорну металургію. Питання енергонезалежності частково можна вирішити за рахунок українських АЕС та ГЕС, тісної співпраці між Об'єднанням та балто-скандинавським проектом «NordPool». Щодо питання газопостачання, як варіант, пропонується видобуток сланцевого газу або будівництво терміналів прийому скрапленого газу і купівля його у держав конкурентів РФ. Поглиблення застосування альтернативних джерел енергії також сприятиме енергонезалежності Об'єднання.

Враховуючи розвинений аграрний сектор України та Білорусі має сенс впровадження політики протекціонізму для захисту сільськогосподарської продукції держав Об'єднання.

Загально відомо, що армії України і Білорусі своїм технічним забезпеченням та якісним складом кадрів поступають країнам-членам НАТО. Українська Армія, після років скорочення фінансування, на сьогодні майже дорівнює своєю кількістю Польській. Чисельність Збройних Сил Об'єднання складатиме 389,640 осіб, для порівняння Німеччина з населенням у 81 млн. чоловік послуговується армією у 325,000 осіб, а Російська Федерація з населенням 140 млн. має Збройні Сили чисельністю понад 1 млн. військовослужбовців.

Варто наголосити, що задля виключення домінуючої позиції будь-якої з держав в діловодстві пропонується запозичення практики ЄС із веденням документації державними мовами, а акти і документи, що стосуються всього Об'єднання перекладатимуться мовами усіх держав-членів Об'єднання.

Об'єднання матиме в своєму розпорядженні різноманітні галузі виробництва. Розвинений аграрний сектор України та Білорусі буде здатен забезпечити як потреби Об'єднання так і перетворити Об'єднання, в цілому, на годівницю Європи, якщо не на годівницю світу.

У зовнішній політиці Об'єднання продовжуватиме співпрацю з державами Європи чи то у формі незалежних держав чи то у формі союзу/конфедерації/федерації.

Об'єднання може виступати миротворцем в регіоні та посередником при врегулюванні геополітичних конфліктів. Діяльність в цій сфері може включати формування миротворчих контингентів в межах Європи.

Виконуючи свою історичну місію Об'єднання стане водночас транзитним мостом

між «сходом» і «заходом», а також може взяти на себе роль «щита Європи». Саме в цьому Об'єднанні Україна зможе реалізувати свої національні інтереси та знайти собі гідне місце в сучасному світі.

УДК 93:327.3:341.223.2(477.75)

САХНО Владислав Олегович, студент 1 курсу, економічного факультету, **Хвіст В.О.**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України

ВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПІЛЬНОТ ДО АНЕКСІЇ КРИМУ

У ХХІ ст. дуже важливо поважати суверенітет і незалежність інших країн, задля збереження миру. Україна, за роки своєї незалежності, проявила себе на міжнародній арені, як незалежна, самобутня держава. Тому її поважає більшість розвинутих країн, і в той час, коли в нас анексували Крим, міжнародна спільнота не залишилась осторонь, а всіляко підтримувала Україну і на весь світ оголошувала своє невдоволення зовнішньою політикою Росії.

Мета моєї роботи: дослідити реакцію міжнародної спільноти на анексію Криму.

У Латвії вважають ситуацію в Криму «замороженим» конфліктом. З такою заявою в інтерв'ю агентству BNS виступив міністр закордонних справ Латвії Едгарс Ринкевич. "Міжнародне співтовариство не визнає анексію Криму. Діють встановлені заборони Євросоюзом для компаній і громадян на те, щоб розгортати будь-яке економічне співробітництво, вкладати інвестиції або підтримувати зв'язки з Кримським півостровом". – нагадав він.

Також призупинено процес підготовки до лібералізації візового режиму Росії із шенгенським простором. Крім того, на невизначений час відкладено процес залучення цієї країни до Організації економічного співробітництва і розвитку, в якій представлено тридцять найбільш розвинених економік світу. Утім, найскладніше Євросоюзу визначитися з економічними складовими санкцій.

Міжнародні організації досить активно включилися в дипломатичні зусилля з метою залагодження конфліктності українсько-російських відносин. Інша справа, що практична віддача таких зусиль поки що мінімальна.

Організація Об'єднаних Націй, зважаючи на роль Росії як постійного члена Ради Безпеки ООН, виявилася паралізованою. 27 березня 2014 р. на спеціальному засіданні Генеральної Асамблеї ООН агресію Росії у Криму засудили 100 країн, натомість підтримали 11 (Росія, Білорусь, Зімбабве, Венесуела, Сирія, Болівія, Вірменія, КНДР, Куба, Нікарагуа, Судан), крім того, 58 держав утрималися, включно з Китаєм. Наприклад, Зімбабве голосувало проти української резолюції, адже свого часу українська делегація підтримала санкції проти цієї країни за порушення прав людини. Аналогічною була позиція Куби, за скасування американських санкцій проти якої на засіданнях Генеральної Асамблеї ООН Україна останнім часом не голосувала. Зрештою, рішення ГА ООН має суто політичне значення і не є обов'язковим до виконання для російської сторони.

Європейський Союз у відповідь на анексію Криму заморозив низку проектів. Але масштабних санкцій проти Росії не ввів. Євросоюз вважав, що політичні вимоги мають бути розглянуті в ненасильницький спосіб, за допомогою прямих українсько-російських переговорів. 13 березня 2014 р. на саміті ЄС було ухвалено рішення про виділення Україні 11 млрд євро кредитів для надання поштовху політичним і економічним реформам, які мають перетворити нашу країну на сильну, незалежну, сучасну державу. Виконавчий орган ЄС – Європейська Комісія – створила групу підтримки України, яка допомагатиме проводити реформи. Адміністративно зазначену групу включено до Генерального директорату Європейської Комісії з питань розвитку і співпраці. 21 березня 2014р. у Брюсселі підписано політичну частину угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, натомість підписання економічної складової було відкладено на осінь 2014 р.

Рада Європи, яка вважається демократичним сумлінням Європи, закликала до

українсько-російського діалогу. Але вона виявилася нездатна захищати права України, замість цього висловлюючи лише занепокоєння, рекомендації і заяви. Зрештою 10 квітня 2014 р. позбавлення Росії права голосу в Парламентській асамблеї Ради Європи спричинило до постановки питання про самоусунення Росії з Ради Європи.

Співдружність Незалежних Держав (СНД), як у випадку інших територіальних конфліктів на пострадянському просторі, офіційно ніяк не відреагувала на анексію Криму, зокрема проігнорувала звернення Верховної Ради України до виконавчого секретаря СНД С. Лебедева про скликання екстреного засідання Ради міністрів іноземних справ у Києві від 2 березня 2014 р. Це засвідчило, що попри призупинення контактів Україна з цією організацією, СНД збережеться доти, доки це потрібно геополітичним інтересам Росії.

Північноатлантичний альянс (НАТО) призупинив співпрацю з Росією та активізував співробітництво з Україною. НАТО сприйняло дії Росії у Криму як акт агресії. Американські консерватори вимагали від президента США Б.Обами жорсткішого підходу до Росії.

Отже, різні міжнародні організації, окрім за цілком зрозумілим винятком СНД, не прийняли факт анексії Криму Росією і підтримали територіальну цілісність України. Звичайно, кожна з організацій у цьому контексті діяла, виходячи з положень власних статутних документів та інтересів своїх держав-членів. Російська дипломатія сподівається з часом вийти з дипломатичної ізоляції, в яку її загнала анексія Криму.

УДК 93/94(477).327 **Сікало Віталіна Володимирівна**, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Політичні відносини Україна-Японія

Українсько-японські відносини за доби незалежності України були офіційно започатковані 1992 року. Перші ж контакти між українцями та японцями мали місце на теренах Сибіру та Примор'я, починаючи з XVIII століття.

Зв'язки України з Японією датуються початком ХХ століття. Вони мали місце на території окупованих Японією країн Азії (Маньчжурія, Північний Китай). Російсько-японська війна поклала початок дружнім відносинам України та Японії. У війні брали участь і офіцери українського походження (Костянтин Величко, Йосип Матусевич)

На початку ХХ століття російське Примор'я називали «другою Україною». Перепис населення краю, здійснений 1909 Загальноземською організацією засвідчив, що в Амурській області українці становили 40,6% населення, а в Приморській області – 75% населення. Протягом 1858–1914 років в Примор'я переселилися 22 122 селянські родини, 70% яких були вихідцями з України. В Південно-Уссурійському краю вони становили 81,26% усіх селян-переселенців. Регіон компактного проживання українців у Східній Азії називали «Зеленим Клином» або «Зеленою Україною», за аналогією із «Зеленоросією» – Сибір.

Під час Першої світової війни 1914–1918 років Японія разом із Росією входила до союзу держав Антанти і вела війну проти союзу Центральних держав. На українських землях японці мали генеральне консульство в Одесі, що підпорядковувалося посольству Японії в Росії.

В серпні 1918 року держави Антанти розпочали інтервенцію на Далекому Сході Росії, куди було відряджено 6-тисячний японський контингент. Японці захопили Уссурійську, Амурську й Забайкальську залізниці. Під їхнім контролем була територія, де проживало українське населення у Владивостоку, Микольсько-Уссурійську, Хабаровську, Благовіщенську, Читі.

Частина українських діячів врятувалися у Маньчжурії і разом з тамтешніми українцями, які тут проживали з кінця ХІХ століття, створили у Харбіні український центр. З дозволу японців впродовж 1932–1937 у Харбіні друкувався українською мовою тижневик

«Маньджурський вісник» за редакцією І. Світа, де розміщувалося чимало статей про те, що «віковічні прагнення українського народу до власної державності будуть реалізовані за допомоги імператорської Японії».

Наприкінці 1930-х років японці почали підтримувати російські націоналістичні організації, що знаменувало замороження японсько-української співпраці у Маньчжурії.

Японія визнала незалежність України 28 грудня 1991 року та встановила дипломатичні відносини з нашою державою 26 січня 1992 року. Посольство Японії в Україні було відкрито 20 січня 1993 року.

В червні 2000 року до Японії прибув міністр закордонних справ України Борис Тарасюк та його заступник Олександр Майданник. В жовтні 2001 року в країні побували дружина президента Леоніда Кучми та віце-прем'єр-міністра України Володимира Семиноженка. Через місяць Японію відвідав начальник Управління міжнародної політики Адміністрації Президента України Андрій Фіалко і віце-спікер Верховної Ради України Степан Гавриша.

Економічні відносини між Україною і Японією є нерозвиненими. Станом на 2009 рік на українському ринку працювало лише 11 представництв японських підприємств. Японська сторона не інвестувала в українську економіку. Японський експорт щодо України становив 36 154,48 млн. єн, а імпорту – 19 597,49 млн. єн. Торговельний баланс був негативним і становив -16 555,99 млн єн.

Дослідженням української мови в Японії займаються переважно науковці, основною спеціалізацією яких є російська мова. В університетах українська вивчається через призму російської – після опанування російської граматики і лексики. У 1920-х роках викладали японську мову й літературу в Харківському Університеті. Там вийшов у 1926 році «Теоретично-практичний курс японської мови» Федора Пуценка.

Населення японців в Україні станом на 2012 р. – 210 осіб, українців в Японії 1534.

УДК 327

СКУДНА Аліна Юріївна, студентка 3 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, **КОСТЮК Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Відносини України та Росії заслуговують великої уваги не тільки урядів і політиків, політично активних громадян цих держав, але і політиків Європи і за її межами. Не дивно, адже ці відносини не тільки хвилюють народи двох держав, але і в деякій мірі розставляють геополітичні акценти.

До основних об'єктивних чинників, що ускладнюють рівноправне співробітництво України з Росією, слід віднести такі. З боку України: незавершеність формування національної держави, надмірна, незбалансована інтеграція національного господарства у неререформований простір СНД, одностороння залежність від її джерел енергопостачання та окремих видів сировини; недостатня розвиненість почуття національної приналежності й патріотизму серед значної частини населення України, наявність комплексу меншовартості. Проте найбільшою перешкодою на шляху становлення рівноправних міждержавних взаємин є позиція самої Росії. Пер-ше і, мабуть, найголовніше полягає в тому, що серед населення Росії склалося і панує уявлення про Україну як органічну частину Росії.

На сьогоднішній день у стосунках обох країн немає рівноправності. Період характеризується нав'язуванням Росії своєї волі Україні, це завдає великої шкоди останній, зокрема, уповільнює інтеграцію до Європейської спільноти, загальмовує розвиток в економічній сфері, робить Україну ще більше залежною від Росії. Та це, як виявилось, на руку Москві, яка хоче зберегти контроль над Україною, якщо не політичний то хоча б економічний.

У відносинах України з Росією відбувається перехід за ті «червоні лінії», які мали б

гарантувати збереження автономності зовнішньополітичного курсу України та вільного вибору моделі внутрішньополітичного розвитку. В обох країнах посилюються авторитарні тенденції.

Рівень залежності від Росії призводить до поступової втрати Україною своєї суб'єктності на міжнародній арені (її зведенню до підтримки зовнішньополітичних ініціатив Москви) та маргіналізації її ролі на пострадянському просторі.

Наростання залежності від Москви цілком закономірно обмежує рівень автономності зовнішньополітичного курсу України, що дає змогу Росії зберігати за собою моральне лідерство у пострадянському регіоні.

Українсько-російські відносини відіграють центральну роль як у розвитку внутрішньополітичної ситуації в Україні, такі формуванні її зовнішньополітичного курсу.

Відповідно економічний добробут, енергобезпека, політична стабільність, забезпечення демократичних прав і свобод громадян, реалізація курсу на європейську інтеграцію, – в сітці аспекти значною мірою залежатимуть від характеру співпраці між Києвом і Москвою.

При цьому фундаментальним принципом зближення з Росією має бути його сумісність із євро інтеграційним курсом України як основним пріоритетом державного розвитку. Тільки співпраця на засадах партнерства загальноєвропейських цінностей може сприяти розв'язанню всіх ключових суперечностей в україно-російських відносинах. Таким чином, оптимальною стратегією співпраці з Росією було б партнерство заради модернізації, яке б супроводжувалось їх спільною європеїзацією.

Втім у випадку консервації суперечностей між Росією та Заходом Україні слід уникати участі в таких проектах двосторонньої співпраці з Росією, які мають сумнівну легітимність і ставлять під сумнів її європейський вибір. Зокрема, збереження непрозорих корумпованих політичних і економічних відносин з Росією лише зміцнюватиме її важелі впливу на Україну.

У майбутньому в українсько-російських відносинах необхідна оптимізація зовнішньоекономічних курсів держав, тобто зменшення негативних наслідків і посилення позитивних ефектів за неминучої широкомасштабної інтеграції економіки обох країн у світове господарство, а держав у європейські та світові політичні структури. Разом з тим слід вирішити проблеми, які заважають розвиватися двом державам. Але прогнозувати стан українсько-російських відносин у майбутньому дуже важко, адже наприклад, в Росії прихід однієї ключової особи може кардинально змінити державну політику по відношенню до України.

Список використаної літератури:

- 1) Гринів О. Україна і Росія: партнерство чи протистояння?– Львів: Інститут народознавства НАН України.–1997.– 348 С.
- 2) Демчук Р. Євген Марчук: Нормалізація наших відносин з Росією буде сприяти інтеграції України в європейські структури // День.– 2000.– №207.
- 3) Дністрянський М. Місце України на політичній карті світу // Дзвін.– 1999.– №2.– С.84-89.
- 4) Жангожа Р. Україна і Росія на пострадянському просторі. Інтереси спільні і специфічні // Віче.– 1998.– №7(76).– С.16-29.
- 5) Пронін с. Перспективи соціально-економічного розвитку й господарської інтеграції Росії та України // Політична думка.– 1999.– №3.– с. 19-23.

УДК 327

СМІТЮХ Ангеліна Анатоліївна, студентка 1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН Сергій Олексійович**, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ В 2013–2015 РР.

Україна і Росія – дві держави, які завжди мали щось спільне, не лише кордони. Це країни, які мають вигідне геополітичне розміщення, що і спричинило між ними доволі сильну суперечку. Відхід України від східного вектора зовнішньої політики призвів до невиправних результатів. Втратити вплив на Україну Росія не могла, тому все завершилось по

давно спланованому сценарію.

21 листопада 2013 р. в Україні розпочалися антиурядові протести як реакція на рішення Кабінету Міністрів України про призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом і значно поширилися після силового розгону демонстрації в Києві вночі 30 листопада. У рамках поняття протестів кінця 2013 р. відбувалися, зокрема, мітинги, демонстрації, студентські страйки.

16 січня 2014 р. у Верховній Раді України з порушенням установленої процедури голосування було прийнято 10 законів, направлених на звуження конституційних прав і свобод громадян. До 19 січня 2014 р. протести перейшли у бойові протистояння на вулиці Грушевського в Києві, внаслідок чого загинуло 6 осіб, більше 1000 були травмовані. Ще більш кривавими бої стали, починаючи з 18 лютого, за два дні боїв загинуло більш ніж 100 осіб з обох боків. Наслідком перемоги революції стало: відсторонення президента В. Януковича від влади та його втеча в Росію, відновлення конституції України 2004 р., скасування диктаторських законів, призначення дострокових президентських виборів. Зміна влади кардинально зменшила силу впливу Росії на Україну.

Що було далі? А далі сталося жахливе, дві країни-сусідки розпочали між собою війну, у наш час я б ніколи не могла подумати, що таке можливо, але як бачимо у XXI ст., на жаль, можливо все. І вже зовсім скоро, ця жахлива подія принесе руйнування, але це не найгірше, бо вона забрала тисячі людських життів. Люди відстоювали свободу своєї держави і хотіли жити в вільній, незалежній та справедливій країні.

Є ряд проблем, які окреслив український опозиційний дипломат Богдан Яременко, щодо режиму В. Януковича: «Росія опинилася у найбільш складному геополітичному становищі за весь час свого існування з часів Кримської війни. Незважаючи на останні події російських офіційних чинників щодо «міцності зовнішньополітичної позиції Росії», можна сказати, що саме 2014 рік вочевидь стане тим рубежем, який визначатиме ймовірний початок поступових негативних змін навколо неї».

Можна виділити такі проблеми для Росії:

- суттєве погіршення стосунків із США, країнами ЄС, Японією, Канадою;
- виключення з «Великої вісімки», поглиблення ізоляції в ООН та інших міжнародних структурах;
- відсутність одностайної підтримки анексії Криму серед країн СНД;
- згортання зв'язків з НАТО та початок переосмислення наявних засад та планів подальшої розбудови системи безпеки в країнах Заходу;
- виникнення серйозних ускладнень в економіці;
- формування довкола неї поясу відверто недружніх для неї держав (Україна, Молдова, Грузія).

Натомість, на захоплених сепаратистами територіях відбуваються активні процеси «державотворення»: 7 квітня 2014 р. в м. Донецьку було проголошено «ДНР», а 27 квітня 2014 р. в м. Луганську – «ЛНР».

Люди, які живуть в одній країні, почали воювати один проти одного, а інші – знесилені від постійного напруження, втративши віру в добро, покидають свої домівки та відправляються на пошуки кращого життя. Але є й ті, хто відправляється в АТО, воювати за майбутнє, за мир.

Хоча, звичайно, відносний вплив цього протистояння на економіку України й Росії різний, через різницю їхніх масштабів. Зокрема, цього р. спостерігалось як скорочення експорту українських товарів до Росії, так і скорочення імпорту російських товарів в Україну. При цьому у квітні–липні 2014 р. щомісячні коливання вартості експорту українських товарів до Росії становили близько 5–6 %. Що ж стосується динаміки імпорту російських товарів в Україну, то оскільки в його структурі надзвичайно висока частка належала енергоносіям, то щомісячні коливання вартості імпорту товарів з Росії були більшими, ніж коливання експорту українських товарів. Відповідно, перебували в межах 21–34 %. Причому з травня цього р. намітилася доволі усталена тенденція скорочення

обсягу імпорту російських товарів в Україну. З припиненням імпорту російського газу в Україну так само почало щомісячно стрімко скорочуватися й від'ємне сальдо в торгівлі товарами України з Росією. А ще через українсько-російське військове протистояння на Донбасі найбільших втрат зазнають ті галузі вітчизняної економіки, багато об'єктів яких розміщені саме в цьому регіоні, – вугільна промисловість, електроенергетика, чорна металургія та сільське господарство. Втрати зазначених галузей української економіки матимуть яскраво виражений регіональний характер.

Отже, намагання Росії вплинути на зовнішню політику України викликало протидію. Україна піднялася і дала відсіч. Але найгіршим є численні смерті серед мирного населення, колосальні руйнування і державної економіки, і приватного сектора та ненависть, яка зароджується в людях один до одного. Як не крути – страждають звичайні жителі обох держав.

УДК 327

Хринюк Олена Русланівна, студентка 1 курсу,
економічний факультет, НУБіП України (м. Київ, Україна).
Науковий керівник: к.і.н., доц. **Хвіст Вікторія Олексіївна**

АДАПТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

З давніх-давен українці виборювали свободу та самостійність, вели боротьбу за свою незалежність. Вони набули славу незалежного та незламного народу. Віками склалися і традиції міжнародних контактів. Протягом історії українські дипломати намагалися брати участь в міжнародній політиці, але це ускладнювалось відсутністю власної держави.

16 липня 1990 р. Верховною Радою було прийнято Декларацію про державний суверенітет. Даний документ має ключове значення у становленні незалежної України, важливим є те, що саме в ньому Україну було проголошено суб'єктом міжнародного права та рівноправним учасником міжнародного спілкування, вперше заявлено про безпосередню участь України в загальноєвропейському процесі та європейських структурах.

Метою даного дослідження є аналіз перших самостійних кроків незалежної України на міжнародній арені, визначення досягнень та прорахунків цієї діяльності, їх вплив на подальші стосунки держави зі світовим товариством.

Міжнародне визнання України розпочалось після 24 серпня 1991 р., коли було прийнято Акт проголошення незалежності України. Першими Україну як незалежну державу визнала Польща та Канада, де проживає мільйонна громада етнічних українців. Сталося це 2 грудня 1991 р. А першою відкрила своє посольство в Україні Угорщина – 11 грудня того ж р..

В період з 1991 по 1993 роки Верховною Радою України було прийнято ряд документів, які засвідчили вступ України на міжнародну арену, як самостійного суб'єкта, а саме «Про правонаступництво України» далі теж проставити лапки (12 вересня 1991 р.), «До парламентів і народів світу» (5 грудня 1991 р.), «Про дію міжнародних договорів на території України» (10 грудня 1991 р.), «Про встановлення дипломатичних відносин із державами – суб'єктами колишнього СРСР» (11 грудня 1991 р.), «Про Звернення Верховної Ради України до Північно-Атлантичної Асамблеї (ПАА)» (3 червня 1992 р.), «Про ратифікацію договору між СРСР і США про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь», підписаного у Москві 31 липня 1991 р. і Протоколу до підписаного в Лісабоні від імені України 23 травня 1992 р. (18 листопада 1993 р.).

Молода держава Україна мала на меті входження до Ради Європи, участь у Раді Північноатлантичного співтовариства та Північноатлантичної Асамблеї, діяльність у рамках Наради (згодом Організації) з безпеки і співробітництва в Європі. Згаданими документами, як і багатьма іншими, Україна декларувала потребу своєї участі у всесвітніх міжнародних організаціях, таких як: ООН, МОП, ЮНЕСКО, ЮНІДО, МАГАТЕ, ВООЗ, МВФ та ін.

Поряд з тим 8 грудня 1991 р. в Біловезькій Пущі в Білорусі лідери Російської Федерації, України та Білорусі прийняли рішення про припинення існування СРСР і створення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Створення СНД було покликане забезпечити безболісний перехід від єдиної союзної держави до системи суверенних національних держав на місці колишнього СРСР. На відміну від Союзу РСР Співдружність не є державою і не має наднаціональних повноважень.

2 липня 1993 р. Верховна рада України схвалила «Основні напрямки зовнішньої політики України». Зовнішня політика, згідно Постанови ВР, спрямовувалась на утвердження і розвиток її як незалежної демократичної держави; забезпечення стабільності міжнародного становища, збереження територіального становища держави та недоторканості її кордонів; входження національного господарства до світової економічної системи; підвищення добробуту народу; захист прав та інтересів громадян України, її юридичних осіб за кордоном; створення іміджу України як надійного і передбачуваного партнера. Саме у цьому документі вказувалось, що Україна здійснює відкриту зовнішню політику і прагне до співробітництва з усіма зацікавленими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав чи груп держав.

Отже, в основу моделі зовнішньої політики 1991 – 1994 років було покладено принцип «балансу інтересів» з огляду на геополітичне становище України, її залежність від партнерів по СНД, суперечливими внутрішніми політичними процесами, уповільненим темпом економічних реформ. «Плюси» даної моделі полягають у активному входженні України в систему міжнародних відносин, було започатковано процес інтеграції до Європи (членство в Нараді Безпеки і 281 Співробітництва в Європі та Раді Євроатлантичного співробітництва, поява офіційної заявки про вступ до Ради Європи, розвиток відносин з НАТО і ЄС), а «мінуси» – це помилкова концепція пришвидшеного ядерного роззброєння, сприйняття СНД як «інструменту цивілізованого розлучення», що стало економічно шкідливим для економічних інтересів України.

УДК 93/94(477).327

Чумак Катерина Сергіївна, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Шлях України до міжнародного визнання

Виходу України на міжнародну політичну арену в ХХ ст. сприяв процес дезінтеграції Російської імперії та російські події 1917 р. (лютнева революція й жовтневий переворот). У перші роки радянської влади виникли сприятливі умови для налагодження економічних і політичних стосунків України з іноземними державами. Вже тоді молода українська дипломатія продемонструвала здатність реально забезпечити встановлення міжнародних відносин з іноземними державами. У 1920–1922 рр. Австрія, Польща, Італія, Німеччина, Франція, Туреччина, Чехословаччина, Болгарія, Угорщина визнають де-юре і де-факто народний уряд України і встановлюють із нею дипломатичні відносини.

Посилення ролі Радянського Союзу на завершальному етапі Другої світової війни призвело до поновлення на початку 1944 р. участі України в міжнародних відносинах. До компетенції Президії Верховної Ради Української РСР і республіканського уряду віднесено дещо ширші повноваження, зокрема, представництво у міжнародних відносинах. Українська РСР стала однією з держав-засновниць Організації Об'єднаних Націй, членом її важливих спеціалізованих установ: ЮНЕСКО, МАГАТЕ (Міжнародного агентства з атомної енергії), ЮНІДО (Організації з питань промислового розвитку), МОП (Міжнародної організації праці). Було засновано постійні представництва України при ООН у Нью-Йорку, при відділеннях ООН у Женеві та Парижі.

Найголовніше досягнення України – це ствердження її міжнародного авторитету. Яскравим свідченням цього є беззаперечна підтримка світовим співтовариством незалежності та територіальної цілісності України, розгляд нашої держави у якості

ключового фактору забезпечення стабільності й безпеки не лише у центральноевропейському регіоні, а й у Європі в цілому.

Наприклад, Україну визнали всі держави Великої сімки, що засвідчило незворотність процесу державотворення в Україні. Станом на 27 січня 1992 р. Україну вже визнала 91 держава, з 27 з них було встановлено дипломатичні відносини. На початок травня 1992 р. динаміка визнання змінилася, й уже 118 держав заявили про визнання незалежності України, а з 72 з них офіційний Київ встановив дипломатичні відносини. На кінець же року ці цифри становили 132 та 106 відповідно.

Перші незалежні кроки на шляху державності України, кінець 1991 р. та 1992 р., характеризуються визнанням її незалежної з боку світового співтовариства та встановленням дипломатичних відносин з країнами світу. Основна увага у цей період приділялася стосункам з країнами пострадянського простору – як на двосторонній основі, так і в рамках новоутвореної Співдружності Незалежних Держав (СНД), країнами-сусідами та найбільш впливовими державами світу. Такі пріоритетні напрями впливали перш за все з необхідності забезпечення національної безпеки, цілісності та недоторканості території, створення сприятливого безпосереднього оточення для України.

Принципово важливим кроком на шляху становлення України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин стало запровадження атрибутів державності, зокрема, визначення громадянства України, національної символіки, запровадження власної грошової одиниці, визначення кордонів тощо.

З підписанням Угоди про виконання Договору про звичайні збройні сили в Європі Україна зробила крок до зміцнення статусу миролюбної країни.

Приєднання до договорів щодо статусу ядерної зброї у 1992 році стало впливовим чинником зміцнення режиму нерозповсюдження ядерної зброї, етапною подією на шляху до повної денуклеаризації України у червні 1996 року. Цими винятково важливими рішеннями Україна зробила безпрецедентний внесок у зміцнення загальної міжнародної безпеки, який був високо оцінений світовою спільнотою. Це також заклало передумови для зміни ставлення до України з боку провідних західних держав, передусім США, прориву у налагодженні з ними двосторонніх відносин.

З-поміж першочергових завдань для України після проголошення незалежності стало встановлення право-політичних відносин із державами-сусідами. У цьому контексті заслуговують на увагу домовленості, досягнуті з керівництвом Росії з подальшим підписанням Дагомеїської угоди щодо формування на базі Чорноморського флоту СРСР Військово-Морських Сил України та Чорноморського флоту Російської Федерації.

Наступним кроком розвитку правової нормативної бази щодо міжнародних договорів став Закон України «Про міжнародні договори України» від 22 грудня 1993 р., яким установлювався порядок укладання, виконання й денонсації міжнародних договорів України з метою забезпечення її національних інтересів.

29 червня 2004 р. Верховна Рада України прийняла новий Закон України «Про міжнародні договори України». У преамбулі документа йдеться про те, що Закон встановлює порядок укладання, виконання й денонсації міжнародних договорів України з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України.

Міжнародна договірно-правова база – це той фундамент, на якому вибудовано всю систему зовнішньополітичних відносин. Забезпечення виконання договорів і контроль над цим процесом покладено на різні міжнародні комісії, що діють у рамках міжнародних структур та організацій (ООН, ОБСЄ, Рада Європи та ін.), до яких у пошуках захисту інтересів суб'єкта міжнародного права може звернутися будь-яка держава, у тому числі Україна.

Україна розвиває широке співробітництво з іншими державами, у тому числі й військово-політичне, з метою підвищення довіри та передбачуваності відносин, взаєморозуміння і партнерства, вдосконалення наявних у межах ООН механізмів глобальної

безпеки. У зв'язку з ліквідацією протистояння блоків пріоритетного значення набуло створення загальноєвропейської структури безпеки із залученням універсальних і регіональних світових організацій. Причому Україна як вагома й невід'ємна принципова компонента міжнародної безпеки бере активну участь у розбудові й зміцненні загальноєвропейської структури безпеки. Такою міждержавною діяльністю Україна не лише заявила про своє існування, а й сформувала принципи міжнародної політики. Україна - член-засновник ООН, суб'єкт міжнародного права - творить самостійну міжнародну політику на засадах міжнародного права та тих, що продиктовані її державними інтересами і чинником геополітичного положення в Європі.

Література.

1. Гетьманчук М. П. Політологія. – К.: Знання, 2011. – 415 с.
2. Дослідження Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/10/07.htm>
3. Кучик О. С. Зовнішня політика України. – К.: Знання, 2010. – 573 с.
4. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України. – К.: Либідь, 2006. – 710 с.

УКРАЇНА – ЄС, УКРАЇНА – НАТО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ

УДК 327

ВИСІДАЛКО Анастасія Андріївна, студентка 1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН Сергій Олексійович**, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Україна – суверенна незалежна унітарна держава. Площа становить 603 628 (км²). Україна – одна з найбільших країн в Європі. Вона має досить вдале фізико-географічне розташування, межує з Білоруссю на півночі, Польщею, Словаччиною та Угорщиною – на заході, Румунією та Молдовою – на південному заході, Росією на сході і північному сході. На півдні і південному сході омивається Чорним і Азовським морями.

Найбільшими чорноморськими портами є Одеса, Іллічівськ, Херсон, Севастополь, азовськими – Маріуполь, Бердянськ, Керч. Загальна протяжність кордонів 6 993 км (із них сухопутних 5 638 км). Довжина морської ділянки кордону: 1 355 км (Чорним морем – 1 056,5км; Азовським морем – 249,5км; Керченською протокою – 49 км).

У 1918–1922 рр. Україна мала дипломатичні відносини з Польщею, Німеччиною, Болгарією, Туреччиною, Ватиканом, Данією, Норвегією, Швецією, Швейцарією, Персією, Румунією, Литвою, Латвією, Фінляндією, Естонією, Грузією, Австрією та Чехословаччиною. Після 1991 р. Україна встановила дипломатичні відносини з більшістю країн світу.

Україна є членом таких організацій, як: ООН(з 1945р.),ВООЗ(з 1948 р.),ЮНЕСКО(з 1954р.),ОБСЄ(з 1992р.),ОЧЕС(з 1992р.),Рада Європи(з 1995р.),ЦЄІ(з 1996р.),ГУАМ(з 1997р.),СДВ(з 2005р.),СОТ(з 2008р.). Також Україна є фактичним членом СНД(з 1991р.) і має статус спостерігача в таких організаціях, як: РКБМ(з 1999р.), ЄврАзЕС (з 2002р.), Франкофонія (з 2006р.).

У2012р. Україна очолила Центральноевропейську ініціативу(ЦЄІ), а у2013р. очолювала ОБСЄ.

21 березня 2014 р., була підписана політична частина угоди асоціації з Європейським Союзом. Економічну частину угоди було підписано 27 червня 2014 р. Протягом багатьох років правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 14 червня 1994 р.(набула чинності 1 березня 1998р.)

Вступ України до ЄС, як стратегічна мета, велася ще від часів президентства Віктора Ющенка.

Для набуття членства в ЄС потрібна згода всіх країн членів. Деякі політики в ЄС мають сумніви щодо можливого членства України. Саме через нестабільну ситуацію в

країні, воєнний стан, занепад і повну розруху економіки, низьку продуктивність праці, через розкрадання державної казни, халатне відношення правової гілки влади до народу України, незлагодженість між виконавчою і законодавчою владою, корумповану судову владу. На даний момент в країні проходить люстрація, йде залучення людей до спільної боротьби проти корупції, і налагодження стабільності і миру в країні.

Хоча в державі за останній час відбулося багато змін, члени ЄС не дуже вірять в розвиток держави, але Ключовими подіями стали підписання політичної частини Угоди 21 березня 2014р., а 27 червня 2014р. – економічної (тобто вже повністю) Угоди про Асоціацію.

Найстійкішим адвокатом ефективних відносин України з ЄС є провідні політичні сили сусідньої Польщі, члена ЄС з стійкими історичними зв'язками з Україною. 27 червня 2014 р. президент Єврокомісії Жозе-Мануел Баррозу заявив, що Угода про асоціацію є початком вступу України в ЄС.

Україна знаходиться на першому етапі вступу до ЄС – підписання угоди про асоціацію. На даний момент Схвалено Робочий план співробітництва між Збройними Силами України та Генеральним секретаріатом Ради ЄС у сфері Європейської політики безпеки та оборони на 2009 р. Також, Опрацьовується питання участі України у військово-морській операції ЄС «Atalanta», яка розпочата у грудні 2008р. в рамках Європейської політики безпеки та оборони для боротьби з актами піратства біля узбережжя Сомалі.

Для того, щоб Україна ввійшла в ЄС, то потрібно забезпечити перехід до сталого розвитку лише завдяки ефективному використанні всіх видів ресурсів структурно-технологічній модернізації виробництва, використанню творчого потенціалу суспільства для розбудови і процвітання держави.

Ідея переходу в ЄС стосується не тільки нинішнього покоління, але й майбутнього. Україна є країною – партнером НАТО. Україна є учасницею антитерористичної операції НАТО «Активні зусилля».

«В умовах сучасної воєнно-політичної обстановки інтереси національної безпеки України зумовлюють істотне поглиблення відносин з НАТО і ЄС. Виходячи з того, що НАТО і ЄС є гарантами безпеки і стабільності в Європі, Україна готується до повноправного членства в цих організаціях». Активізація євроатлантичної інтеграції України з орієнтацією на вступ до НАТО як основи загальноєвропейської системи безпеки та пов'язане з цим глибоке реформування оборонної сфери держави відповідно до європейських стандартів належать до найважливіших пріоритетів як зовнішньої, так і внутрішньої політики.

Отже, партнерські відносини з НАТО у нас є, але за останній рік вони розвинулися так, як ніколи за 24 роки незалежності. Навчання, співпраця, озброєння – це все на такому рівні, як не було ніколи. Так, якщо порівнювати з тим що було 0, а стало 5, але до ідеального рівня ще далеко. У плані вступ – НАТО не прийме у свої члени країну у якої йде збройний конфлікт, адже по положенню НАТО – якщо на одного з членів альянсу нападають – всі інші зобов'язані вступити на захист у конфлікт. Важливим проектом Альянсу для нас залишається участь у Концепції оперативних можливостей, завдяки чому підрозділи Збройних сил України мають можливість здійснювати заходи бойової підготовки за стандартами НАТО. Важливим етапом підготовки сил і засобів Збройних сил України до виконання завдань за призначенням у багатонаціональному середовищі є участь представників і підрозділів Збройних сил України у багатонаціональних військових навчаннях. Активізуватиметься співробітництво щодо обміну даними про повітряну обстановку між відповідними командними пунктами ВПС України та суміжних країн-членів НАТО. Цей проект уже реалізовано на нашому західному напрямку.

У рамках міжпарламентського діалогу постійна делегація ВРУ бере участь у заходах Парламентської Асамблеї НАТО, функціонує Міжпарламентська рада Україна-НАТО.

Отже, приєднання України, в загальному, відповідає її національним інтересам, об'єктивного та всебічного вивчення факторів інтеграції, її впливу на політичну,

економічну, соціальну та культурну (ідеологічну) сфери держави, вироблення власної лінії поведінки в межах, які не суперечитимуть членству України в ЄС.

УДК 93/94(477).327 **Волосовец Анна Владиславівна**, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Політичні відносини між Україною та Францією

Договір про взаємодопомогу та співробітництво між Україною та Французькою Республікою, підписаний у Парижі 16 червня 1992 року, Декларація Франції від 5 грудня 1994 року про гарантії безпеки України відіграли значну роль у розвитку сучасних українсько-французьких відносин, посиленні міжнародних позицій і авторитету України.

Прихід до влади Ніколя Саркозі в травні 2007 р. знаменував певну трансформацію позиції Франції щодо України. У програмній передвиборній промові Н. Саркозі пролунала теза про можливість «об'єднання (Європейського) континенту аж до Києва». Під час передвиборних дебатів висловлювалася й теза, що для таких держав, як Туреччина, Україна, Росія, та країн Середземноморського басейну потрібно вигадати нову форму відносин із ЄС, що передбачатиме економічне й політичне співробітництво, а також сприяння розвитку демократії.

Політичні контакти українського уряду з новою французькою адміністрацією було встановлено під час візиту В. Ющенка до Парижа 5 жовтня 2007 року, в рамках якого українська сторона порушила питання про включення положення про європейську перспективу України в текст майбутньої Нової посиленої угоди між Україною та ЄС. У відповідь французьке керівництво виступило з ініціативою запровадження концептуально нового статусу України – «асоційованого партнера» ЄС, деталі котрого викладено в Позиційному документі «Україна – асоційований партнер ЄС» (грудень 2007 року).

Стосовно перспектив відносин України з НАТО Франція дотримується принципів «відкритих дверей» і поетапності у просуванні інтеграційного поступу до альянсу. Це проявилось під час підготовки до Бухарестського саміту 2–3 квітня 2008 р. в контексті обговорення питання підписання з Україною Плану дій щодо членства в НАТО. Напередодні саміту французькі урядовці не раз висловлювали застереження проти підписання ПДЧ із Україною, мотивуючи це несвоєчасністю й поспішністю порушення цього питання, внутрішньою неготовністю України до переходу на новий рівень партнерства з альянсом і негативними наслідками такого кроку для наявного балансу сил на європейському континенті, а також недоречністю використання вступу до НАТО як «певного інструменту для розв'язання проблем, які існують в Україні у відносинах з одним її потужним сусідом».

Від часу проголошення української незалежності Франція підтримує з нашою державою інтенсивний рівень відносин у військовому та оборонному співробітництві. Метою співпраці є допомога Україні в наблизенні до євроатлантичних структур. Згадана взаємодія здійснюється в багатьох напрямках: – стратегічний діалог між міністерствами оборони. За підсумками зустрічі керівників оборонних відомств обох країн у Парижі в червні 2005 року вирішено започаткувати стратегічний обопільний діалог між міністерствами оборони, відбувалися регулярні зустрічі в Києві та Парижі. Під час зустрічей керівників здебільшого обговорювали миротворчі операції НАТО, реформу збройних сил, а також ситуації в зонах регіональних і світових конфліктів та проблеми енергетичної безпеки; – підготовка кадрів. Спільна комісія визначає пріоритетні напрями військового співробітництва, зокрема стажування курсантів та офіцерів у військових навчальних закладах України й Франції. Штаб французьких збройних сил пропонує підготовчі курси для офіцерів української армії, наприклад, у Міжармійському коледжі оборони. У ньому організовано навчання на міжнаціональній основі за допомогою методик і процедур, що здебільшого використовують у штабах західних армій. У галузях, де

французькі збройні сили мають визнану репутацію (наприклад, у розмінуванні), молодим українським офіцерам пропонують стажування та курси. Усе це має на меті поглиблення розвитку двосторонніх контактів і поліпшення необхідної (в разі проведення спільних операцій) взаємодії між збройними силами; – багатонаціональні навчання. Франція та Україна регулярно беруть участь у міжнародних навчаннях, що організовує НАТО в рамках програми Північноатлантичного альянсу під назвою «Партнерство заради миру»; – вивчення французької мови у військових інститутах України. Певні зусилля щодо вивчення французької мови докладають у військових інститутах. Для цього в Україну регулярно приїжджають викладачі французької мови. Надається також навчально-методична підтримка (українським військовим інститутам передають методики викладання французької мови, методичні, аудіо- та відеоматеріали).

Задекларовано, що співробітництво між вищими навчальними закладами обох країн відбуватиметься з метою взаємного визнання дипломів між Україною й Францією та приєднання нашої держави до Сорбоннсько-Болонського процесу. Метою освітянського діалогу також є, зокрема, збільшення кількості українських студентів, що навчаються у Франції, шляхом запровадження спільних дипломів магістра за європейськими стандартами (зокрема, в галузі європейського права), а також набуття Україною статусу спостерігача при Міжнародній організації франкофонії і розширення викладання французької мови в Україні.

Пріоритетними напрямками торговельно-економічного співробітництва є ядрена енергетика, транспортування газу, модернізація українських залізниць і створення швидкісного залізничного руху, будівництво автошляхів, а також переоснащення вітчизняного авіапарку. Французька сторона позитивно оцінює перспективи економічної співпраці з Україною з урахуванням її вступу до СОТ, а також можливого створення зони вільної торгівлі (ЗВТ), що розширить для нашої країни можливості виходу на внутрішній ринок ЄС.

Нині співпраця України з Францією позначена явищами світової економічної кризи. Тому наша держава сподівається на Францію як партнера, шукаючи в неї фінансової допомоги для подолання труднощів у економіці. Проте на нинішньому етапі можна стверджувати, що обидві країни більше приділяють уваги власному внутрішньодержавному розвитку, а не зовнішньому співробітництву. Політичні кризи в Україні вже не дивують французького партнера, але не заохочують до поглибленої співпраці, погіршують міжнародний імідж нашої держави, формують думку про нестабільність життя та незрілість українського політичного керівництва.

Література.

1. Андрійчук В.Г., Вериженко І.О. Двосторонні відносини з країнами-членами Євросоюзу як каталізатор євроінтеграції // Моделі та стратегії євроінтеграції України: економічний і правовий аспекти: Збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 30 травня 2006 року. – К.: УАЗТ, 2006. – С. 242–245.
2. Вериженко І. О. Вплив глобалізаційних процесів на економіку Франції та уроки для України // Вплив глобалізації на формування та розвиток зовнішньоекономічних зв'язків України: Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції УАЗТ, 30 травня 2002 року. – К.: УАЗТ, 2002. – С. 359.
3. Донченко Є. В. Розвиток українсько-французького співробітництва // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2006. – № 4. – С. 117.
4. «Дорожня карта» українсько-французьких відносин. // Закони України. – <http://www.uazakon.com>
5. Зленко А. та ін. Україна і Франція: нариси багатомітової історії відносин. – Львів: Світло і тінь, 2001. – С. 161.
6. Курас І., Кочубей Ю. Українсько-французькі відносини: минуле, сьогодення і перспективи в світлі європейської та євроатлантичної інтеграції // Діалог. Історія, політика, економіка: Україна і Франція. – 2002.– № 2.– С. 21.

УДК 327:477

Ворона Богдан Петрович, студент, факультет інформаційних технологій, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА УКРАЇНА

Потреба єднання європейських держав як засіб подолання розбрату усвідомлювалась ще мислителями Середньовіччя. Трагічний досвід двох світових воєн утворив сприятливі умови для переходу від бажання до практичних кроків створити єдину Європу.

Становлення Європейського Союзу ознаменувало новий етап інтеграційних процесів. Унікальність цього міжнародного об'єднання полягає в тому, що з дня його заснування й до сьогодні воно ґрунтується на демократичних, правових і рівноправних засадах. Завдяки великому економічному потенціалу в країнах Євросоюзу забезпечується високий рівень добробуту населення, успішно вирішуються складні соціальні проблеми. Тому не випадково абсолютна більшість європейських країн завжди прагнула стати членом цього об'єднання. Не стоїть остеронь цих процесів й українська держава. Тому актуальність вивчення теми не викликає сумніву, оскільки сьогодні громадяни України глибоко вірять у перспективи нових звершень у співдружності та за посутньої взаємодії з країнами Європи.

Метою дослідження є аналіз діяльності Європейського Союзу та узагальнення сучасних надбань України в плані імплементації основних надбань європейського співтовариства. Завдання роботи: дослідити процес утворення ЄС; визначити причини та роль активізації проєвропейських настроїв в Україні; проаналізувати основні здобутки України на шляху вступу до ЄС.

Об'єктом дослідження виступають інтеграційні процеси в сучасному світі. Предмет дослідження – Європейське співтовариство та сучасна українська дійсність.

Процеси європейської інтеграції мають давню й багату передісторію. Популярність ідеї європейської інтеграції зросла в результаті глибокого осмислення трагічного досвіду Першої і Другої світових воєн, які спричинили значне ослаблення позицій Європи у світовій економіці та політиці. Історія Європейського Союзу – складний та довготривалий процес. Із початку утворень перших співтовариств – ЄОВС, Євroatому та ЄЕС і до утворення на базі цих спільнот Європейського Союзу учасники зустрічались із численними проблемами та викликами: ведення спільної торгівлі та с/г політики; вплив світових економічної та фінансової криз; формування єдиного внутрішнього ринку; створення дієвої інституційної системи та ін. Реформа Євросоюзу, яку започаткував Лісабонський договір, визначає якісне поглиблення інтеграційного процесу в рамках економічного і валютного союзу на сучасному етапі.

Європейський вибір України став природним наслідком здобуття нею незалежності. Він відображає інтереси українського народу бачити свою державу невід'ємною частиною єдиної Європи. Першим кроком до цього стає підписана у 1994 р. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, що мала на меті встановлення тісного діалогу між суб'єктами. Протягом 1990–2010 рр. українська влада поступово переходить від політики партнерства до асоціації з ЄС.

Активізація проєвропейських настроїв в українському суспільстві розпочалась в 2011 р. і пов'язана із приходом до влади нової політичної сили. В цей час відбувається продовження переговорів, розпочатих ще у 2007 році, щодо підписання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС. Другий етап пов'язаний зі згортанням політики євроінтеграції. Події 2013-2014 рр. в Україні продемонстрували прорив у загальному житті суспільства, його участі в євроінтеграційних процесах. За режиму Януковича, що супроводжувався тиском російської держави на українську владу, курс на вступ України до ЄС було призупинено. На противагу владі країною прокотилися мирні акції незгоди або «майдани», названі «Єврореволюцією». Ці події були підтримані низкою європейських країн, сприяли зміні влади та підписанню наприкінці березня 2014 р. політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а вже наприкінці червня цього ж р. – економічної частини.

Угода про Асоціацію: слугуватиме орієнтиром для проведення системних економічних та соціальних реформ в Україні; сприятиме адаптації законодавства України до норм права ЄС; створить поглиблену зону вільної торгівлі; підвищить рівень розвитку в напрямках енергетики, освіти, екології, транспорту, фінансів та ін. Для реалізації Угоди українській владі необхідно виконати ряд першочергових завдань: дотримуватись демократичних принципів, прав людини і верховенства права; проводити комплексні реформи щодо оздоровлення економіки країни; здійснювати комплексну боротьбу з корупцією та чесні прозорі вибори.

Про високий рівень підтримки євроінтеграційних процесів свідчать кількісні показники опитування населення. Аналізуючи дослідження Фонду «Демократичні ініціативи» маємо такі висновки. Рівень підтримки євроінтеграційних процесів зросла із 46 % у 2011 р. до 53 % у 2015 р. Зросла прихильність до ЄС людей старшого віку. Антитерористична операція, що відбувається зараз

на Сході, є морально та матеріально виснажливою для народу України. Вона пригальмовує процеси євроінтеграції, тому стабілізація ситуації у державі призведе до швидкої та якісної реалізації Угоди про Асоціацію. Це стане історичним шансом для України вийти на шлях цілковитої демократії та європейських цінностей.

УДК 93(477)

ГЛУША Андрій Сергійович, студент 2 курсу факультету аграрного менеджменту, **КОСТЮК Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

НАТО як фактор безпеки української держави

Протягом останніх років розвиток подій у світі засвідчив, що у структурі євроатлантичної та європейської системи безпеки провідне місце посідає НАТО. Такого комплексу функцій жодна інша організація не виконує. НАТО є єдиною системою міжнародної безпеки, яка вже протягом багатьох десятиріч доводить свою ефективність. З огляду на це саме інтеграція до альянсу є для багатьох держав Євроатлантичного регіону оптимальним інструментом гарантування власної безпеки. Навіть історично нейтральні європейські держави користуються перевагами системи колективної безпеки, що формується завдяки НАТО.

Співпраця України з Альянсом почалася майже відразу після здобуття нашою державою незалежності. Перші контакти Україна-НАТО були започатковані восени 1991 р., і вже у січні 1992 р. представник України вперше взяв участь у засіданні Робочої групи високого рівня Ради північноатлантичного співробітництва.

Курс на повноправне членство в Альянсі було зафіксовано у Стратегії України щодо НАТО у 2002 та закріплено у Законі України «Про основи національної безпеки України». Але в липні 2010 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», яким наша держава проголосила позаблоковий статус.

Після подій 30 листопада 2013 р. і тривалої боротьби українського народу за свої права й свободи, а також окупаційної політики Росії щодо територіальної цілісності України: анексія Криму і бойові дії на Сході України, які тривають і по цей час, позиція більшості українців щодо вступу до НАТО змінилася на діаметрально протилежну.

29 грудня 2014 р. Петро Порошенко підписав закон про скасування позаблокового статусу. Як заявив Петро Порошенко, крім підписання даного закону, він також планує реформувати країну, щоб вона відповідала стандартам Європейського союзу і стандартам НАТО.

Згідно з дослідженням проведеним Фондом Кучеріва: «У червні 2010 р. на уявному референдумі щодо вступу України до НАТО лише 25% із тих, хто зголосився узяти участь у такому референдумі, проголосували б за вступ України до НАТО, а 68% проголосували би "проти". У червні 2014 р. ситуація змінилася на протилежну: 45% проголосували б за вступ до НАТО, а 36% – проти. А ще через рік, у липні 2015 р., «за» вступ до НАТО проголосували б 64% учасників референдуму і 28.5% – проти».

Із дослідження також випливає, що за останні два роки змінилися також зовнішньополітичні орієнтації українців. Якщо у 2010 р. майже половина населення (49%) вважала за пріоритет вступ до Митного союзу, то у липні 2015 р. 51% українців хочуть вступити в ЄС.

Інтерес України щодо НАТО пов'язаний передусім з тими сприятливими умовами, які надає членство в Альянсі для зміцнення демократичних цінностей і розбудови громадянського суспільства в нашій країні. Отже, вступ України в НАТО – це реалізація її цивілізаційних інтересів. Він означатиме входження України в європейську цивілізацію.

Членство в НАТО надає вагомі гарантії збереження національної ідентичності та єдності української нації. Перебування в спільноті цивілізованих демократичних країн – членів Альянсу сприяє формуванню української національної еліти, орієнтованої на національні та європейські цінності, розвиткові української національної культури та

культури національних меншин України.

Якщо поглянути на перспективи співпраці у форматі України – НАТО, то в цьому контексті передбачається залучення визначеного комплексу сил і засобів Збройних сил України до багатонаціональних військових формувань високої готовності (комплекту військ (сил) у межах Системи резервних угод ООН, Сил реагування НАТО, бойових тактичних груп Євросоюзу тощо). Практичними прикладами такої діяльності є:

- участь у Силах реагування НАТО;
- залучення сил і засобів Збройних сил України до бойових тактичних груп

Європейського Союзу;

Важливим проектом Альянсу для нас залишається участь у Концепції оперативних можливостей, завдяки чому підрозділи Збройних сил України мають можливість здійснювати заходи бойової підготовки за стандартами НАТО. Важливим етапом підготовки сил і засобів Збройних сил України до виконання завдань за призначенням у багатонаціональному середовищі є участь представників і підрозділів Збройних сил України у багатонаціональних військових навчаннях. Активізуватиметься співробітництво щодо обміну даними про повітряну обстановку між відповідними командними пунктами ВПС України та суміжних країн-членів НАТО.

Отже в результаті проведеного дослідження можна зробити декілька висновків:

1. Інтеграція до НАТО дасть можливість Україні користуватися механізмом колективної оборони Альянсу, відверне перспективу подальшого використання нашої держави як «буферної зони»;

2. У результаті реалізації курсу на євроатлантичну інтеграцію, Україна увійде до найпотужнішого військово-політичного об'єднання держав, що має вагомий вирішальний вплив на міжнародні процеси.

3. Внаслідок інтеграції Україна зможе дієво захищати свою економічну безпеку, створити сприятливі умови для вступу до Європейського Союзу.

Водночас чи не найсуттєвішим є те, що повноправна участь нашої країни в Альянсі сприятиме поглибленню позитивних трансформацій в українському суспільстві, сприятиме зміцненню демократії та верховенства права, оскільки саме на цьому ґрунтується загальна філософія Північноатлантичного Альянсу.

УДК 327:477

ЗАДОХІНА Юлія Миколаївна, студентка 3 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, **Костюк Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО УКРАЇНИ: ЦІЛІ, ЗАСОБИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 р., коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуючої в ЄС держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом впроваджується на основі Закону України від 1 липня 2010 р. «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». Відповідно до статті 11 Закону однією з основоположних засад зовнішньої політики України є «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в ЄС».

Відмова вищого керівництва держави у листопаді 2013 р. від підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС спричинила початок масового мирного протесту в Україні на захист євроінтеграційних прагнень народу України, що отримав назву «ЄвроМайдан».

Після перемоги в Україні Революції Гідності, 13 березня 2014 р. Верховна Рада України прийняла Постанову «Про підтвердження курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу та першочергові заходи у цьому напрямі», якою підтверджується незворотність курсу України на європейську інтеграцію, метою якої є набуття членства в Європейському Союзі. Було також відзначено, що Україна як європейська держава, яка

поділяє спільну історію та цінності з країнами Європейського Союзу, має право подати заявку на набуття членства у Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз.

З підписанням та ратифікацією у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відносини сторін почали розбудовуватися у якісно новому форматі політичної асоціації та економічної інтеграції.

Серед основних цілей Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України 26 травня 2015 р., визначено забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу. Згідно зі Стратегією, Угода про асоціацію між Україною і ЄС визначає стратегічні орієнтири для проведення системних політичних і соціально-економічних реформ в Україні, широкомасштабної адаптації законодавства України до норм і правил ЄС.

На сьогодні, в умовах зовнішньої агресії з боку РФ, Європейський Союз зайняв активну позицію на захист незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України, а також здійснює активні зусилля спрямовані на врегулювання конфлікту у східній Україні, спричиненого і підтримуваного Росією.

Навесні 2014 р. Уряд України, з одного боку, та Європейська Комісія і Європейська служба зовнішньої діяльності, – з іншого, спільно розробили документ «Європейський порядок денний реформ Україна – ЄС». Зазначений документ умістив всеохоплюючий перелік спільних завдань у контексті розвитку України та здійснення у державі фундаментальних перетворень. «Європейський порядок денний реформ» фактично став дорожньою картою імплементації пріоритетів українського Уряду та надання Європейським Союзом відповідної допомоги Україні.

Єдність стратегічних цілей обох сторін полягає у забезпеченні їх взаємовигідного динамічного і поступального розвитку на основі демократичних цінностей, формуванні системи стабільності і безпеки у східноєвропейському регіоні. Партнерство з ЄС Україна розглядає як важливий крок на шляху реалізації своїх євроінтеграційних цілей. Залучення України до Європейського енергетичного співтовариства, посилення співпраці з Європейською комісією відповідно до зобов'язань за договором Енергетичного співтовариства значно розширює формат стратегічного співробітництва в енергетичній галузі, сприяє надійності виконання Україною ролі транзитера газу до Європи. Двосторонній формат стратегічного співробітництва з ЄС доповнюється багатостороннім форматом ініціативи «Східне партнерство», до якої, крім України, залучена низка східноєвропейських країн (Білорусь, Молдова, Грузія, Вірменія, Азербайджан), що сприяє формуванню системи регіонального партнерства під егідою ЄС.

Відносини України з ЄС вибудовуються за політичними, економічними, юридичними напрямками, передбачають максимальну інтенсифікацію торговельних, соціальних, культурних зв'язків, поглиблення співробітництва у сфері безпеки, охоплюючи фактично усі можливі напрямки співробітництва. При цьому вони забезпечені ефективною системою механізмів їх реалізації, яка нині трансформується відповідно до нового формату стратегічного партнерства. Завершення переговорів щодо Угоди про асоціацію Україна – ЄС, включно з розширеною і всеосяжною зоною вільної торгівлі, набуття нею чинності мають забезпечити перехід до принципово нового етапу на шляху європейської інтеграції України як у політичному, так і в економічному вимірах.

Використана література:

1. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України / М. Кордон. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 172 с.
2. <http://www.viche.info/journal/2375/>
3. <http://www.niss.gov.ua/articles/600/>
4. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>
5. <http://fpri.kiev.ua/?cat=5>

DIPLOMATIC ETIQUETTE AND BUSINESS COMMUNICATION WITH FOREIGN PARTNERS

To formal events one may refer different receptions and ceremonies, held on the occasion of national holidays, historically significant dates, arrival of foreign delegations, heads of state and government, etc. Such receptions are navigated by heads of state, government, ministers, and also embassies, consular agencies, trade delegations of the state abroad.

Diplomatic receptions are given independent from any event in the procedure of daily diplomatic operation. For diplomatic mission such receptions are the most common. Because of the fewness of guests, such events may be a good possibility for conversational gambit, strengthening and extension of contacts, getting of the necessary information, influence on the local circles at the necessary way, specification of external policy of the country.

Independent from purpose, size and type, diplomatic reception carries political character, as it provides meeting of foreign representatives.

Being abroad, the visitor should respect rules and customs, accepted in this country. Inviting the foreigner to a formal event, one should take care of not to put him into the state, abasing or offending his national dignity, otherwise he may estimate it as contempt to his state and nation.

First of all one should strictly observe business etiquette. While discharging of own functions, formal events planning, participating in ceremonies and procedures, diplomatists act in respect with business etiquette, which suggests a complex of generally accepted rules, traditions, conventionalities, observed by governments, national representatives abroad (embassies and consular agencies) in the process of communication with each other. Nowadays a lot of elements of formal diplomatic etiquette are the part of customaries and rules of business etiquette.

Greeting in certain countries have national overtone. Handshake is the main form of greeting. But in some countries handshake with women is not customary. Basically kisses are typical for France and Mediterranean countries, hugs – for Latin America. In many countries religion influences business a lot. One should know about doxies of the host country, but not get into argument concerning this topic. One should know that Buddhist icons are sacral: they should not be photographed or touched without permission. One should always be diligent, take into account road traffic and flock in the streets.

Clothes are an essential element, because it is a part of appearance. It should be low-key, well-tailored and of high quality. White shirts and dark suits are the most common. Women in business travels should not wear trousers and too short skirt or sleeveless dress as well.

If one comes to the country not for the first time, he should care for having on the back of the business card information in the language of this country

One should respect national traditions in food, holidays and nation's leadership of the country visited. To eat local food is considered good style in many countries. During meal, if it is unknown for a visitor, he should not ask "what is this", just eat what is offered. One should cut the portion small.

If you do not know the language of the country visited, you should have an interpreter during conversations. To know some general expressions is important. While conversation through an interpreter, the presence of a person knowing both languages is desirable in order to control the interpretation and correct mistakes. If the partners speak too quickly for you, you may ask them do it more slowly explaining incompleteness of language proficiency. But never accuse them of speaking quickly. If negotiations are held in your native language, you should not accuse the partner for accent as well; you should speak slowly and clean. Do not joke, because national humor is very specific, as well as slang, which also should be avoided.

One should show respect to elders everywhere. They are the ones, who should start the conversation first. When elder people are entering the room, one should stand up.

The other separate and delicate matter is perquisite. It is not common for Islamic countries, New Zealand and CIS countries. In Italy perquisite makes 23% from the cost of services, in Egypt it is greater and quite considerable. In Japan, when having received tab, one should put the money into envelope. One cannot demand everything to be as at home: food, service etc.

One should not spend at the hot country too much water, heat and light. Some countries have phone counters. That is why it is polite first to offer the host to pay the call. One should keep in mind the names. If the name is complicated, you should train its pronunciation. Note that names may point to social status and family status. One should not mention people by name, if they do not suggest that.

One should certainly stand up when national anthem of the country visited sounds. Observe and repeat the actions of the host.

Not wear specific traditional costumes, like toga or sari, as it may happen to be of religious character.

One should remember that in pagoda, mosque, Japanese, Indian and Indonesian houses and restaurants it is forbidden to be booted. Shoes must be left at the entry with toes to the door.

To be careful with usage of habitual gestures. In different countries they have different meanings, not always gentlemanlike.

Currently, etiquette has become synonym as the strict observance of all rules and regulations, not only interstate but also everyday communication. Strict adherence to the rules of etiquette emphasizes respect for the other country. For many years in diplomatic practice there was a kind of "language" of diplomatic etiquette with their terms and concepts. It is therefore unacceptable to ignore these rules. "Missed" gestures of courtesy or equal compliments deliberate contempt of the other State.

UDC 327 355(4+477 **ISAKOVA Natalia Petrivna**, Ph.D, associate professor, **STOYAN Vadym Vadymovych** first-year student, faculty of plant protection National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND NATO

The first official contacts between NATO and Ukraine were established in 1991. Soon after obtaining independence, Ukraine joined the North Atlantic Cooperation Council. In 1994, Ukraine was the first post-Soviet state to join the Partnership for Peace programme. 1997 marked a new period of intensification of cooperation. A Charter on a Distinctive Partnership between NATO and Ukraine has been signed then. It remains the basic document defining legal and institutional framework of mutual relations as well as areas for consultation and cooperation. Moreover, the NATO-Ukraine Commission (NUC) was established as a special forum of dialogue and cooperation between the Alliance and the government in Kyiv. As a result of will to engage in the Partnership for Peace programme under Leonid Kuchma's presidency, Ukraine sent its troops to join NATO's peacekeeping operations in former Yugoslavia (IFOR/SFOR in Bosnia and Herzegovina, KFOR in Kosovo).

The historical background presented above has to be nuanced and complemented by the account on the subsequent Ukrainian governments' hesitations, slowdowns and periods of coolness in Ukraine-NATO relations. Among causes of these predicaments in mutual relationship, certainly the most important one was the role of the "Eastern vector" – the Russia's impact on Ukrainian foreign policy. Since the early 1990's Russia has tried to reestablish its zone of influence on the territory of the former USSR, and especially in Ukraine. The latter was perceived by the Moscow's leadership as geopolitically the most important Post-Soviet republic, control over which was a condition of Russia's super-power status. Therefore one of the main Russia's strategic aims was to keep Ukraine within common political and military structures and not to allow the Ukrainian authorities a closer rapprochement with NATO. The Ukrainian leadership had to take Russian pressure into account. Bearing in mind Russia's strong opposition towards Ukraine's Euro-Atlantic integration, governments in Ukraine proclaimed its foreign policy "multivectoral",

that is equally directed towards cooperation with the U.S., the European countries and Russia. Moreover, the internal cultural and political division of Ukraine into the Western and the Eastern part of the country also played its role in hampering the Ukrainian-NATO relationship. The Russian-speaking inhabitants of Eastern and Southern regions of Ukraine always sympathised with Russia-led projects of integration of Post-Soviet states and opposed any collaboration with NATO. Social resistance against the latter was especially visible in Autonomous Republic of Crimea, inhabited by a large minority of ethnic Russians. Protests against NATO's Sea Breeze naval exercises and American fleet presence on the peninsula led to cancelation of the drills in 2009.

A new law on principles of domestic and foreign policy was adopted by the Verkhovna Rada in July 2010. According to it, the "non-aligned" status means the lack of membership aspirations considering any military blocks. However, the document does not exclude the possibility of cooperation with international security organisations. In particular, the mentioned law proclaims Ukraine's will to participate in the improvement and development of European collective security system, as well as to continue a constructive partnership with NATO and other military-political blocs on all issues of mutual interest. It is worth noting that such approach has also indicated a lack of interest in integration with the Russia-led CSTO. Relations with this organisation have also been reduced to the possibility of cooperation.

The indicators of NATO's changing policy towards Ukraine were Chicago Summit Results. NATO pays a significant attention to support and development of its extensive network of partnerships, which reflects the Alliance's attempts to build a global system of cooperative security. NATO's new Strategic Concept adopted at the Lisbon Summit in November 2010 has underlined the bloc's interest and will to further enhance cooperation with partners around the globe in order to face the evolving global security challenges effectively. The document has also marked an attempt to reform the partnerships policy of the Alliance. The general concept was to develop a pragmatic and flexible approach that would provide openness to cooperation with any country "on security issues of common concern". Since 2014, in the wake of the Russia-Ukraine conflict, cooperation has been intensified in critical areas. On 23 December 2014, the Ukrainian parliament renounced Ukraine's non-aligned status that "proved to be ineffective in guaranteeing Ukraine's security and protecting the country from external aggression and pressure".

What are the dilemmas of future cooperation? As it has been mentioned previously, there is a consensus on a declarative level regarding mutual interest in further cooperation between NATO and Ukraine. Both parties seem to signal interest in bringing relations to a pragmatic level. However, the scope and depth of future cooperation remain unclear due to several tendencies that may affect further pragmatic rapprochement.

УДК 338(477):339.923:061.1

Ільєнко Ганна Владиславівна, студентка 2 курсу, факультету інформаційних технологій НУБіП України (м. Київ, Україна)

Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз

*Торгівля не розорила ще жодного народу
(Бенджамін Франклін)*

Покращення міжнародних відносин завжди було метою для Української держави. Створення взаємовигідного партнерства між Україною та Європейським Союзом це те, що може дозволити нашій країні та її громадянам вийти на новий рівень та впроваджувати інновації, розвиватися в усіх сферах, вдосконалювати економіку, модернізувати освіту, медицину, науку, виробництво.

Було б доцільно розібратися наскільки ми готові до таких покращень? Українська євроінтеграція тягне за собою ланцюг наслідків як в короткостроковому, так і в довгостроковому періодах, які сумнівно можна назвати корисними для України.

Створення зони вільної торгівлі та зняття мита на ввезення товарів з Європейського Союзу знизить їх ціну та збільшить попит на ринку серед українських споживачів, і як наслідок – попит на товари власного виробництва скоротиться та величина ВВП України зменшиться [1].

До України буде надходити велика кількість європейських товарів різної якості, що збільшить конкуренцію між виробниками, і через недостатню конкурентоспроможність наших товарів українське виробництво будуть нести збитки та виходити з ринку.

Скорочення українського виробництва спричинить масове безробіття серед наших громадян, що є не вигідним ні для України, ні для ЄС.

Безвізовий режим спричинить у короткостроковому періоді «відплив умів» з України закордон та ще більше популяризує європейську освіту, що може негативно вплинути на якість виробництва, медицини, обслуговування, науки та ін.

Відсталість у використуваних технологіях та застарілість обладнання не дозволить постачати товари у євросону так швидко і якісно, як будуть надходити товари з ЄС. Також якість багатьох українських товарів не відповідає європейським стандартам та експортувати їх на продаж до країн Європейського Союзу не буде можливим. Інвестиційний феномен євроінтеграції не варто сприймати однозначно [1].

Зі вступом до Європейського Союзу Україна ще ближче познайомиться з таким явищем як фінансова офшоризація та тінізація капіталу, що стрімко поширюється і розвивається серед нових членів ЄС.

Через всі ці неприємні фактори довіра і привабливість у країн до Європейського Союзу стрімко падає.

Для того, щоб оминати більшість недоліків партнерства з Європейським Союзом та зрушити з мертвої точки, щоб стати на шлях вдосконалення нашої державі потрібно кардинально реформувати економіку. Серед необхідних змін, яких потребує Україна можна виділити:

- Розвиток і фінансування конкурентоспроможного аграрного сектора економіки, що може стати основним джерелом державного бюджету;
- Проведення антикорупційної політики, вдосконалення державного регулювання[2];
- Модернізація та оптимізація виробництва, максимізація прибутків;
- Фінансування у науку та техніку, створення гарних умов для дослідництва та відкриттів;
- Налагодження контролю за якістю української продукції, залучення спеціалістів для підвищення українських стандартів якості;

Отже, процес європейської інтеграції є привабливим та перспективним для України, але щоб він давав свої плоди нашої державі потрібно провести ряд реформ та досягти певних результатів, певного рівня розвитку. Тільки у такому випадку можливі позитивні наслідки у вигляді співпраці, поваги, добробуту.

Список використаних джерел

1. Гайдуцький П.І. Стаття «Україна-ЄС: проблеми інтеграції» // Газета ДТ.UA від 23 березня 2013 р.;
2. Сисюк Л.П., Бородій Л.Ю. Проблеми євроінтеграції України. Електронний ресурс. Режим доступу [<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=22919>]

УДК 005.57

ІСАКОВА Наталія Петрівна, кандидат історичних наук, доцент,
ЗАКАТЕЙ Юлія Вікторівна, студентка I курсу гуманітарно-педагогічного факультету, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ІМІДЖ ПЕРЕКЛАДАЧА У МІЖНАРОДНОМУ СПІЛКУВАННІ

У світі існує майже три тисячі мов. Навіть важко уявити що ми маємо саме таку кількість мов. Але є люди, професія яких допомагає людству зрозуміти одне одного, зрозуміти культуру тієї чи іншої нації.

Перекладач – це невід’ємна ланка міжнародних відносин, які виконують роль «містка» між іноземними партнерами та, звичайно, допомагають людям зрозуміти одне одного. Іноді від перекладача залежить дуже багато. Відомі випадки, коли через незграбність та неправильний переклад виникали конфлікти не лише у внутрішніх справах країни, але і в міжнародних відносинах. Ще з давніх часів перекладач взяв на себе велику відповідальність розтлумачувати та перекладати людям незрозумілу їм мову, але перекладати так, щоб кожний зміг відчувати та зрозуміти суть твору.

З давніх часів люди намагалися контактувати один з одним. Усні древні перекладачі з’явилися задовго до н.е., а перший письмовий перекладач на ім’я Анхурмес з’явився ще в

III тис. до н.е. в Єгипті. Відтоді розвиток перекладу відбувався швидкими темпами. На території Київської Русі теж існували перекладачі. За часів Ярослава Мудрого переклад набув особливого розмаху оскільки була потреба в перекладі багатьох літературних, наукових та інших творів. За доби Відродження з'являються університети в яких готують професійних перекладачів. На сьогоднішній день люди теж потребують професійної перекладацької консультації та допомоги.

Безумовно, що сучасні поняття про переклад дещо змінилися. Сучасний перекладач зобов'язаний використовувати інформаційні технології, які значно полегшують його роботу. Існує багато програм, які допомагають не тільки при художньому перекладі, але і при професійному перекладі, який самий собою іноді є дуже важким на сприймання. Також перекладач повинен чудово володіти елементарними комп'ютерними програмами (наприклад: Microsoft Word, Microsoft Excel, Power Point, Microsoft Access Database та ін.) Ці програми допомагають перекладачам у створенні власних словників, специфічних перекладів та ін.

Більшості початківців (не тільки перекладачів) цікаво дізнатися думку людей, які вже досягли певних цілей у своїй професії. Так само і я зацікавилася тим, як воно насправді бути перекладачем та і лінгвістом в цілому. Я знайшла цікаві інтерв'ю людей, які працюють перекладачами вже не один і не п'ять років. Анна Іванченко працює перекладачем вже десять років, і вона стверджує, що для себе вона відкриває все нові і нові можливості та знання. І до того ж ці знання стосуються не тільки її професії, але і самопізнання загалом. Вона говорить, що перекладач це не просто людина, яка в ідеалі володіє іноземною мовою, але перш за все володіє на найвищому рівні рідною мовою. Це жінка, яка досягла у своїй професії значних висот, адже її основним напрямком в роботі є переклад бізнес-планів, бізнес-переговорів та все що взагалі пов'язано з бізнес-справами.

У статті перекладача Олександра Булатова описуються тонкощі праці перекладача. Його стаття мала назву «Професійний перекладач – це обличчя держави», а слова, з яких він розпочав були просто сказані в ціль. Це вислів який народився у Секретаріаті Організації Об'єднаних Націй, де працюють найкращі перекладачі з усіх країн світу: У світі є дві найважливіші професії: Президенти, які домовляються про мир, і Перекладачі, які допомагають їм зрозуміти один одного. Отже, у цьому виразі чітко та ясно поставлена позиція перекладача у всьому світі.

Актуальність теми «Імідж перекладача» на сьогоднішній день займає одне з провідних місць. Багато науковців, лінгвістів досліджували це питання і приходили висновку, що завданням ВНЗ, які готують професійних перекладачів, є створення компетентного, комунікативного, толерантного спеціаліста, конкурентоспроможного на ринку праці, який прагне до особистого та професійного ідеалу, розширенню сфери професійних можливостей. Безумовно, зміни, які відбуваються в сучасному світі впливають і на наші види праці. Це стосується і підготовки перекладачів до їхньої майбутньої професії. Потрібно визнати, що матеріальна та наукова база вичерпала свої можливості, тому сучасну модель освіти варто замінити на більш ефективну. Це стосується навіть елементарних підручників. Якщо держава хоче мати кваліфікованих працівників, конкурентоспроможних робочих кадрів, то вона повинна забезпечити їх всіма необхідними джерелами інформації.

В наш час без іноземної мови неможливо знайти гідну роботу, та отримувати за неї гідну платню. Настали такі часи, коли людина повинна знати хоча б елементарні вирази іноземною мовою, лише задля того щоб в екстремальних та інколи непередбачуваних ситуаціях знайти вихід та не пошити себе в дурні. Існує поняття, що скільки людина знає мов, настільки вона поважає себе та має бажання розвиватися все більше і більше. Тож давайте не тупцяти на одному місці, а рухатися далі та розвивати як себе, так і нашу Батьківщину!

УДК 93/94(477).327

Кучеровська Антоніна Олегівна, студентка 1 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, Кравченко

Україна – Польща: від колізій минулого до спільних європейських цінностей

Україна і Польща в своєму історичному, національному, культурному, соціальному та політичному розвитку тісно пов'язані. Їх контакти і взаємовпливи тягнуться з глибини віків. Адже історично, політично, економічно і культурно Україна і Польща належать до спільного регіону Європи. Важливу роль тут відіграють також етнічна спорідненість, близькість культур, історичних традицій, геополітичних і геостратегічних цілей. В умовах об'єднання Європи, розбудови і утвердження як України, так і Польщі, необхідність об'єктивного дослідження складного процесу налагодження і розвитку українсько-польських відносин не втрачає своєї актуальності [1, 217].

На сьогоднішній день, на офіційному рівні, обидві країни спромоглися перебороти негативні стереотипи, спровоковані давніми польсько-українськими конфліктами і піднести відносини до рівня стратегічного партнерства. Формування українсько-польського стратегічного партнерства має історичне підґрунття і тривалу еволюцію двосторонніх стосунків. Однак, історію українсько-польських відносин в минулому визначали невдалі спроби дійти взаєморозуміння. Початок українсько-польського діалогу можна віднести ще до XVII ст., коли у 1657 р. Річ Посполита уклала з Богданом Хмельницьким Гадяцьку угоду, згідно якої мала утворитися третя держава федерації – Велике князівство Руське. Проте, угоду підписали запізно. Річ Посполита у 1667 р. за Андрусівським трактатом разом з Росією поділила українські землі. Правобережна Україна, та й частина Лівобережної, перебували у складі Польщі. Згодом Польща і більшість українських земель вже з другої половини XVII – початку XVIII ст. перебувала у складі Росії [2, 22-23].

Закінчення Першої світової війни принесло полякам можливість відновити свою державу. В українців також існувала перспектива здобути незалежність. Проте внутрішня слабкість та зовнішня ворожість завадили цьому кроку [1, 221]. Революція в Росії привела до влади більшовиків, які не збиралися випускати їх з-під російського панування. Це спричинило підписання Варшавського договору між урядами Другої Речі Посполитої та Української Народної Республіки [3, 111]. Договір Ю. Пілсудського і С. Петлюри вважається першою спробою українсько-польського порозуміння. Від початку листопада 1918 року сторони воювали між собою за спірні землі - Львів та Східну Галичину. Війна визначила польсько-українські відносини, виключивши можливість взаємного порозуміння, хоч у ньому були зацікавлені обидві сторони [4, 15]. Міжвоєнний період виявився важким в українсько-польських стосунках. Українці Галичини не могли змиритися з втратою своєї ще не зміцнілої державності. Серед українців Волині, а частково й Холмщини і Підляшшя інтенсивно поширювався процес національного самоусвідомлення, прискорений короткотривалим перебуванням у складі УНР. У міжвоєнне двадцятиліття розгорнувся український націоналістичний рух, який вдавався до актів терору у боротьбі з Польщею. Розчленування Польщі у вересні 1939 р. з новою силою загострило українське питання. Радянський Союз його вирішив шляхом скликання у Львові Народних зборів Західної України за прилучення її до УРСР. З цим не змирились ні поляки, ні українці. Поляки вважали Західну Україну своєю споконвічною. Українці ж вважали, що настав слушний момент для створення своєї власної держави. Тому 30 червня 1941р. у Львові провідники ОУН проголосили Акт відтворення Української держави [1, 221-222].

Друга світова війна ще більше погіршила українсько-польські відносини. Пам'ять про людські кривди, як серед поляків, так і серед українців, жила ще впродовж цілих десятиліть. Радянське ж керівництво розгорнуло діяльність спрямовану на політичне підпорядкування вже не лише України, а й Польщі. Ялтинські домовленості 1945 р. встановили радянсько-польський кордон по р. Буг [5, 24]. В результаті, полякам була відведена така ж роль, яка в минулому відводилась українцям. Після Другої Світової війни багато вказувало на те, що історія двосторонніх українсько-польських відносин обірвалася

надовго. У другій половині 1990 року Міністерство закордонних справ Польщі оголошує програму активної східної політики в стосунках з СРСР та радянськими республіками. Вона отримала назву «двоколіїної» політики чи «політики двох шляхів». Під час візиту міністра закордонних справ Польщі К. Скубішевського в Київ, Мінськ та Москву було підписано Декларацію про основні принципи та напрямки розвитку українсько-польських відносин. 1 грудня 1991 року уряд України виніс питання про підтвердження Акта про незалежність на всенародне обговорення. Польща була першою державою, яка визнала незалежність України. 18 травня 1992 року у Варшаві було укладено Договір про добросусідство, дружні взаємини та співробітництво [6, 33-48].

Польща наполегливо лобіювала підписання Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, навіть попри антидемократичні дії. Варшава і польська громадськість виявили не лише високий рівень поваги до революційних подій в Україні, а й солідаризувалися з ними і навіть стали їх безпосередніми учасниками. 16 травня 2014 р. у Києві відбулося VI засідання Ради МЗС України та МЗС Республіки Польща. У центрі уваги переговорів була тематика врегулювання внутрішньополітичної ситуації в Україні, у зв'язку з анексією Росією Автономної Республіки Крим і підтримкою російською стороною сепаратистських рухів і терористичних організацій у східних областях України. Під час засідання глави зовнішньополітичних відомств підписали План співробітництва між Міністерством закордонних справ України та Міністерством закордонних справ Республіки Польща на 2014-2015 роки [7]. Петро Порошенко 7 червня 2014 р. у Верховній Раді склав присягу на вірність українському народові. Однак ще до інавгурації новообраний президент здійснив свій перший візит до Польщі.

Під час візиту у грудні 2014 було укладено договори про розширення зони малого прикордонного руху, спрощення пересування українських і польських громадян через державний українсько-польський кордон, навчання українських студентів у Польщі та допомогу польських фахівців у проведенні самоврядної реформи в Україні. Зустрічаючись із громадськістю м. Любліна, президент Петро Порошенко заявив про намір впровадження схожої управлінської моделі в Україні [8].

Література.

1. Макар Ю. Проблема стереотипів в українсько-польських міжлюдських взаєминах // Політологічні та соціологічні студії. Збірник наукових праць. – П.50. – Т. VIII. – Чернівці: Букрек, 2009. – С. 217–227.
2. Осадчук Б. Україна, Польща, світ. – К.: Смолоскип, 2001.– 356с.
3. Деркач О., Коберський Л. Українсько-польський батальйон. Історія і сучасність: Нарис.– Львів: Плай, 2001.– 128с.
4. Ми не є українофілами. Польська політична думка про Україну і українців. Антологія текстів. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2012. – 440 с.
5. Зашкільняк Л. Українсько-польські стосунки у ХХ ст.: Традиції та сучасність / Л. Зашкільняк // Проблеми слов'язнознавства.– Вип. 49.– К., 1996. – С. 71–76.
6. Стоєцький С. Незалежна Україна в історії політичної думки ХХ століття: ідейно-політичні передумови становлення двосторонніх відносин в сучасну добу / С. Стоєцький // Україна – Польща: історія і сучасність. – К., 2003. – Ч. II. – С. 33–48.
7. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: mfa.gov.ua/ua/press-center/news/
8. Візит Порошенка в Польщу як доказ стратегічного партнерства Польщі й України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.polradio.pl/5/38/Artykul/190339

УДК 327

МАЛІНКО Даниїл Олександрович, студент 1 курсу ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження,
БІЛАН Сергій Олексійович, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УКРАЇНА – НАТО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ

Початком співпраці України та НАТО прийнято вважати листопад 1992 р., коли відбувся офіційний візит Генерального секретаря НАТО Манфреда Вернера в Україну. Того ж року Президент України Леонід Кравчук відвідав штаб-квартиру НАТО у Брюсселі. 8 лютого 1994 р. Україна, перша з пострадянських країн СНД, підписала рамкову угоду

програми НАТО «Партнерство заради миру», а 14 вересня 1995 р. було офіційно затверджено індивідуальну програму партнерства України з НАТО. Наступним кроком, який наближав Україну до Північноатлантичного альянсу, стало підписання Хартії про партнерство України з НАТО у Мадриді 9 липня 1997 р. Хартія представляє собою документ, на основі якого визначаються сучасні умови світової безпеки, ролі НАТО у її підтриманні, становища та значення України у процесі збереження миру, взаємовідносини України і НАТО, зобов'язання України перед країнами-членами НАТО. Вона складається із 5 розділів: кожен з яких регламентує відносини у певній сфері діяльності. «Україна та Організація Північноатлантичного договору(НАТО) і її держави-члени, спираючись на зміни у середовищі безпеки в Європі, будучи переконаними, що незалежна, демократична та стабільна Україна є одним з ключових факторів забезпечення стабільності в Центральній-Східній Європі та на континенті в цілому беруть на себе зобов'язання у подальшому розширити та посилити своє співробітництво та розвивати особливе та ефективне партнерство, яке сприятиме забезпеченню більшої стабільності та спільних демократичних цінностей в Центральній-Східній Європі».

З метою більш тісної євроатлантичної інтеграції Україна продовжуватиме проводити внутрішню політику, основу на зміцненні демократії та верховенстві права, повазі до прав людини, принцип розподілу влад і незалежності судів, демократичних виборах відповідно до норм Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), політичному плюралізмі, свободі слова, повазі до прав національних та етнічних меншин та недискримінації за політичними, релігійними або етнічними ознаками. Це включатиме забезпечення адаптації чинного законодавства для втілення зазначеної політики.

Цілі НАТО:

1. зміцнення демократичних і виборчих інституцій;
2. зміцнення повноважень та незалежності судової влади;
3. сприяння постійному розвитку і зміцненню громадянського суспільства, верховенству права, захисту основних прав людини і громадянських свобод;
4. забезпечення свободи віросповідання;
5. забезпечення свободи зібрань;
6. завершення адміністративної реформи;
7. зміцнення цивільного демократичного контролю над Збройними Силами і сектором безпеки в цілому;
8. боротьба з корупцією, відмиванням грошей та незаконною економічною діяльністю шляхом економічних, правових, організаційних і правоохоронних заходів; проведення необхідних заходів для вилучення зі списку FATF, зокрема прийняття та імплементація закону, який відповідає стандартам FATF;
9. забезпечення рівноваги між трьома гілками влади в законодавчою, виконавчою та судовою в шляхом конституційних і адміністративних реформ і забезпечення їхньої ефективної співпраці.

Україна і НАТО мають спільне бачення об'єднаної і вільної Європи і спільну рішучість боротися з тероризмом, розповсюдженням зброї масового знищення (ЗМЗ), регіональною нестабільністю та іншими загрозами безпеці...

Розпад Організації Варшавського Договору та проголошення Україною своєї незалежності поставили важливе завдання – гарантувати національну безпеку нашої держави.

Займаючи важливе місце на Європейському континенті, цілком природно, що ще в Декларації про державний суверенітет 1990 р. Україна заявила про наміри взяти участь в європейських структурах у контексті сприяння і зміцнення миру та безпеки.

Незнання проблеми часто породжує хибне уявлення про природу НАТО, створює міфи про цю організацію. Міфи можливо розвіяти лише надавши суспільству об'єктивну інформацію про засади існування та функціонування Організації, про її внесок у зміцнення безпеки на європейському континенті та у світі...

Найбільш вражаючою та негативною виявилася позиція Нідерландів. Базуючись на даних із різноманітних джерел, на засіданні Північноатлантичної Ради на рівні міністрів закордонних справ, Голландія приєдналася до тієї групи країн, політична поведінка яких по відношенню до України не викликала практично ніяких сумнівів.

Якщо було дійсністю те, що офіційна Гаага підняла руку проти приєднання України та Грузії до початку реалізації Плану дій щодо набуття членства після Бухарестського Самміту НАТО, тоді США потенційно втрачають ще одного, дуже важливого союзника на європейському континенті. На тлі того, що голландські підрозділи спільно за мериканцями, британцями та австралійцями несуть найбільш важкий тягар на півдні Афганістану, де, можливо, вирішується як доля місії, так і майбутнє афганської держави. Так, можливо, й майбутнє Північно-Атлантичного Альянсу...

Процес входження до НАТО є стимулюючим фактором для проведення внутрішніх політичних та соціально-економічних реформ усіх сфер суспільного життя, гармонізації законодавства з правовими нормами та демократичними принципами країн-членів НАТО, прискорення трансформації Збройних Сил України, встановлення цивільного демократичного контролю над оборонним та безпековим секторами держави.

Після вступу до Альянсу Україна братиме безпосередню участь у процесах вироблення і прийняття рішень щодо подальшого розвитку європейської і євроатлантичної безпеки, які не лише стосуються інтересів національної безпеки України та НАТО, але й формують сучасне середовище євроатлантичної безпеки, включаючи безпеку України...

Здобувши незалежність, Україна отримала геополітичний спадок, як держава між Сходом і Заходом, з винятковим положенням на перетині основних торгових шляхів, багатими природними та людськими ресурсами. Становищем на 1991 р. її геополітичний рейтинг визначався перш за все наявністю ядерної зброї, частини радянського ВПК, трансконтинентальної транспортної інфраструктури, військово-морської бази на Чорному морі та рядом інших військово-стратегічних компонентів, розташованих на її території.

Сьогодні Україну розглядають як державу, що визнала свої державні пріоритети на користь демократії, правової держави та прав людини.

УДК 327

МИЛЕВСЬКА Ганна Олександрівна, студентка
1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН**
Сергій Олексійович, доктор історичних наук,
доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС

Після Другої Світової війни ідея щодо створення Європейського Союзу реалізувалася, сталося це 9 травня 1950 р., саме ця дата вважається початком європейської інтеграції. Мета створення такого союзу полягала в тому, щоб підтримувати мир, оберігати цінності народів, повагу до людської гідності, демократію, свободу, а також верховенства права та повагу до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Однією з головних цілей так званого «плану Шумана» стало примирення Франції та Німеччини, а також недопущення війни в майбутньому.

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані в грудні 1991 р., коли Міністр закордонних справ Нідерландів, як головуючої в ЄС держави, у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

5 березня 2007 р. розпочато переговори про укладення нової угоди, яка має замінити Угоду про партнерство та співробітництво. Представники ЄС наполягали на укладанні стратегічних відносин з Україною як з країною сусідом. Під час паризького Саміту Україна-ЄС (вересень 2008 р.) досягнуто компромісного рішення щодо назви цієї угоди як «Угоди про асоціацію».

Важливою складовою частиною нової Угоди є створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка передбачає максимально глибоку економічну інтеграцію на основі

домовленостей, досягнутих під час двосторонніх переговорів з ЄС щодо вступу України до СОТ.

16 червня 2009р. під час засідання Ради з питань співробітництва Україна-ЄС політично схвалено «Порядок денний асоціації Україна-ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію», який є новим практичним інструментом на заміну Плану дій Україна-ЄС, що, за оцінкою громадських експертів, не виправдав покладених на нього сподівань.

Разом з цим намір України розбудувати відносини з ЄС на принципах інтеграції був проголошений набагато раніше. Так, у Постанові Верховної Ради України від 2 липня 1993 р. «Про основні напрями зовнішньої політики України» Україна вперше заявила про власні євроінтеграційні прагнення. У документі закріплювалося, що «перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, реалізація якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом – до повного її членства у цій організації».

Підтримка курсу на інтеграцію до ЄС традиційно надається й на рівні Верховної Ради України, зокрема відповідні положення містяться в Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про співробітництво України та ЄС, ухваленій 28 листопада 2002 р., Заяві Верховної Ради України від 22 лютого 2007 р. з приводу підготовки переговорів щодо нової угоди між Україною та ЄС, а також Постанові Верховної Ради України з приводу рекомендацій парламентських слухань про стан та перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС та Митним союзом, ухваленій 19 травня 2011 р.

Порядку денного асоціації Україна-ЄС та виконання Дорожніх карт Східного партнерства за 2012 р. цей проведено всі 21 раунди переговорів та готувався XVII саміт Україна-ЄС, який очікувався на 22 листопада 2013 р. Саміт відбувся 28 листопада 2013 р., але обіцяну асоціацію В. Янукович не підписав. Внаслідок цього піднявся масовий протест в Києві, а згодом і по всій Україні, відомий як Євромайдан. Він продовжувався три місяці, перетік у революцію та загальну нестабільність, пов'язану з агресією Росії і призивів до зміни української влади, після цих подій було відзначено, що Україна як європейська держава, яка поділяє спільну історію та цінності з країнами Європейського Союзу, має право подати заявку на набуття членства у Європейському Союзі відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз. Цією Постановою Верховна Рада України рекомендувала Виконуючому обов'язки Президента України та Кабінету Міністрів України низку першочергових кроків у сфері європейської інтеграції, передусім у контексті укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. 21 березня 2014р. – підписання політичної частини Угоди, а 27 червня 2014р.– економічної (тобто вже повністю) Угоди про Асоціацію.

З підписанням та ратифікацією у 2014 році Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відносини сторін почали розбудуватися у якісно новому форматі політичної асоціації та економічної інтеграції. Під час підписання Угоди про асоціацію 27 червня 2014 р. Президентом України П.О. Порошенком та під час її ратифікації 16 вересня 2014 р. Верховною Радою України було зроблено відповідні заяви, що Україна розглядає укладення Угоди про асоціацію як черговий крок на шляху до досягнення кінцевої мети європейської інтеграції – набуття повноправного членства України в Європейському Союзі.

Виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відбувається на основі затвердженого 17 вересня 2014 р. Кабінетом Міністрів України плану заходів з її імплементації на 2014–2017 рр.

Отже, основною ціллю Стратегії національної безпеки України визначено забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу (затверджено Указом Президента України 26 травня 2015 р.). Відповідно до Стратегії, Угода про асоціацію між Україною і ЄС

визначає важливі орієнтири для проведення системних політичних і соціально-економічних змін в Україні, значної адаптації нашого законодавства до норм ЄС.

УДК 341

МІНЯЙЛО Вікторія Миколаївна, студентка 2 курсу факультету аграрного менеджменту, **Костюк Олександр Васильович**, кандидат філософських наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ТА РЕАЛІЇ ПОЗАБЛОКОВОГО СТАТУСУ УКРАЇНИ

Для будь-якої країни питання національної безпеки є найважливішим, оскільки йдеться про гарантії існування держави.

В українському суспільстві немає громадського консенсусу стосовно складного, цивілізаційного вибору одного з двох принципів побудови системи підтримання воєнної безпеки України, а саме: збереження позаблокового статусу держави чи приєднання до євроатлантичної колективної системи безпеки у формі вступу до НАТО.

Уряд держави, який відповідає за пояснення громадянам національної політики в галузі оборони і безпеки, має здійснювати інформування та консультацію з громадськістю. Влада повинна визнавати демократичне право громадян отримувати інформацію про діяльність міжнародних структур, які підтримують національну безпеку, зокрема НАТО та ОДКБ, а також усвідомлювати важливість забезпечення розуміння і підтримки урядової політики безпеки з боку громадськості.

Вибір зовнішньополітичного статусу України має відповідати корінним інтересам усіх громадян. Нова зовнішня політика має об'єднувати, а не роз'єднувати суспільство. Тому вкрай важливим і необхідним є суспільна дискусія про довгострокові цілі, орієнтацію, цінності й інтереси України. На всіх рівнях політики слід визнати і практично застосувати компетентність громадян, їх сприяння й практичний досвід.

Засоби масової інформації повинні стати форумом для обговорення питань щодо перспектив розвитку нашого суспільства, ґрунтовно і творчо інформувати громадян про важкі теми, розширюючи тим самим громадське розуміння питань безпеки. Вони мають сприяти демократичній дискусії, насправді вести пошук кращих відповідей на питання майбутнього і дійти консенсусу.

Щодо визначення на законодавчому рівні системи колективної безпеки, до якої варто приєднатися Україні, – владі необхідно бути толерантною відносно громадської думки різних верств громадян з усіх регіонів України. На жаль, цього, як і 12 років тому, коли вперше було оголошено про рішення РНБО щодо євроатлантичної інтеграції України, не відбулося.

Сьогодні немає нагальної потреби форсувати процес приєднання до Альянсу: подавати заявку на вступ до НАТО, проводити референдум із цього питання та ін. Доцільно сконцентрувати зусилля держави на досягненні критеріїв членства і послідовного формування позитивної громадської думки, перш за все – на Півдні і Сході України.

Агресія Росії проти України, окупація Криму та частини Донбасу призвели до глибокої кризи системи міжнародних відносин, яка була сформована після закінчення Другої світової війни.

Характерною особливістю проблеми нейтралітету та позаблокового статусу в зовнішній політиці України є їхня надмірна заполітизованість, проте в умовах агресії питання нейтралітету та позаблокового статусу стало одним із найактуальніших не лише для українських політиків, але і для науковців, адже питання позаблокового статусу – це насамперед питання національної безпеки України.

На думку В. Василенка, відомого українського дипломата, у той час коли ухвалювали Декларацію, Україна була ще частиною СРСР, який був провідним членом військового блоку – Організації Варшавського договору. Тому проголошення у Декларації наміру стати в майбутньому постійно нейтральною, позаблоковою і без'ядерною державою створювало політико-правове підґрунтя для виходу з СРСР.

Каденція президентства Л. Кучми характеризувалась трансформацією багатовекторної політики у беззастережну орієнтацію на Росію, що відповідно призвело до погіршення відносин з ЄС та США.

Перемога В. Януковича на президентських виборах була геополітичною перемогою Росії, яка намагалась зберегти статус-кво на теренах пострадянського простору.

Таким чином, в зовнішній політиці незалежної України, простежується еволюція концепцій нейтралітету та позаблокового статусу, зумовлена геополітичними реаліями та внутрішньополітичним становищем держави.

Список використаної літератури:

1. Храбан І. НАТО і безпека Європи / І. Храбан // Політика і час. – 2006. – № 7/8. – С. 35–40.
2. Интеграция Украины в ЕС и НАТО является возвращением в Европу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ua.rian.ru/ukraine_news/20080718/77965927.html
3. Недостатки членства в НАТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainenato.ukrinform.ua/ru/nato/imperfection/>
4. Преймущества вступления в НАТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lukyanchenko.donetsk.ua/forum/forum_read.php?f=26&id=26440

УДК 93/94(477).327 Онученко Антоніна Володимирівна, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Україна-Туреччина: історія формування відносин

Впродовж століть територія Туреччини зазнавала змін, а за деяких періодів Туреччина безпосередньо межувала з Україною чи навіть володіла частиною українських земель, а турецькі васальні державні формації: Кримське ханство, Молдавія, Семигород – впродовж століть були південними і південно-західними сусідами України. До того ж ханство разом з Кримським півостровом займало більшу половину півдня України.

Туреччина відіграла значну роль в історичному минулому українського народу: у боротьбі з турецько-татарською інвазією сформувалося українське козацтво, особливо запорозьке.

За козацько-гетьманської держави (XVII-XVIII століття) гетьмани намагалися використати допомогу Туреччини для урівноваження політичної ситуації у Східній та Центральній Європі, зокрема проти великодержавницьких прагнень Польщі та Росії. У XVIII-XIX століттях з ослабленням козацько-гетьманської держави і втратою Україною автономії, українці брали активну участь у російсько-турецьких війнах (у складі російської армії) та визволенні південних слов'ян на Балканах. На підставі Берестейської угоди (1918 року), Туреччина визнала українську державу і встановила дипломатичні зв'язки з українським урядом.

Українські бранки іноді відігравали певну політичну роль у житті Туреччини: відома Роксолана (Настя Лісовська), що була жінкою турецького султана Сулеймана I і матір'ю Селіма П. Вона мала неабиякий вплив на політику Туреччини.

Тяжка доля невільників та боротьба з турками і татарами відбилися в українській народній творчості, у думах та історичних піснях.

Після організації Запорізької Січі у середині 16 ст. українські козаки чинили організований опір турецько-татарській агресії.

Відносини України з Туреччиною за доби Козаччини і Гетьманщини були досить складні й подекуди суперечливі. З одного боку, турецька агресія в Європі, яка тривала до кінця XVII століття, примушувала козаччину чинити опір турецьким зазіханням на українські землі Речі Посполитої й руйнівним нападам татар на Україну. Тим самим козаччина ставала захисником християнської Європи від навали мусульманського світу і вважала це за свою історичну місію.

Спроба Б. Хмельницького утворити українсько-молдавський союз під протекторатом Оттоманської Імперії не була реалізована, одним із наслідків чого був союз України з Москвою.

Капітуляція Дорошенка 1676 відкрила шлях для нової комбінації турецько-українського порозуміння.

Після знищення Запорізької Січі (1775) частина запорожців подалася до Туреччини (в північному Добруджі), де заснувала Задунайську Січ, що, як організована військова одиниця проіснувала до 1828 року.

У XIX столітті тривали російсько-турецькі війни, в яких українці брали участь на боці Росії, сприяючи визволенню поневолених балканських народів.

У середині XIX століття туркофільську політику провадив Михайло Чайковський, учасник польського повстання 1831 року. Він переконав турецький уряд у доцільності створення у складі турецької армії козацьких формацій («султанські козаки») з українських поселенців у північному Добруджі, які взяли участь у Кримській війні. Ці полки існували до 1861 року.

Під час Першої світової війни Туреччина воювала проти Російської імперії. Навесні 1916 російське військо, в якому значну частину становили українці, захопило східну Анатолію із центром у Трапезунді і до 1918 тримало її у своїх руках. Після березневої революції 1917 у Трапезунді організовано Українську Громаду, яка видавала «Вісті Української Громади міста Трапезунду» за редакцією Г. Хименка. У вересні 1917 Центральна Рада призначила М. Свідерського комісаром Трапезундського району, який готував українізацію військових частин, а у жовтні 1917 організовано Військовий З'їзд у Трапезунді. Але на початку 1918 року російське військо евакуювало Трапезунд і всі українці виїхали в Україну.

Турецька делегація разом з Центральними Державами підписала Берестейський мир (лютий 1918) визнаючи УНР як незалежну і суверенну державу. Україна і Туреччина обмінялися посольствами: послом у Стамбулі за Гетьманату був Суковкін М.А (1918), за Директорії Лотоцький О. Г.(1919/20) та Токаржевський-Карашевич Ян (1920/21), а радниками посольства – Л. Кобилянський і В. Мурський (згодом до 1935 представник екзильного уряду УНР у Туреччині).

На початку існування УРСР (2 січня 1922 року) укладено угоду про політичні, торговельні, культурні зв'язки й «про дружбу та братерство» з Туреччиною, але радянська Україна не мала в Туреччині постійної дипломатичної репрезентації, і ці зв'язки 1923 були замінені всесоюзними.

Турецько-українські культурні зв'язки були незначні. З українського боку це були спроби ознайомити турецький світ з українськими політичними і культурними проблемами: видання СВУ, українських дипломатичних представників, переклади і переспіви з турецької літератури, статті про турецький фольклор і народну творчість.

Турецька Республіка визнала державну незалежність України 16 грудня 1991 року.

20 листопада 1991 року між Україною та Туреччиною були встановлені консульські відносини.

3 квітня 1992 року в Києві було відкрите Посольство Туреччини. 3 січня 1993 року в Анкарі розпочало роботу Посольство України.

Основи добросусідських українсько-турецьких взаємин закладено в таких міжнародно-правових документах як «Договір про дружбу і співробітництво між Україною і ТР» від 4 травня 1992 року та Спільний план дій між Кабінетом Міністрів України та Урядом Туреччини з розширеного співробітництва від 2 квітня 2004 року.

Відносини з Україною певним чином утримують Туреччину в рамках Європи. З розвитком цих відносин для Туреччини зменшується небезпека бути відстороненою на другий план пріоритетністю Росії для НАТО.

Отже, основні критерії геополітичного положення України детерміновані її розташуванням між кількома полюсами тяжіння, які характеризуються різним ступенем політичної, економічної та військової могутності.

В просторі найближчого оточення (у субрегіональному вимірі) за Україною залишається статус великої регіональної держави із значним потенціалом, що надає їй шанс

для активної політики щодо реалізації власних інтересів.

Література.

1. Габер Е. Украина и Турция: два берега одного моря [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://2000.net.ua/2000/forum/puls/71691>.
2. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України.–Черкаси: Відлуння, 1999. – 375с.
3. Українсько-турецькі відносини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Українсько-турецькі відносини: стан і перспективи розвитку. За ред. М.О. Воротнюк. – О.: Фенікс, 2006. – 152с.

УДК 94 (477): 341.123

Пугач Христина Русланівна, студентка 1 курсу економічного факультету, **Хвіст Вікторія Олексіївна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

КОНТАКТИ УКРАЇНИ З ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНИМ СОЮЗОМ (НАТО)

Намагаючись гарантувати власну безпеку, Україна в межах процесу інтеграції до європейських структур активізувала свої контакти з Північноатлантичним союзом. Тривалий розвиток співпраці між Україною і НАТО привів до заснування Центру інформації та документації НАТО в Україні у травні 1997 р.. 9 липня 1997 р. у Мадриді президентом України та лідерами альянсу було підписано Хартію про особливе партнерство між Україною і НАТО, яке гарантувало безпеку в Європі. Важливою в цьому документі є теза про те, що "НАТО продовжуватиме підтримувати суверенітет та незалежність України, її територіальну цілісність, а також принцип непорушності кордонів".

Співробітництво з Північноатлантичним союзом розгортається в різних сферах. Зокрема, у листопаді 1998 р. 11 країн-учасниць НАТО надали допомогу українському населенню, що проживало в затопленому басейні р. Тиса. Протягом 1994-1999рр. Україна брала активну участь у багатьох заходах, передбачених програмою "Партнерство заради миру", у тому числі й спільних військових навчання.

Військове співробітництво передбачає участь у миротворчих місіях, в яких з липня 1992 р. було задіяно 9 тис. українських військовослужбовців під загальним керівництвом Північноатлантичного союзу. В 1 січня 2000 р. з питань міжнародної військової та військово-технічної співпраці укладені й діють понад 180 міжнародних документів із 40 країнами.

Якісно новий етап у відносинах України з євроатлантичною організацією безпеки розпочався з прийняття Плану дій Україна – НАТО, спрямованого на створення передумов для її інтеграції в Північноатлантичний союз. Початок реалізації плану був досвід інтенсивним. Лише у 2003 році з 256 запланованих заходів було виконано 230.

У квітні 2005 р. в межах неформального саміту Північноатлантичного блоку у Вільнюсі відбулося засідання комісії Україна – НАТО на рівні міністрів закордонних справ. Українській стороні було запропоновано новий формат відносин – Інтенсифікований діалог. Він є першим етапом на шляху до членства. Учасники зустрічі ухвалили документ "Поглиблення співробітництва Україна – НАТО: короткотермінові заходи".

Нового імпульсу набули відносини Україна – НАТО після президентських виборів 2014 р.. 2 грудня 2014 р. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг заявив, що Україна може стати членом альянсу і якщо вона подасть заяву, НАТО її розгляне. 23 грудня 2014 р. Верховна Рада підтримала законопроект Президента України Петра Порошенка про відмову від позаблокового статусу. У квітні 2015 р. уряд Канади вирішив направити в Україну майже 200 військовослужбовців для проведення військових навчань та підготовки військовослужбовців Збройних сил України. Реалізація канадської програми з навчання українських військовослужбовців за стандартами НАТО триватиме до 2017 р.. 24 квітня 2015 р. у Брюсселі Україна підписала з Агенцією НАТО зі зв'язку та інформації меморандум щодо реалізації трастового фонду з реформування системи управління та зв'язку Збройних сил України. Меморандум сприятиме реалізації Цільового фонду НАТО – Україна на програму консультації, управління, контролю та зв'язку. Того ж дня президент

Петро Порошенко підписав указ «Про затвердження Річної національної програми співробітництва Україна – НАТО на 2015 рік», що передбачає розвиток Сил спеціальних операцій як міжвидового роду військ та нарощування бойового складу Збройних сил України, для чого, зокрема, належить провести консультації з експертами НАТО щодо здійснення заходів трансформації та модернізації наявних сил і засобів. 27 квітня 2015 р. у штаб-квартирі НАТО було підписано угоду між Кабінетом міністрів України та Альянсом про співробітництво у сфері підтримки, що створює правові рамки для практичного співробітництва України з НАТО в рамках спеціально створених Альянсом для української держави трастових фондів з реформування систем логістики і стандартизації Збройних Сил України та фізичної реабілітації військовослужбовців, поранених в антитерористичній операції в Донецькій та Луганській областях. 21-25 вересня 2015 р. відбудуться спільні навчання ДСНС України і НАТО в рамках виконання річної національної програми з співробітництва Україна – НАТО на 2015 рік.

Все це сприяє зміцненню зв'язків України з НАТО, прискорює членство нашої держави в Північноатлантичному альянсі.

УДК 93/94(477).327 **Рибченко Анастасія Сергіївна**, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Ukrainian-Canadian Relations

Canada recognized independent Ukraine on December 02, 1991, being at that time the first Western country and the second after Poland. The diplomatic relations between Ukraine and Canada were established on January 27, 1992. The Embassy of Canada in Ukraine has been functioning since April 1992. The Embassy of Ukraine in Canada was opened in November 1992 and the General Consulate of Ukraine in Toronto in March 1993.

Canada and Ukraine cooperate in a range of international organizations, including the United Nations (UN), the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), and La Francophonie.

The Embassy of Canada in Kyiv is at the heart of our engagement with Ukraine. The Consulate of Canada in Lviv provides valuable services to western Ukraine. Ukraine is represented in Canada by an Embassy in Ottawa. Ukraine also has a Consulate General in Toronto and an Honorary Consulate in Vancouver.

Since the beginning of the crisis in Ukraine in November 2013, Canada has been at the forefront of the international community's support for the Ukrainian people; first in their fight for democracy and reform under the Yanukovich regime, and then in their efforts to resist Russian military aggression, including the illegal occupation of the Crimean peninsula.

Ukraine is one of 25 countries of focus for Canada's development assistance. Since Ukraine's independence in 1991, Canada has provided over \$493 million in development assistance support to Ukraine. During and following Ukraine's "Revolution of Dignity" Canada has expedited and substantially increased support to Ukraine in the areas of advancing democracy and sustainable economic growth.

In 1992, the Governor General of Canada, Ramon Hnatyshyn, visited Ukraine—his ancestral homeland with which he closely identified – in his capacity as Vice-Regent. In 1994, Ukraine's President Leonid Kuchma, in a gesture recognizing the importance of Ukraine-Canada relations, undertook a visit to Canada, his first state visit abroad. Canadian Prime Minister Jean Chrétien visited Ukraine in 1999.

High-level meetings between Canada and Ukraine take place on a regular basis. In February 2014, Foreign Affairs Minister John Baird was the first western official to travel to Kyiv and welcome Prime Minister Arseniy Yatsenyuk's new government, and in July 2014 Minister of International Trade Ed Fast led a timely peace and prosperity mission.

On March 22, 2014, Prime Minister Stephen Harper was the first G-7 leader to travel to

Ukraine since Russia moved to annex Crimea. On 7 June, 2014, Prime Minister Harper traveled to Kyiv to attend the swearing-in ceremony of Petro Poroshenko as the new President of Ukraine. Most recently, President Poroshenko visited Ottawa on 17 September, 2014, and discussed economic and social development promotion with Prime Minister Harper.

Ukraine is a top-priority country within the region for the Military Training Cooperation Program (MTCP). Canada supports the NATO-Ukraine Joint Working Group through the provision of language, staff officer, and peacekeeping training for Ukrainian military and civilian personnel. With Canada's ongoing commitment and increased support to Ukraine, the MTCP has duly responded by increasingly the course offerings to Ukraine in 2014 and 2015. Ukraine is currently the largest participant in Canada's MTCP.

While bilateral commercial relations are good, there is much room to expand commercial relations between Canada and Ukraine. Ukraine continues to be a promising market for agrifood products, fish, and seafood. Given Ukraine's significant unconventional oil and gas deposits, there is increased interest in these sectors as well. In addition, Ukrainian students continue to come to Canada to study at Canadian universities.

Canada and Ukraine have signed a Foreign Investment Promotion and Protection Agreement in 1995, a Convention for the Avoidance of Double Taxation in 1996 and an Air Transport Agreement in 1999, amended in 2014. Canada and Ukraine are currently negotiating a Free Trade Agreement (FTA).

УДК 93/94(477).327

Рудь Лала Тарасівна студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Ukrainian-German relations

Germany to Ukraine - the nearest neighbor and reliable partner on the way to Europe. Federal Republic provides the largest after the United States bilateral assistance and is an important trade partner after Russia, Ukraine. Ukraine to Germany - a cornerstone of European security architecture, the country with which it maintained relations since the days of Kievan Rus. Germany is represented in Ukraine a large group of people, mostly in this case refers to the ethnic Germans, some of whom lived and always will live in Ukraine. There is also a dense network of political, economic, cultural, and private links between the two countries, where a significant share of federal lands occupied community in Germany.

Germany was among the first on Dec. 26, 1991 recognized the independence of Ukraine; January 17, 1992 between the two countries established diplomatic relations. A month later, on February 17, Ambassador.

An important step in the development of relations between the two countries began in 1993 when a visit to Ukraine Federal Chancellor of Germany H. Kohl. It signed a framework document - the Joint Declaration on the foundations of relations between Ukraine and Germany, as well as agreements on large-scale economic cooperation, mutual protection of investments. The same year, visited Kyiv Vice Chancellor, Foreign Minister K. Kinkel, Defense Minister F. Rue, other high officials of Germany, several delegations Bundestag. Germany hosted the Prime Minister of Ukraine, ministers, members of parliament.

Third in December 1998 a working visit of Minister of Foreign Affairs Boris Tarasyuk to Germany, which became the first high-level contact after the formation of the new Federal Government. During his talks with Vice Chancellor and Foreign Minister J. Fischer, who spoke for the fact that Germany remained "an advocate of EU enlargement eastwards," discussed many issues of bilateral cooperation and current international problems. The parties noted the dynamic development uzayemyn in political, economic, scientific and cultural spheres. The leading topics of negotiations in Germany belonged assistance in advancing Ukraine's European and Euro-Atlantic structures given the presidency of Germany in 1999 in the "big eight" and in the first half - in the European Union (EU) and the Western European Union (WEU). Mr Tarasyuk stressed that

while the implementation of the Agreement on Partnership and Cooperation between Ukraine and the EU should develop a genuine strategy towards the latter Ukraine that would provide entry into perspective associate, and later - full membership in the Union.

With the active support of Germany 10 December 1999 at the Helsinki EU summit adopted a joint strategy for the Union on Ukraine, which set out how partnering with Ukraine.

An important impulse for development of Ukrainian-German relations was the working visit of President of Ukraine to Berlin in January 2001 the following number of bilateral activities, among which it is advisable to call first event after nearly four Council meeting on economic cooperation July 18-20 in Odessa, made possible the achievement of progress to resolve some issues, especially in the economic sphere. Getting compensation payments Ukrainian citizens - victims of Nazism, the completion of the return of the rightful owner "Bach Archive" financial participation of the German side in the reproduction of interiors Holy Assumption Cathedral - a significant milestone in our relations with Germany. All this has created a positive atmosphere for further systematic cooperation with influential European state.

Germany uses the regular intergovernmental consultations only with a few countries, such as France. Poland and Russia, and since 1998 - also with Ukraine. Intergovernmental consultations - a professional job sector ministries, combined with negotiations at the highest level. Federal Chancellor was accompanied to Kyiv delegation of eight ministries: Federal Ministry of the Interior and the Federal Ministers of Finance are Shyli A. and G. Ayhelem, others (Federal Foreign Office, Federal Ministry of Economic Affairs, on consumer protection and agriculture, environment, defense and Justice) - and parliamentary secretaries of state officials. They discussed with their Ukrainian counterparts specific issues of cooperation in the relevant fields. Federal Foreign Minister J. Fischer could not come to Kyiv for simultaneously meeting took place in Brussels, foreign ministers of NATO. Minister of Foreign Affairs of Ukraine A. Zlenko also was in Brussels at the meeting of the NATO countries.

Sixth in December 2001 in the presence of the Federal Chancellor Schroeder and President Kuchma Ukraine celebrated the completion of construction of a new office building of the German Embassy. Defence Attaché of Germany to Ukraine at the General Staff Colonel J. Schulte and Head of International Cooperation of the Ministry of Defense of Ukraine Colonel S. Bohunov December 11 signed an annual program for 2003 on cooperation of German and Ukrainian defense ministries.

In 2008 significantly increased dynamics of bilateral dialogue. Ukraine on a working visit on July 21 this year visited the German Chancellor A. Merkel, who met with President Viktor Yushchenko and Prime Minister Yulia Tymoshenko. In the center of the talks were the further development of economic cooperation and relations "Ukraine - NATO" and "Ukraine - EU".

In terms of foreign trade with Ukraine, Germany, as already noted, ranks second after Russia among the countries of the world and first in Europe. The volume of exports from Ukraine to Germany in 2007 amounted to 3.3% of total exports, import supplies from Russia - 9.6%.

The legal basis of relations between Ukraine and Germany consists of 70 documents of international law, 43 of which concluded at the international and intergovernmental levels.

Military-political and military cooperation between Ukraine and Germany is based on the signed in August 1993 between the Ministries of Defence agreement "On cooperation in the military field" and "On mutual securing official and working visits."

Ukraine consular presence in Germany is ensured Consulate General in Hamburg, Munich, Frankfurt, Department of the Embassy of Ukraine in Bonn.

Scientific contacts between the two countries have great potential. The basis for their further development were laid, among other things, the signing of 10 June 1993 in Bonn on 19-20 February 2008 held seventh meeting of Ukrainian-German working group on scientific and technical cooperation. The fifteenth anniversary of the signing of the said Joint Declaration was noted holding in September 2008 in Kyiv a joint commemorative event.

As of February 2009, Ukrainian and German higher education institutions have concluded more than 80 bilateral agreements on cooperation. The deepening of Ukrainian-German relations

in all spheres of life has led to increased demand in Germany for specialists with knowledge of the Ukrainian language, history and present of our country. Therefore, some German universities, particularly in Greifswald or Potsdam, offering courses of Ukrainian studies. For example, at the Institute of Slavic Studies of the University of Greifswald was founded only this time the chair of Ukrainian studies.

Cooperation between Ukraine and Germany in the field of science and education is also supported by the German Academic Exchange Service (DAAD).

At the European Council of March 6, 2014 at the insistence of Berlin was decided to introduce three levels of sanctions against Russia. Germany joined approved on July 29 and September 8, 2014 of the European Union to introduce economic sanctions against third pillar of. The Government of Germany stressed that today there can be no question of lifting the sanctions against Russia, which is inevitable, despite having a significant negative impact on the German economy.

So Ukrainian-German relations since their establishment and still endowed with certain dynamics, which was caused by the development of international relations and internal features of both states.

УДК 339.923:066.1 **СУХИЙ Олег Віталійович**, студент 1 курсу економічного факультету, НУБіП України (м. Київ, Україна). Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент **Хвіст Вікторія Олексіївна**

Україна – ЄС, Україна – НАТО: СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ

Україна, ЄС і НАТО – в чому їх суть? Доволі відоме слово і відомі абревіатури, однак, не зважаючи на їхнє значення та процеси, які з ними пов'язані, ця тема має широке обговорення і є доволі актуальною на сьогоднішній час. Також ця робота є ще однією спробою проаналізувати взаємовідносини України з ЄС і НАТО за весь період незалежності, що по суті і визначає її мету.

Вже після проголошення незалежності 24 серпня 1991 р. Україна стала повноцінним суб'єктом міжнародних відносин. І, як не дивно, курс зовнішньої політики був спрямований на європейську та євроатлантичну інтеграцію. В чому специфіка взаємодії України з ЄС і НАТО? Спробуємо дослідити.

З усіх можливих альтернатив лише євроінтеграційний курс здатний забезпечити нашій державі гідне місце в сім'ї європейських народів. Для України інтеграція в Євросоюз – це рух країни до стандартів реальної, діючої демократії та цивілізованого, соціально орієнтованого ринкового господарства. Саме тому це є стратегічною метою державної політики України.

Правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 16 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань.

Завдяки цій угоді та іншим партнерським діалогам Україна – ЄС, що розвиваються під час проведення щорічних засідань Саміту Україна – ЄС за участю Президента України; Ради з питань співробітництва за участю Прем'єр-міністра України; Комітету з питань співробітництва, ми змогли за 24 роки незалежності України досягнути покращень у сфері енергетики, торгівлі та інвестиції, юстиції та внутрішніх справ, наблизили законодавство України до законодавства ЄС, співпрацюємо у сфері науки, технологій та космосу. Європейський Союз визнає також важливу роль України у забезпеченні безпеки і стабільності на континенті, а також її високий промислово-технологічний потенціал у військовій сфері, що підтверджується практикою запрошення нашої держави до проведення військових навчань за участю підрозділів ЄС. Тому взаємозв'язки з європейською інтеграцією є перспективною політикою для України і на сьогоднішній день ми прагнемо вступити до ЄС, що сприятиме більш активному

долученню нашої держави до європейських демократичних цінностей, поширенню на неї зони загальноєвропейської стабільності та безпеки, уникненню нових ліній поділу на континенті. Членство в ЄС дозволить більш ефективно використовувати переваги міжнародної спеціалізації та кооперації, що стане важливою передумовою прискорення економічного розвитку та модернізації країни. Це підтверджує «Угода про асоціацію України з ЄС», політична частина якої була підписана 21 березня 2014 р., економічна частина – 27 червня 2014 р.

Щодо НАТО, то історія взаємовідносин «Україна – НАТО» розпочалась восени 1991 р. і не втрачає актуальності впродовж усіх наступних років. Зараз Україна потребує закордонної підтримки, бо наша влада продовжує залишатися корупційною та непрозорою, і важливим аспектом вирішення цієї проблеми може стати зовнішній фактор, який у разі входження нашої держави до НАТО неодмінно буде сприяти контролю за діяльністю владних структур і забезпечувати їхню демократичну та антикорупційну діяльність. Головним чинником у цьому процесі виступає судова реформа, проведення якої так не хочуть деякі політичні сили, що виступають проти вступу в НАТО.

Для держави перехідного типу, якою на сьогодні продовжує залишатися

Україна, членство в ЄС без вступу в НАТО є просто неможливим, але ж саме до євроструктур ми прагнемо. Саме членство в НАТО суттєво збільшить наші шанси щодо інтегрування в Європу. Переконливим прикладом є Болгарія і Румунія, які вже через три місяці після вступу до цієї організації стали членами Європейського союзу.

То, що ж є НАТО для нашої держави? В першу чергу – це політична та економічна стабільність країни, передбачуваність та прогнозованість її внутрішньої та зовнішньої політики. Це означає, що Україна нарешті втратить статус «пострадянської країни», з відповідним іміджем корупційності. Все це створить сприятливий економічний клімат, і західні інвестиції більше не будуть оминати нашу країну. Членство у цьому військовому блоці, а згодом в ЄС, сприяє стандартизації економічних правил у країнах-членах, що є необхідною умовою для інвестування коштів в економіку держави. Окрім суто економічних перспектив, потрібно звернути увагу і на питання безпеки. З кожним роком техніка, що перебуває на озброєнні нашої країни, суттєво старіє та набуває стану небоєздатної, а разом з нею і сама армія в цілому. Усвідомивши ці обставини, необхідно негайно розпочати реформування ВПК та здійснити його оновлення. Але ж такі перетворення можливі лише за співпраці з розвиненими країнами, а також з їхньою фінансовою допомогою. Тому у цьому відношенні вступ до НАТО для України є надзвичайно позитивним.

Якщо враховувати роль і місце оновлених НАТО і ЄС в сучасних процесах світового цивілізаційного розвитку, їх глобальний вплив на політичне становище у всіх регіонах планети, то зробимо беззаперечний висновок: взаємини з цими організаціями мають непересічне значення для розгортання державотворчих процесів в Україні. Членство України в ЄС і НАТО позитивно вплинуло б не тільки на її економічне, політичне становище, а й взагалі якісно змінило б майбутнє нашої країни. Тому специфіка їх взаємодії є важливою і залишатиметься актуальною ще впродовж багатьох років.

УДК 504.055

ТАРАСОВА Валентина Сергіївна, студентка економічного факультету, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПОШИРЕНІСТЬ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД МОЛОДІ

Проблема паління на сьогодні є широковідомою й загальновизнаною. Втім, ми навряд чи помилимося, якщо скажемо, що в українському суспільстві зрушення її з мертвої точки не вважається позачерговим завданням суспільної політики. Не виключено, що підсвідомо суспільство навіть виправдовує поширеність даного зловживання як засобу відхилитися від проблем хоча б на мить.

Паління є соціальною проблемою суспільства, як для тих хто палить, так і для тих хто цього не робить. Для першої частини – проблемою є кинути палити, а для другої –

уникнути впливу курців і не підхопити їхню звичку, а також – зберегти своє здоров'я, оскільки речовини що споживає людина яка палить, а потім видихає не на багато безпечніше того, якби людина сама палила і вживала нікотин.

Щодня у світі викурюється близько 15 мільярдів сигарет.[1] Куріння є однією із шкідливих і поширених звичок серед молоді. Як нам усім відомо, ми українці хочемо рівнятися на європейські країни, які мають вищий рівень соціального розвитку. Ми маємо бути кращими на фоні інших країн. Тому потрібно боротися з тютюнозалежністю особливо серед молоді, оскільки саме від нас дітей залежить не тільки майбутнє нашої країни, а й майбутнє всього світу. В якості найбільш сильних чинників, пов'язаних з палінням, традиційно вказують сім'ю і коло спілкування. Найскладнішим об'єктом для дослідження є сім'я, оскільки вона крім прямого впливу на молоду особу може надавати і непряме. У ряді досліджень наводяться часто суперечливі сімейні чинники, пов'язані з підлітковим курінням: склад і опосередкований вплив сім'ї на вибір друзів, показники матеріального достатку, освітній рівень батьків і т.д.[2]

Європа в усі часи по-різному ставилася до тютюнопаління. Спочатку цій звичці приписували дивовижні цілющі властивості. Проте йшов час, і люди стали помічати негативну дію тютюну, особливо те, що він викликає залежність і велику кількість хвороб.

Згідно з дослідженнями психологів, найчастіше причинами куріння підлітків є наслідування більш старшим товаришам, особливо тим, на яких хотілося б бути схожим; бажання здаватися дорослим, незалежним; бажання бути кращим в компанії. Причиною куріння підлітків у ряді випадків є і сувора заборона батьків, особливо в тих випадках, коли самі батьки курять.

Слід підкреслити, що деякі курці вважають куріння для себе корисним. При цьому шкідливі сторони дії наркотичної речовини виставляються в якості привабливих і корисних. Наприклад, паління в певній ситуації можуть радити для зменшення почуття голоду.

Таким чином, якщо причинами початку куріння у чоловіків є прагнення наслідувати дорослих, показати свою самостійність, силу, мужність, то у дівчат початок куріння часто пов'язаний з кокетством, прагненням до оригінальності, бажанням подобатися юнакам.

Проблема паління в даний час являє собою багатосторонній комплекс соціальних патологій, що впливають на нормальне функціонування суспільства. Проблема стара, але актуальна, як ніколи.

Одним із способів подолання цієї звички є ефективна профілактика і пропаганда здорового способу життя, наочні приклади соціальних і медичних наслідків паління. Сьогодні проблема куріння є невирішеною як у світі, так і в Україні. Тому ми українці маємо ставати кращими і відповідати європейським стандартам. Молодь повинна не лише бути схожою на своїх батьків, а й бути кращою за них, тільки тоді наша країна матиме успішне майбутнє, адже «здорові діти – міцна країна».

Список використаних джерел

1. Журнал «Пробудіться» від 22 липня 1997 р., ст. 24.

2. Журнал «Социс» Влияние семьи на подростковое курение / Павел Владимирович Дик Социологические исследования. 2010. № 12. Ст. 131-133.

3.

УДК 355:339.922(477)

ТЕРЛИК Ярослав Олександрович, студент 1 курсу, факультет аграрного менеджменту, НУБіП України (м. Київ, Україна). Науковий керівник: к.і.н., доц. **Лановіук Людмила Петрівна**

УКРАЇНА У СПІВПРАЦІ З НАТО

У 1991 р. Україна стала незалежною. Шлях розвитку держави мав свої злети та падіння. Проте, ніхто не очікував подій кінця 2013 р. Україна наблизилася впритул до необхідності перейти на якісно новий рівень: увійти до складу Європейського Союзу (ЄС). 21 листопада 2013 р. колишнє керівництво України, діючи у власних інтересах, не

пов'язаних з інтересами держави, прийняло рішення про відмову від курсу євроінтеграції. З цього часу у Києві почалися мирні акції протесту на підтримку євроінтеграційного курсу країни. Однак, така ситуація не задовольняла колишнє керівництво країни. 30 листопада 2013 р. в нічний час учасники акції у жорстокий спосіб були розігнані. За даними правоохоронців було витіснено за межі площі більше 300 осіб, загалом були побиті 84 особи, з них 17 студентів. Така незрозуміла реакція президента на протест людей набирала масштабних обертів. На Майдані зібралося багато народу, який вимагав справедливості. Силіві структури держави стали застосовувати до людей насильницькі методи. Протест народний спротив спровокував ситуацію, результатом якої стало переобрання влади.

У гирлі подій кінця 2013 р. мало хто очікував, що нашим ворогом стане Росія. На кордоні з Росією вже стояли десятки одиниць бойової техніки, які будь-якої миті були готові до бою. Політологи прогнозували подібну ситуацію. Україна виявилася не готовою до належної відсічі. Після розпаду СРСР Україна мала армію, яка займала 2 місце в світі. Проте, завдяки В.Януковичу армія держави розпалася майже остаточно. По території України прокотилася не одна хвиля мобілізації. Боротьба триває й понині. Ніякі санкції не здатні зупинити президента Російської Федерації. Росіяни неодноразово порушували свої обіцянки, винищуючи наш народ. Росією захоплено Крим, Луганськ, Донецьк. Російський народ, неначе запрограмований, негативно налаштований проти українців. Адже, російська пропаганда спрацьовує дуже ефективно. В Україні нині відбувається модернізація воєнної техніки, створення нових Збройних Сил держави. Проте, Україна потребує вагомих союзників у такому протистоянні. На допомогу Україні прийшов Воєнний Альянс (Нато).

Нато – це міжурядова організація, політико-безпековий союз, об'єднаний спільною системою цінностей, до яких належать демократія, свобода, верховенство права, вирішення спорів мирним шляхом і ринкова економіка. На сьогодні НАТО вважається найкраще організованою та дієвою міжнародною організацією у сфері оборони, безпеки та політики. Ідеологія Організації Північноатлантичного договору викладена у Договорі, укладеному у Вашингтоні 4 квітня 1949 р. десятьма європейськими та двома північноамериканськими незалежними країнами, які взяли на себе зобов'язання щодо забезпечення взаємної оборони. На сьогодні членами НАТО є 28 країн: Бельгія, Велика Британія, Греція, Данія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія, Литва, Латвія, Естонія, Румунія, Болгарія, Словаччина, Словенія, Албанія і Хорватія. Вступ України до НАТО забезпечить для неї суверенітет, моральну підтримку, обороноздатність, захист, тощо. Договір з Україною було підписано в травні 1997 р. за півтора місяці до відкриття Мадридського самміту НАТО, на якому існувала перспектива започаткування руку України в напрямі НАТО. Цей Договір значною мірою перешкоджає легальним територіальним претензіям з боку Росії до України. Вступ до НАТО знімає загрозу перетворення України на «буферну зону». Україна може перетворитися на «сіру зону» між Росією і США, тобто Україна може стати батальйоном для війни між двома потужними країнами. Те, що Україна увійде до НАТО, спричинить для Росії важку ситуацію. Завдяки відносинам з НАТО Україна отримала важливу психологічну підтримку з боку воєнного альянсу. Хоча реальних зобов'язань, крім обіцянки консультуватися з Україною в разі агресії проти неї, НАТО досі не взяв, така співпраця має суттєве практичне значення. Відносини з НАТО забезпечують Україні сприятливий клімат безпеки на її кордонах та на її території. При взаємній допомозі Україна зможе розраховувати на те, що вона зможе підготувати свою обороноздатність. Проте Україна має допомагати іншим членам воєнного альянсу в разі нападу на них. Україна, яка є більшою за своїх сусідів на Заході, має важливе геополітичне розташування, та достатні ресурси для реалізації свого впливу в межах військово-політичного союзу, може розраховувати на поважне становище в НАТО. Свого часу Росія визнала непорушність українських кордонів саме завдяки НАТО. Воєнний альянс є досить потужною системою, проти якої не піде Росія. Можливо, завдяки підтримці НАТО Україна залишається на плаву.

Звичайно, можливо колосальний стрибок догори станеться не скоро. Надіємось на краще та рухаємось тільки вперед. Україна – це українська земля.

Список використаних джерел

1. Україна та НАТО: перспективи розвитку – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=460736>
2. Війна на сході України розвитку – [Електронний ресурс] – Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Війна_на_сході_України
3. Відносини Україна – НАТО – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_37750.htm

УДК 341

ТИМКО Анна Андріївна, студентка 1 курсу економічного факультету, **Хвіст В.О.**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії і політології. НУБіП України (м. Київ, Україна)

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНИ І НАТО

Існуючі межі і характер відносин між Україною і НАТО беруть початок від пропозицій Альянсу країнам Центральної та Східної Європи і новим незалежним державам, які утворилися після розпаду Радянського Союзу, розвивати консультації, співробітництво і партнерство. Починаючи з осені 1991 р. розпочато контакти України з НАТО, а в січні 1992 р. представник України вперше взяв участь у засіданні Робочої групи Ради Північноатлантичного співробітництва. Тоді ж відбувся візит Генерального секретаря НАТО Манфреда Вернера до Києва, в ході якого Україна була запрошена до участі в Раді Північноатлантичного співробітництва. Відтоді почалися активні контакти і співробітництво України з НАТО.

Отож, проаналізувати, показати суть відношень України і НАТО є основним завданням та метою даного дослідження.

Приєднавшись на початку 90-х років ХХ ст. до Ради Північноатлантичного співробітництва, Україна розглядає її як оптимальний механізм взаємодії НАТО з партнерами. Україна концентрує увагу на: політичних питаннях та питаннях, що стосуються безпеки; консультаціях з політичного планування; економічних аспектах (конверсії військового виробництва, включаючи її соціальний вимір, аспектах безпеки в економічному розвитку, витратах на оборону та оборонному бюджеті); розвитку науки; екології; інформаційній діяльності; здійсненні миротворчих операцій і співробітництво України з НАТО на постійній основі почалися після підписання Україною рамкового документа Партнерство заради миру.

Основні завдання та особливості програми Партнерство заради миру полягають: в забезпеченні основних свобод і прав людини, захисті свободи, справедливості і миру. Приєднуючись до Програми партнерства заради миру, держави-члени Північноатлантичного альянсу, вважають важливим збереження демократичного суспільства, свободи від залякувань, а також дотримання принципів міжнародного права; в забезпеченні демократичного контролю над збройними силами; в сприянні відкритості у плануванні національної оборони та формуванні військового бюджету; в підтриманні здатності та готовності в межах, передбачених Конституцією, брати участь в операціях, здійснюваних під егідою ООН.

З середини 90-х років ХХ ст. відкрито нову сторінку в розвитку відносин між Україною і НАТО. Приймається індивідуальна програма партнерства між Україною і НАТО, коли Генеральний секретар НАТО і міністр закордонних справ України обмінялись відповідними листами. Індивідуальна програма партнерства Україна – НАТО офіційно схвалена на спеціальному засіданні Північно-Атлантичної ради НАТО. Прийнято спільну заяву, що проголошувала розширення і поглиблення відносин Україна – НАТО, які мали в своїй еволюції особливі ефективні результати; закладено основу для початку офіційних переговорів про формалізацію відносин особливого партнерства між Україною і Альянсом. В кінці 90-х років ХХ ст. в Мадриді підписано Хартію про особливе партнерство між Україною і НАТО. У Хартії визнається, що незалежна, демократична та стабільна Україна є

одним з ключових факторів забезпечення стабільності в Центрально-Східній Європі та на континенті

З початку XXI ст. розгортається інтеграція України в НАТО. Приймається рішення про підготовку нової стратегії відносин України з НАТО, кінцевою метою якої має стати вступ України до НАТО. Щоб стати членом НАТО країна-претендент має відповідати базовим принципам, викладеним у Вашингтонському договорі, де від країни-претендента вимагається: по-перше, вирішувати міжнародні суперечки мирним шляхом; по-друге, демонструвати відданість принципам верховенства права та прав людини; по-третє, вирішувати мирним шляхом міжетнічні конфлікти і зовнішні територіальні суперечки

За президентства Ющенка процес взаємовідносин України і НАТО де що поживався. Вже 23 січня 2005 р. президент і сформований ним уряд країни обрали курс на інтенсифікацію євроатлантичної інтеграції держави з метою прискорити вступ України до НАТО. У лютому 2005 р. країни-члени альянсу запросили В. Ющенка взяти участь у роботі саміту у штаб-квартирі НАТО. Брюссельський саміт погодився започаткувати інтенсифікований діалог щодо прагнень України до членства в альянсі. 21 квітня 2005 р. було відновлено першу редакцію Воєнної доктрини.

2 грудня 2014 р. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг заявив, що Україна може стати членом альянсу і якщо вона подасть заяву, НАТО її розгляне. Він підкреслив, що для членства в НАТО Україна має відповідати стандартам та принципам, які є умовою набуття членства в альянсі, а вже 23 грудня 2014 р. Верховна Рада підтримала законопроект Президента України Петра Порошенка про відмову від позаблокового статусу.

УДК 94(477):339.924:339.923:061.1

ФЕСЮК Назар Володимирович, студент економічного факультету, **Хвіст В.О.**, кандидат історичних наук, доцент НУБіП України (м. Київ, Україна).

ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Характерною рисою сучасного світового розвитку країн є активізація інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. При цьому, навіть, ті країни, які не входять до складу інтеграційних об'єднань, неминуче відчувають на собі їх вплив. Після останнього розширення ЄС Україна стала безпосереднім сусідом Євросоюзу. Це відкриває нові можливості для поглиблення співпраці між Україною та ЄС.

Метою даного дослідження є проаналізувати перспективи інтеграції України до ЄС, визначити місце нашої країни у торгівлі з країнами ЄС та знайти шляхи подолання наявних проблем.

Сучасні відносини України та ЄС характеризуються критичним станом, оскільки Європейський Союз знаходиться зараз не у вигідному становищі через внутрішні економічні проблеми країн – членів, які підривають усю стабільність об'єднання.

Інтеграційні процеси є дуже складними, тому необхідно розібратись, що нам потрібно для ефективного входження в зону ЄС та з якими проблемами може стикнутись Україна на своєму шляху.

Європейське інтеграційне об'єднання – це об'єднання груп розвинутих країн, які взаємодіють, торгують та переміщують в серединні угруповання товари, послуги, фактори виробництва та робочу силу. Тобто це є зоною вільної торгівлі, але не простою, а розширеною, оскільки саме розширена ЗВТ пропонує такий спектр мобілізації. ЗВТ є прагненням України уже довгий час.

Позиція нашої країни щодо Євросоюзу була сформована вперше на законодавчому рівні в основних напрямках зовнішньої політики України, що були схвалені Верховною Радою України 2 липня 1993 р. Ось починаючи із цього моменту Україна почала тяжіти до європейського інтеграційного об'єднання і намагалась все ж таки приєднатись до ЄС, ці

намагання ми можемо спостерігати і до сьогоднішнього дня.

Перспективи вступу України до ЄС:

- політичні – будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме країні державний суверенітет та територіальну недоторканість;
- економічні – перш за все це макроекономічна стабільність, додаткові інвестиції в економіку країни, надання субсидій сільському господарству та отримання позитивного сальдо торговельного балансу;
- соціальні – передбачають ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення, тобто шенгенська зона, забезпечення високого рівня життя населення та інше.

Та окрім позитивних моментів слід виділити недоліки та проблеми від вступу нашої країни до Європейського Союзу:

- політичні – несуть із собою часткову втрату суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС, невизначеність стратегії розвитку, що також не дуже добре вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує в деякій мірі конкуренція в деяких галузях, тому потрібно буде переорієнтуватись на менш конкурентні галузі, а також негативним чинником буде погіршення взаємин із країнами СНД;
- економічні – передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів;
- соціальні – ускладнення візового режиму із східними сусідами.

Але, на жаль, за прогнозами економістів, наша країна до 2020 р. не стане членом ЄС, оскільки на даний момент економічний союз переживає кризу.

В ЄС є строго квотована планова економіка, яка передбачає, що кожна держава, яка вступає в Європейський Союз, повинна включатись у спільний ринок і відповідно вона повинна запроваджувати квоти на виробництво тієї чи іншої продукції, тому для ЄС на даному етапі не вигідно приймати Україну до себе, це і є однією із основних проблем інтеграції нашої країни.

Ще однією складністю інтеграції України до ЄС є не гармонізоване до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства із європейським, це має проходити за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити приблизно усі сфери права, такі як : приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого. Але на даному етапі для України здійснення таких заходів є неможливими.

Узагальнюючи результати щодо інтеграційних процесів України в контексті даного дослідження слід розуміти, що європейська інтеграція для України є шляхом покращення та модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вільний рух в середині інтеграційного об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, факторів виробництва, а також це все передбачає вихід на єдиний спільний ринок. Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню нашої держави до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя та добробуту населення.

УДК 341

ШОЛОМ Катерина Григорівна, студентка 3 курсу гуманітарно-педагогічного факультету, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ПОЗАБЛОКОВИЙ СТАТУС УКРАЇНИ: МОЖЛИВІ ВАРІАНТИ

Для будь-якої країни питання національної безпеки є найважливішим, оскільки йдеться про гарантії існування держави.

Сутність позаблокового статусу держави визначається як її не входження до міжнародних структур колективної безпеки та оборони.

Позаблокова країна у міжнародних відносинах розраховує виключно на власні сили, розбудовує свою безпекову політику на основі принципу оборонної достатності та відповідно до норм міжнародного права.

Тема позаблоковості нашої держави вперше зазначена у «Декларації про державний суверенітет України». У розділі IX «Зовнішня і внутрішня безпека».

Саме положення про позаблоковий і без'ядерний статус України істотно спростили стрімкий процес визнання незалежності України країнами Європи та світу в цілому.

В липні 2010 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», яким наша держава проголосила позаблоковий статус.

Характерною особливістю проблеми нейтралітету та позаблокового статусу в зовнішній політиці України є їхня надмірна заполітизованість, проте в умовах агресії питання нейтралітету та позаблокового статусу стало одним із найактуальніших не лише для українських політиків, але і для науковців, адже питання позаблокового статусу – це насамперед питання національної безпеки України.

Внутрішньополітичний аспект. Проголошення Україною позаблокового статусу стало внеском у стабілізацію внутрішньополітичної ситуації в країні. Питання про членство в НАТО більше не роз'єднує українське суспільство та не є розмінною монетою у грі різних політичних сил.

Зовнішньополітичний аспект. Зняття з порядку денного Україною питання про вступ до НАТО стало свідченням пошуку нашою державою конкретних шляхів вирішення безпекових питань з урахуванням інтересів усіх міжнародних партнерів (і країн-членів НАТО, і Росії)

Позаблоковість не зобов'язує дотримуватися норм гуманітарного права під час конфліктів третіх країн та не накладає обмежень на відрядження військових контингентів у склад миротворчих сил міжнародних організацій.

Розвиток подій останнього періоду підтвердив правильність поза-блокового вибору України на сучасному етапі. З одного боку, це рішення стало чинником стабілізації внутрішньополітичної ситуації в Україні та позбавило українські політичні сили можливості спекулювати на цій темі. З іншого – продемонструвало волю нашої держави вирішувати проблеми власної безпеки з урахуванням інтересів усіх міжнародних партнерів.

Позаблоковий статус для України із позитивними наслідками стане можливим тільки за умов, коли в ньому будуть щиро зацікавлені передусім провідні країни континенту і світу та найближчі сусіди. Отже, дотримання Україною позаблокового статусу необхідно, щоб цього насправді бажали НАТО та Росія попередньо надали зі свого боку відповідні гарантії безпеки.

Події останнього р. показали безперспективність позаблокового статусу внаслідок російської агресії, відповідно Україна взяла курс на вступ в НАТО.

Уряд держави, який відповідає за пояснення громадянам національної політики в галузі оборони і безпеки, має здійснювати інформування та консультацію з громадськістю.

Влада повинна визнавати демократичне право громадян отримувати інформацію про діяльність міжнародних структур, які підтримують національну безпеку, а також усвідомлювати важливість забезпечення розуміння і підтримки урядової політики безпеки з боку громадськості.

Вибір зовнішньополітичного статусу України має відповідати корінним інтересам усіх громадян. Нова зовнішня політика має об'єднувати, а не роз'єднувати суспільство.

Список використаних джерел:

1. Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1990. – 31, с. 429
2. Деменко О. Позаблоковий статус України: реалії та перспективи / О. Деменко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – К., 2010. – Вип. 20. – С. 310–315.
3. Зленко А. М. Нейтралітет чи позаблоковість: чи це в інтересах України? / А. М. Зленко // Віче. – 2009. – №8. – С. 12–13.

ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ЧИННИКІВ НА ВИЗНАЧЕННЯ ВЕКТОРУ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Встановлення суверенітету є лише фундаментом для подальшого демократичного та соціально-економічного розвитку держави. Важливим є впровадження зовнішньополітичних відносин, які дадуть змогу отримати допомогу у вигляді фінансових і кадрових ресурсів, забезпечення інформаційного супроводу, а також комплексної підтримки національної ідентичності та гарантування безпеки країни та її громадян.

Від початку своєї незалежності характер зовнішніх відносин України часто змінювався. Ці зміни були зумовлені особистими інтересами правлячих кіл влади та тиском з боку інших країн, якому сприяє геополітичне розташування. Суперечності між Заходом та Росією впливають на формування чіткого напрямку розвитку України на міжнародному рівні, а також обмежують політику одночасного руху в різних напрямках, зрештою стало необхідно зробити жорсткий вибір на користь «просхідного» чи «прозахідного» вектору.

Існує також третій шлях розвитку. Це пошук власного, самостійного місця у світовому партнерстві та розподілі праці, виходячи з наявних можливостей та ресурсів. На сьогоднішній день, ми маємо один з найбільших потенціалів серед провідних країн Європи, але щоб стати на шлях стабільного самостійного економічного розвитку, потрібно впровадити внутрішні реформи, які дадуть змогу направити всі ресурси на розвиток інфраструктури та економіки

У 1993 р. Верховна Рада України ухвалила постанову про «Основні напрями зовнішньої політики України.», яка передбачає основними пріоритетами зовнішньої політики інтегрування в європейські та євроатлантичні структури. Метою постанови є членство в Європейському Союзі. Західний вибір України є природним та цілком закономірним. Його можна пояснити декількома факторами. По-перше це географічна близькість між Україною та Європою. Ми межуюмо з такими державами як Словаччина, Угорщина, Польща, кордони яких безпосередньо кордонами Європейського Союзу. Перспективи членства в якому можна побачити на їхньому прикладі. Тому ми повинні також, насамперед налагоджувати і розвивати зв'язки із цими країнами. По-друге, це історична приналежність та співпраця українців з іншими європейськими народами.

Наразі не можна сказати, скільки часу потрібно Україні, щоб здійснити євроінтеграцію. Можна лише говорити про умови які потрібно виконати. Також присутня велика кількість стримуючих факторів, які гальмують виконання цих вимог. Серед них є:

- Повільні темпи реформ, які до того ж не завжди відповідають завданням європейської інтеграції.
- Низький рівень економічного розвитку, що полягає також в низькому рівні ВВП та доходів на душу населення.
- Відсутність в Україні підприємницьких кіл і політичних сил, які прагнули б серйозно ідентифікувати своє майбутнє з ЄС, а також багато інших проблем та питань, які потребують швидкого вирішення.

Отже, більш вигідного альтернативного шляху розвитку ніж Євроінтеграція немає. А наближення до західних стандартів демократичного, правового та соціально-економічного розвитку буде гарантією подальшого стабільного прогресу України, тому вектор європейського розвитку, на сьогоднішній день є найбільш необхідним для подальшого розвитку українського суспільства.

УКРАЇНА В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА

УДК 94:341.7(477)

Горкун Тетяна Володимирівна, студентка факультету аграрного менеджменту, НУБіП України, м. Київ. Науковий керівник: к.і.н., доц. Лановюк Людмила Петрівна.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Дипломатичні традиції на українських землях сягають глибини віків і пов'язані зі становленням та розвитком Київської Русі. Здається, дипломатія є явищем новочасним, але тісно пов'язаним із системою міжнародних договорів, спеціальними дипломатичними службами, налагодженням постійних взаємин між різними країнами. Але це і є класичною дипломатією, з усіма притаманними їй рисами у цивілізованому суспільстві. В Україні зовнішні відносини займають гідне місце протягом усієї нашої історії. Основними факторами, що рухали країну вперед були вигідне географічне розташування та внутрішньополітичний розвиток.

На думку одних істориків, дипломатія в Київській Русі, зародилась ще в 839 р., коли спільне посольство Візантії та слов'ян прибуло до Франкської держави. З часом зовнішні відносини набирають значних обертів та розвиваються протягом усього періоду існування Київської Русі.

На думку інших істориків, початок державної дипломатії Київської Русі це 860 р., коли руський флот під командуванням князя Аскольда напав на Константинополь і примусив імператора Михаїла III сплатити контрибуцію й укласти вигідний для Русі мир. На міжнародній арені авторитет Київської Русі зріс до рівня найпровідніших країн середньовіччя, з нею змушені були рахуватися такі могутні держави, як Візантійська імперія і Арабський халіфат.

У зовнішньополітичній діяльності київських князів південний напрям був одним з найважливіших, який визначав відносини з Візантією, бо саме тут найповніше забезпечувалися стратегічні інтереси правлячої верхівки Київської держави. Про це свідчить переможний морський похід князя Олега на Константинополь в 907 р., договір князя Олега з Візантією в 911 р. вигідний для Русі, який забезпечував інтереси її торгівлі; невдалий морський похід князя Ігоря на Візантію 941 р., договір князя Ігоря з Візантією 944 р.; 40-50-ті рр. X ст. – мирне посольство княгині Ольги до Константинополя, 969-971 рр. – війна князя Святослава з Візантією, яка закінчилася по суті поразкою, а формально – почесним миром; 988 р. або 989 р. – князь Володимир захопив Корсунь, візантійське місто в Криму, і повернув його в обмін на сестру візантійського імператора, яка стала його дружиною і ці події пов'язані з хрещенням Русі. В 1043 р. – відбувся останній морський похід Русі на Константинополь при Ярославі Мудрому, який закінчився поразкою. У стосунках з Візантією київські князі намагалися забезпечити торговельні привілеї для Русі, оскільки Візантія становила найбільш вигідний ринок збуту для надлишків полюддя. І саме з Візантії частіше надходили на Русь речі престижного вжитку для панівної верхівки такі як: ювелірні прикраси, дорогі тканини та багато інших речей. Загалом з Візантією взаємовідносини були досить складними. З одного боку, Русь підтримувала з нею тісні торговельні, культурні й політичні зв'язки, а з іншого боку, молодій державі нерідко доводилось силою зброї відстоювати свої права. Це зумовлювалося тим, що Візантія проводила політику, спрямовану на послаблення Русі та ліквідацію її зовнішньополітичної самостійності. Найгострішою була боротьба за обмеження торговельних зв'язків Русі та сфер її впливу у Причорномор'ї. Спірні питання між Візантією і Руссю вирішувались на основі "Закону руського".

Міжнародні відносини Київської Русі значно розширила княгиня Ольга. Вона встановила тісніші зв'язки з Візантією, зокрема й прийнявши християнство. Активізувались дипломатичні стосунки Київської Русі з Німецькою імперією, про що засвідчив обмін

посольствами між двома державами.

Значно розвинулась зовнішня політика Київської Русі за князювання Святослава, який зайняв великокняжий престол 965 р. З його ім'ям пов'язані найяскравіші сторінки воєнної історії Київської Русі, тому щоби більшу частину свого життя Святослав провів у походах і війнах. Перші вдалі походи Святослава на Схід проти Хозарського каганату і болгар закінчилися розширенням і зміцненням східних кордонів. Згодом влада Києва поширилася на племена Північного Кавказу і Приазов'я, але після смерті Святослава майже всі ці землі було втрачено. Зникнення Хозарського каганату мало для Русі неоднозначні наслідки. Позитивним було те, що для Русі відкрилася пряма торгівля з країнами арабського Сходу. Негативним було зникнення бар'єру, роль якого виконував Хозарський каганат по відношенню до кочових народів на їх шляху до причорноморських степів, тобто до південних кордонів Русі.

У 968 р. Святослав організував похід проти Дунайської Болгарії, внаслідок чого вона майже вся була підкорена. Друга балканська кампанія для Святослава була невдалою і закінчилася підписанням у 971 р. миру. Загалом за часів князювання Святослава Київська Русь зміцнила відносини не тільки із південними країнами але й також із західноєвропейськими країнами такими як Чехія, Польща, Німеччина.

Варто відзначити, що кожна держава в міру свого розвитку проводить свою зовнішню політику, і, відповідно до рівня дипломатичної дискусії, визначається її статус. Зовнішня політика є фактором, що визначає внутрішній розвиток країни та задає напрям її розвитку. Сучасна дипломатія надзвичайно вдосконалилась на відміну від її початкового стану та попри все вона зберігає певні стандарти.

Список використаних джерел

1. Формування підвалин української дипломатії: Київська Русь – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://h.ua/story/343824/#ixzz3ruXGhGk0>
2. Дипломатія Київської Русі – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ua-referat.com/Дипломатія_Київської_Русі
3. Міжнародні відносини Київської Русі та Галицько-Волинської держави – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/29588-25-mjnarodn-vdnosini-kivsko-rus-ta-galitsko-volinsko-derjavi>
4. Вікіпедія. Дипломатія Київської Русі – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Дипломатія_Київської_Русі

УДК 93/94(477).327

Злобіна Інга Андріївна, студентка 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

«Українське питання» у системі міжнародних відносин у роки Першої світової війни

У кожному епоху «українське питання» з'являлось у різних вимірах, під різним кутом зору, піднімаючи різнопланові проблеми національно-політичного і територіально-адміністративного характеру.

У роки Першої світової війни (1914-1918) розв'язання «українського питання» вкрай ускладнювала приналежність українських земель до Російської і Австро-Угорської імперій, що входили до ворожих військово-політичних угруповань – Антанти і Четверного союзу.

Територіальна суперечка привертала увагу дипломатії Західних держав, перетворюючи «українське питання» на одну з причин світової війни, без розв'язання котрої неможливим було примирення.

Характеризуючи національну політику російської державності в «українському питанні», варто зазначити, що тогочасний уряд провадив її в руслі обмеження прав і свобод «чужорідних елементів».

У роки Першої світової війни українська політика царизму отримала логічне продовження у тісному поєднанні з військово-політичними цілями Російської імперії у війні. Насамперед Росія намагалась розширити кордони державного комплексу політичною інкорпорацією західноукраїнських земель (Галичина, Буковина та Закарпаття), населення яких, як уважала більшість російських політичних сил, за етнографічною ознакою,

належала до російської народності. Яскравим прикладом відношення Росії до західноукраїнських земель був маніфест Верховного головнокомандувача армії, великого князя Миколи Миколайовича від 5 серпня 1914 р., в якому, зокрема, зазначалося: «Надбання Володимира Святого, земля Ярослава Осмомисла, князів Данила і Романа, скинувши ярмо, піднесе стяг єдиної, великої, неподільної Росії». Переслідуючи великодержавні інтереси, російське самодержавство розраховувало на те, що внаслідок приєднання до Росії всіх етнічних українських земель буде можливо не лише зібрати їх разом (на благо українцям), а й розв'язати «українське питання» як внутрішньополітичну проблему – позбавити українців Росії живильної енергії «осередків мазепинського руху» в Західній Україні. Практична реалізація цієї програми настала відразу після приходу в серпні 1914 р. російської армії в Галичину, де новостворена окупаційна адміністрація почала впроваджувати ідеї «злиття краю з імперією у політичному та національному сенсі». Вважаючи Східну Галичину та Лемківщину- споконвічно російськими землями, голова адміністрації граф Г. Бобринський заявляв у вересні 1914 р. львів'янам, що «влаштування цих областей має відбутися на російських засадах... Я буду запроваджувати, – казав він, – з належною поступовістю без корінного ламання існуючого порядку, російську мову, закон і устрій». Політика асиміляції українського етносу була традиційною для російського самодержавства.

«Українське питання» досить гостро виникло і перед урядом Австро-Угорщини. Але для двоєдиної монархії, населеної численними народами і етносами, це питання набуло ознак гострішої боротьби, ніж у Росії. Українці були в кращому стані в Австро-Угорщині, ніж у Росії. Водночас Габсбурги зіштовхнулися з проблемою відокремлення націй та визначення етнографічних меж між українцями й поляками в Галичині, яка стала каменем спотикання у відносинах між українцями, поляками та центральним віденським урядом. Основа австрійської політики в українській справі – питання про надання українцям національно-територіальної автономії та ідея створення коронного краю.

Впродовж 1914–1916 рр. спостерігалось певне зацікавлення віденського уряду у врегулюванні «українського питання» бодай тимчасово, тоді як 1917 – час заяв і декларацій, а не реальних кроків до розв'язання загнаної у глухий кут національно-політичної проблеми.

Визначаючи зміст «українського питання» в роки Першої світової війни та його місце у політиці Росії й Австро-Угорщини, варто зауважити, що для українців воно полягало насамперед у задоволенні національних потреб культурного і політичного характеру. Водночас, «українське питання» посіло своє місце в політичних планах держав як Четвертого союзу (Австро-Угорщина, Німеччина), так і Антанти (Росія).

Слід зазначити, що Російський царизм проголошував необхідність відновити Королівство Польське, хоч і в межах Росії, сподіваючись не лише вирішили «українське питання», а й зміцнити підґрунтя російської експансії на захід.

В умовах бездержавності України питання про возз'єднання розв'язувалось на міжнародній арені без участі її народу, не в інтересах його самовизначення. Про возз'єднання йшлося на таємних переговорах, які проводилися під час війни. Вимоги щодо приєднання Галичини та Угорської Русі, висунуті російським царизмом, мали суто імперський та експансіоністський характер. Адже території, на які зазіхала Росія, визнавали як етнічні російські землі, заперечуючи існування не лише української культури, а й українського народу. Підтримка агресивних домагань Росії її західними союзниками означала якщо не повне розуміння її ідей, то нівелювання та заперечення існування української нації.

Отже, війна, в яку була волею долі втягнута Україна, завдала останній не лише величезних людських та матеріальних втрат, а й підняла питання, бути чи не бути українській державності. Шукаючи шляхів примирення, дипломатія європейських держав намагалася здійснити новий перерозподіл політичної карти світу, не звертаючи особливої уваги на «українське питання», перекреслюючи тим прагнення українців до відродження

державності.

Водночас загроза поширення більшовизму в Європі та революційного руху на зламі 1917–1918 рр. ставила перед державами Заходу проблему пошуку сил для боротьби з більшовиками в Росії та встановлення бар'єра («санітарного кордону») від поширення його в Європу. Серединне розташування України привертало до неї погляди західних політиків як до сили, що могла б за певної допомоги (матеріальної, фінансової, моральної, військової) провадити ефективну боротьбу з більшовиками, котрі прагнули оволодіти нею.

Варто зазначити, що «українське питання» було двоєдиною проблемою. Його підняли самі українці, які прагнули відродити національну самобутність і національну культуру та територіальну автономію, а з кінця 1917 р. – і відновити державність. Оскільки українські етнічні землі входили до складу кількох державно-політичних утворень, то «українське питання» набуло міжнародного характеру. Посівши помітне місце у зовнішній політиці урядів різних держав, «українське питання» набуло європейського, а то й світового масштабу.

Література.

1. Грушевський М. На порозі нової України // Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К.: Знання, 1991. – С.144.
2. Кульчицький С. Проблема кордону між Україною і Польщею в радянській політиці 1919–1921 рр. // Україна – Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. – К.: Либідь, 1993. – С. 187–99.
3. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України. – К.: Знання, 2010. – 573 с.
4. Кучик О. Україна в зовнішній політиці держав Антанти. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 256 с.

УДК 930.2:003.074 «10»:94(477)

ІСАКОВА Наталія Петрівна, кандидат історичних наук, доцент, **КУРІЛКО Дарина Тарасівна**, студентка, I курсу гуманітарно-педагогічного факультету, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ДИПЛОМАТІЯ ЧАСІВ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Відповідно до свого геополітичного становища й особливостей політичного життя Галицько-Волинська Русь була своєрідним містком, що з'єднував східно-слов'янський світ із країнами Заходу й Півдня. Уже на початку II-ї пол. XI – поч. XII ст. її князі виявились втягненими в стосунки з традиційними дипломатичними партнерами Київської Русі: Візантією, Угорщиною, Польщею та Болгарією [8, с.267].

Ростиславовичі зуміли закріпити за Галичиною визначне становище серед українських князівств і країн Європи. Ці здобутки Галичина зберегла і тоді, як увійшла в державницький зв'язок з Волинню. Відбулося це 1199 р. завдяки Романові Мстиславовичу. Він утворив сильне Галицько-Волинське князівство, у 1204 р. уклав потрібний союзний договір із польським князем Лешеком й угорським королем Андрієм. Намагання київського князя Рюрика відібрати у Романа Галичину закінчилися поразкою: Роман відібрав у нього Київщину посадив там свого намісника. Він підтримував приязні стосунки з Візантією, з Угорщиною, та з папою Інокентієм III. Саме у Романа Мстиславовича шукав захисту імператор Візантії Олексій III Ангел після завоювання Константинополя хрестоносцями. Роман пропонував створити федерацію князівств. Ідея князівської федерації була новацією того часу [10, с.12].

Розвиток торгівлі свідчить про великі здобутки зовнішньополітичної діяльності в ті часи. Відомим торговим шляхом став шлях з Томуня через Холм на Володимир. На Польщу вела дорога з Червена на Сандомир, із Львова – на Городок, Любасів до Томуня. Із Звенигорода шлях пролягав на Закарпаття і в Угорщину [6, с.456].

Відчувався і культурний вплив Європи на Західну Україну. Уже при дворі Ярослава Осмомисла був звичай носити західний одяг. Ввозили сюди: з Литви – продукти лісового господарства, з Візантії – шовк, вино, прянощі, із Західної Європи – сукно, полотно, оселедці. Вивозили ж шкіри, хутра, віск, сіль. Умови цієї торгівлі встановлювалися дипломатичними переговорами.

Літописець називав Романа «великим князем, самодержавцем всієї Русі». По його смерті 1228 р. і після необачного передання Галицького князівства своєму зятеві, угорському королевичу Андрію, Данило розпочав боротьбу за повернення галицької спадщини батька. Напередодні монголо-татарської навали на Русь (1238) він вигнав із Галича угрів та відновив Галичину з Волинною. Складні зв'язки встановилися у Данила з польськими князями. Після смерті Лешка почалися міжусобні війни, в яких Данило підтримував Конрада Мазовецького та його синів. Під час цих війн 1243 р. Данило з Васильком заволоділи Люблінном. Після смерті Конрада Данило підтримував добрі відносини з обома лініями польських князів – Краківською та Мазовецькою, зміцнивши їх шлюбом.

Угода між Романовичами та князями Литовським і Жомоїтським трохи послабила гостроту, але ятвяги не припинили нападів. Литовський правитель Миндовг шукав добрих відносин з Романовичами і допомагав їм у боротьбі з ятвягами. В 1252 р. Данило навіть одружився з його племінницею. Свою дочку Миндовг видав за молодшого сина Данила – Шварна.

Після смерті Миндовга, син його Войшелк передав Шварнові литовський престол. Таким чином на короткий час Литва опинилася під владою Данилового сина. Ця литовська політика була найбільш вдалою з усієї зовнішньої політики Данила.

За свого правління Данило мусив визнати себе і «мирником» – союзником, татарським васалом, підпоручником хана. І усе життя присвятив він підготовці до боротьби за звільнення від татарської кормиги, шукаючи зв'язків у Західній Європі[10,с.15].

Всім відомі події, що сталися в Дорогичині: "Татарська небезпека... була вирішальним поштовхом і причиною до зближення між Римом і Данилом та прийняття корони. Проте, коли обіцянки допомогти в боротьбі з татарами не було реалізовано, не вважав і Данило себе зв'язаним обіцянкою унії з Римом[3,с.156].

Політику Данила продовжив його син Лев I (1264-1301). Він мусив визнати над собою владу Орди, але звів залежність тільки до військової допомоги. Він оберігав і північний кордон. Пішов походом 1275 р. проти Тройдена і підписав з ним мир. У 1280 і 1289 рр. Лев ходив походом на Польщу і приєднав до князівства Люблінські землі. Лев близько порозумівся з чеським королем Вацлавом. Отримав деякі землі на Закарпатті. Таких широких кордонів Галицько-Волинська держава ще не мала. Ім'я Лева згадується в багатьох західноєвропейських джерелах як союзника Угорщини у її боротьбі з Чехією (1271 р.). Підтримував Лев також стосунки з Тевтонським орденом і Литвою. Оберігав північний кордон держави від ятвягів. Лев визнавав над собою владу Золотої Орди, але гнучкою політикою зумів цю залежність звести до мінімуму.

Після смерті Лева (1301 р.) влада перейшла до його сина Юрія (1301-1315 рр.). Юрій I унікав воєн, і, можливо, внаслідок аж занадто мирної політики втратив Люблін (1302 р.). У 1303 р. він заснував окрему митрополію в Галицько-Волинській державі, утворення якої сприяло розвитку традиційної культури і допомагало захищати політичну незалежність об'єднаного князівства. Мав повагу сусідніх держав. Він був одружений з Єфимією, сестрою Владислава Локетка, Куяновського князя. Юрій також уклав союз з Тевтонським орденом: це було потрібно для протидії небезпечному сусідові – Литві. Сини Юрія Андрій і Лев II (1308-1323) дістали його спадщину[10, с.18].

У зовнішній політиці брати опиралися на союз з Тевтонським орденом. Збереглися привілеї, видані ними торунським і краківським купцям. Це було корисно як для забезпечення торгівлі із Балтикою, так і у зв'язку з тим, що все більшим відчутним був тиск Литви на північні окраїни князівства. Збереглася грамота Андрія і Лева 1316 р. про підтвердження союзу з Орденем, якому галицько-волинські князі обіцяли захист від Золотої Орди.

Значення зовнішньополітичних відносин Галицько-Волинської держави дуже велике: вони дала початок процесам, які сприяли формуванню українського етносу й української народності. Ця політика відновила і розвинула зв'язки Русі з Європою. Вона відстоювала

свободу і незалежність, захистила слов'ян від завоювання та асиміляції, сприяла усвідомленню власної самобутності; Дозволила бути Галицько – Волинській Русі найрозвиненішою державою Європи, званою і шанованою у світі [2, с.124].

Література

1. Субтельний О. Історія України / О.Субтельний . – К.: Либідь, 1993. – 720с.
2. Толочко П.П. Давня Історія України: навч. посібник для вищ. навч. закладів/П. П. Толочко, Д. Н. Козак, С. Д. Крижицький. – К.:Либідь, 1994. – 224с.
3. Мельник Л.Г. Історія України: Курс лекцій:від найдавніших часів до кінця XIX століття / Л. Г. Мельник, В. Д. Баран, О. І. Гуржій. – К.:Либідь, 1991. – 345с.
4. Мицик Ю.А. Історія України / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, С. В. Власов. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008. – 256 с.
5. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи / М, С. Пасічник – К. : Знання, 2005. – 735 с.
6. Бойко О. Д. Історія України. / О.Д. Бойко – К.: Академвидав, 2007. – 688 с.
7. Борисенко В. Й. Курс української історії. З найдавніших часів до XX століття / В. Й. Борисенко. – К. : Либідь, 1996. – 608 с.
8. Котляр М.Ф.Галицько–Волинська Русь :Україна крізь віки/ М. Ф Котляр . –К., 1998. – 325 с.
9. Дашкевич Я. Українські землі в часах галицько-волинської державності / Я. Дашкевич // Пам'ять століть. – 2002. – №4. – С. 3–21.
10. Котляр М. Ф. Дипломатія галицьких і волинських князів XII–XIII століть / М. Ф. Котляр // Київська старовина. – 2000. – №6. – С. 9–24.

УДК 94(477):339.9

ІСАКОВА Наталія Петрівна, кандидат історичних наук, доцент,
КОШЕЛЬ Вікторія Вікторівна, студентка I курсу факультету аграрного менеджменту, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ КУРС ГЕТЬМАНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Зовнішня політика Б.Хмельницького була яскравим проявом утвердження самостійної держави Україна. У здійсненні їм зовнішньої політики можна виділити кілька етапів: 1648-1652 рр. – Б. Хмельницький, намагається проводити самостійну зовнішню політику, конструює схеми зовнішньо-політичних союзів, намагається їх втілити в реальність; 1652-1654 рр. – провал планів Б. Хмельницького, пошук нових союзників; 1654-1657 рр. – перехід під протекторат Московської держави, поступове поширення її впливу на внутрішню і зовнішню політику України.

Під час Національно-визвольної війни гетьман Богдан Хмельницький спрямував всі свої сили на налагодження міжнародних стосунків для дипломатичного визнання Гетьманщини європейськими державами. Тому першу свою дипломатичну перемогу гетьман здобув, залучивши до союзу кримських татар. Мета його стосунків з Річчю Посполитою полягала в тому, щоб здобути автономію для українського козацтва шляхом перетворення його на рівноправний стан.

На думку Хмельницького, хорошим кандидатом на роль покровителя України на міжнародній арені був турецький султан. Проте, через поширену серед українців неприязнь до «бусурманів» угода між ними так і залишилася нездійсненою.

У разі союзу з Москвою необхідно було закликати царя до походу проти Польщі. Якби цар не захотів порушувати мир із Польщею, то пропонувалося заохотити царя зайняти своїми військами українські сіверські міста, котрі вже були визволені від поляків козаками – так планувалося забезпечити собі тили. Інший варіант – просити вислати донських козаків на допомогу українським. Це також давало царському уряду нагоду уникати повного розриву мирних відносин із Польщею і за традицією зіпхнути провину на самовільні кроки донців.

Налагоджуючи дипломатичні стосунки з Москвою, Україна перешкоджала польським нападам. Одним з перших проявів цього було намагання гетьмана встановити винятково український контроль над Білоруссю. Конкуренція й великі суперечності між Москвою та Чигирином, яскраво виплеснуті 1655 р. під час кампанії проти Польщі, повною мірою виявили чималі розбіжності між союзниками. Згадану кампанію гетьман вів у

тісному порозумінні зі Швецією, паралельно усіяко паралізуючи ініціативи Москви.

Неабиякі інтереси щодо України мала також Прусія, адже завдяки козацькому повстанню під проводом Богдана Хмельницького вона отримала можливість визволитися з-під впливу Польщі. Таким чином, Швеція і Прусія склали північну групу антипольської та антимосковської коаліції. Південна група коаліції держав складалася з України, Семигороду, Молдавії та Волощини.

Такі ж давні політичні та військові стосунки існували між Україною й Семигородом. Після довгих переговорів між Семигородом і Україною, обома сторонами 7 вересня 1656 р. був підписаний «Трактат вічної приязні».

У кінці 1656 р. Б. Хмельницький активно включився у справу розподілу Польщі.

Разом з тим у середовищі Османської імперії спостерігалось зростання антиукраїнських настроїв. Це змушувало Б.Хмельницького пропонувати шведському королю широкий військовий план коаліції, що мала б на меті ліквідацію Туреччини. До цієї коаліції, згідно із задумом гетьмана, мали б увійти: Швеція, Україна, Москва, Англія, Венеція, Австрія і Персія. Певну роль могли в ній відіграти також Волощина, Молдавія, Семигород.

Та смерть великого гетьмана Богдана Хмельницького поклала край цим грандіозним задумам. Завдяки своєму політичному таланту він зміг створити сильну державу, добитися її визнання на європейській політичній арені.

Основними країнами, з якими Богдан Хмельницький підтримував активні зв'язки були Росія, Османська імперія, Кримське ханство, Молдавія, Валахія,

Отже, зовнішня політика Богдана Хмельницького була надзвичайно вдалою і тактовною. Він вживав усіх дипломатичних заходів з однією головною метою – знищити найгіршого ворога українського народу, шляхетську Польщу. Підтвердження цього факту можна знайти в одному із листів до царя Олексія Михайловича, де Б.Хмельницький так пояснював свою політику: «Ляхи шукають різних способів, щоб Україну загарбати – домагаються помічі цісаря християнського, німців, угорців, турків, татар, – так і нам не годиться відганяти від себе тих, що до нас здавна з своєю приязню приходять, а навпаки, треба таких шукати».

Своїми дипломатичними заходами Хмельницький досягнув мети, до якої він прямував. Він частково досягнув ізоляції Польщі і ввійшов у добрі відносини з багатьма країнами. Водночас він забезпечив Україні допомогу Криму, добився прихильної нейтральності Туреччини, підготовляв союз із Швецією, ввійшов в дружні відносини з Венецією. Б.Хмельницького домігся того, що російський уряд вступив в дипломатичні відносини з козацькою державою і зберіг у відношенні до України на певний час нейтральність.

Значення постаті Б. Хмельницького в зовнішній політиці для історичного розвитку України неоціненне: саме гетьман створив дипломатичну службу, яка сприяла визначенню України як суб'єкта міжнародного права, виявив себе вправним дипломатом.

УДК 327.01:35.082

ІСАКОВА Наталія Петрівна, кандидат історичних наук, доцент,
САРАКА Оксана Дмитрівна, студентка I курсу факультету
аграрного менеджменту, НУБіП України (м. Київ, Україна)

ЖІНКИ В ДИПЛОМАТІЇ

З давніх-давен між країнами світу існували тісні зв'язки за допомогою яких країни підтримують між собою дружні відносини, обмінюються товарами та досвідом. Але надбання, які має кожна країна не можна зрівняти з тим, що для людей зробили посадові особи, а саме дипломати. На сьогоднішній день кожна країна має дипломата, який може захистити і представити інтереси на міжнародній арені своєї країни.

Дипломат – посадова особа, яка уповноважена урядом вести переговори з представниками іноземних держав. Основними функціями дипломата є представлення та

захист інтересів його країни та її громадян, збір інформації про країну перебування, а також сприяння встановленню дружніх, культурних, торговельних та інших зв'язків між країнами. З покоління в покоління на міжнародній арені інтереси держав представляли чоловіки. На сьогодні добре відомі імена таких чоловіків – дипломатів, як Нікколо Макіавеллі, Бенджамін Франклін, Олександр Горчаков, Андрій Громико та інші.

Дипломатія завжди вважалась чоловічою справою, адже це не просто професія. Це спосіб життя, обмежений суворими рамками етикету і неписаних правил. Жінкам, поставленим в ці умови, доводиться діяти серед чоловіків без будь-яких знижок на "слабку стать".

Проте, жіноча логіка та інтуїція дають вміння несподівано, свіжо, нестандартно поглянути на вже звичні явища, попередити, врегулювати конфлікти, зняти напругу, а саме ці риси так влучно поєднуються з профільними завданнями сучасної дипломатії.

Незважаючи на знаменитий вислів Зигмунда Графа: «Чоловіки є кращими дипломатами в чужих справах, а жінки у своїх власних», серед численної дипломатичної гвардії знайдеться чимало вельми щасливих жінок-полководців. Тільки завдяки своїй завзятості і рішучого характеру вони досягли вершин дипломатичного Олімпу.

Олександра Михайлівна Коллонтай (уроджена Домонтович) стала першою жінкою-послом на постійній основі. Відома радянська політична діячка в 1923 р. очолила дипломатичне представництво в Норвегії. Її дипломатична кар'єра виявилася досить успішною. У 1926 р. її відправили послом СРСР в Мексику, а в 1930 р. – до Швеції, де вона залишалася на чолі посольства до 1945 р. До слова, Олександра Коллонтай визначала дипломатію як "мистецтво зав'язувати відносини з людьми і розвивати їх". Дипломат, говорила вона, котрий не набув своїй країні нових друзів, не може називатися дипломатом.

Кожен єврей вимовляє ім'я Голда Меїр з шанобою і особливою повагою. Саме ця ніжна жінка з чоловічим характером брала участь у безпосередньому створенні Ізраїлю як держави. Поставивши собі за мету відтворити єврейську державу, знищену в стародавні часи, вона зробила все можливе і неможливе, щоб євреї змогли повернутися і почали жити на своїй історичній території.

Першою політичною перемогою Голди Меїр стала організація імміграції євреїв з країн, що підтримували політику нацистської Німеччини на початку другої Світової війни. Після цього кар'єра Голди Меїр в політичних колах пішла вгору, вона стала першою єврейської жінкою, яка приймає активну участь у громадському житті, і її підпис стоїть у Декларації про незалежність Ізраїлю. Її неоціненна заслуга в тому, що державу Ізраїль було визнано двома країнами-гігантами – США і Радянським Союзом. За все своє довге життя дипломата Голда Меїр обіймала посади посла, міністра праці і в 1969 р. очолила єврейську державу.

Кажуть, що Індіра Ганді прийшла у цей світ для того, щоб прославити Індію. Їй ще з пелюшок самими небесами була уготована кар'єра дипломата, адже її батьком був сам Джавахарлал Неру – відомий адвокат і борець за незалежність Індії.

Знамениті індійські астрологи стверджували, що Індіра Ганді народилася під подвійним знаком небес – «життєва сила» і «ніжність», що оберігало її і рухало вперед. Не жіноча сила волі, величезна енергія і здатність керувати людськими масами зробили її лідером, який змінив обличчя Індії. Ця вродлива жінка зуміла поставити найбіднішу британську колонію в одну лінію з найбільшими світовими державами, стала важливим лідером у Русі неприєднання і, незважаючи на зраду і біль особистих втрат, із завзятістю йшла до наміченої мети.

Протягом цілих десяти років Залізна Леді вважалася самої владної жінкою світу. Честолюбна Маргарет Тетчер була сильною і чесною, а про її далекоглядність та упертість ходили легенди. Будучи холоднокровною і незворушною, вона могла увійти в становище противника і прорахувати ситуацію на багато ходів вперед. Починаючи з дуже повільного сходження вгору, Тетчер зуміла досягти самої вершини влади, на якій до неї сиділи одні чоловіки. Честолюбство і цілеспрямованість дозволили їй керувати Кабінетом міністрів

довше, ніж будь-кому із британських лідерів двадцятого століття. Заступивши на пост прем'єр-міністра Британії, вона зустрічала постійні перешкоди і опір. Ставши до штурвала потопаючого лінкора державної економіки, вона зуміла вивести його з крену і завести в тиху гавань під назвою «Гідність і Достаток».

Олександра Михайлівна Коллонтай (уроджена Домонтович – перша жінка-посол на постійній основі. Відома радянська політична діячка в 1923 р. очолила дипломатичне представництво в Норвегії. Її дипломатична кар'єра виявилася досить успішною. У 1926 році її відправили послом СРСР в Мексику, а в 1930 р. – до Швеції, де вона залишалася на чолі посольства до 1945 р. До слова, Олександра Коллонтай визначала дипломатію як «мистецтво зав'язувати відносини з людьми і розвивати їх». Дипломат, говорила вона, котрий не набув своїй країні нових друзів, не може називатися дипломатом.

Отже, дипломат – це людина, яка володіє почуттям гумору, порядністю. Будь-який успішний дипломат – це прекрасний психолог, який може вирішити будь-яке поставлене перед ним питання. Дипломати зобов'язані досконало знати мову і культуру країни, в якій вони працюють. Як показує час, щоб бути дипломатом не обов'язково потрібно бути чоловіком. У світі існує багато жінок-дипломатів, які завдяки своєму розуму та проникливості вивели свою країну на міжнародний рівень та зробили конкурентоспроможною серед світових лідерів.

Для кожної країни активне включення жінок до дипломатичної служби продемонструє бажання демократичної держави до вдосконалення, модернізації та прогресу, до пошуку нового та інноваційного: думок, рішень, дій. Лише за умови активної участі жінок у всіх світових процесах можливо гарантувати рівність в суспільстві, розвиток миру та згуртованість світу.

УДК 327

КАРМАЗІНА Карина В'ячеславівна, студентка 1 курсу факультету землевпорядкування, **БІЛАН Сергій Олексійович**, доктор історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У 1918–1920 РР.

Міжнародна політика – система економічних, правових, дипломатичних, ідеологічних, культурних та інших зв'язків і стосунків між суб'єктами, що діють на глобальній арені.

Міжнародна політика визначається:

- Усвідомленим, наміченим власним курсом, спрямованим на досягнення мети держави на міжнародній арені;
- Об'єктивним виносом у зовнішню політику якихось внутрішніх процесів та явищ, що існують та розвиваються в державі та суспільстві;
- Необхідністю для країни враховувати умови, що існують або здатні виникнути в системі міждержавних відносин;
- Потребами якимось впливати на інших суб'єктів міжнародних відносин або, навпаки, реагувати на їх дії.

Цілі та завдання міжнародної політики в історії поділяють на:

- Територіально-економічні зазіхання;
- Боротьба за сфери впливу, за ринки збуту, джерела сировини та їх перерозподіл.

На початку 1918 р. був підписаний Брестський мир між УНР і державами Четвертого союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною, Берестейський мирний договір між УНР і Німеччиною та її союзниками. Це був великий успіх української дипломатії, що став початком міжнародно-правового визнання УНР як незалежної держави, визнання кордонів Української держави.

Після державного перевороту, що відбувся навесні 1918 р., гетьманом України було проголошено генерала П. Скоропадського. Він вів переговори з Кримом і Кубанню про

об'єднання з Україною, з Румунією щодо Бессарабії. Революція в Німеччині та її поразка в Першій світовій війні вплинули не лише на зміну політичної орієнтації гетьмана, а й стали причиною падіння режиму П. Скоропадського.

З приходом восени до влади Директорії зовнішньополітичні обставини були складними. На територію України почали наступ російські війська, почалася друга радянсько-українська війна. Усі намагання вирішити питання дипломатичним шляхом закінчилися невдало.

22 січня 1919 р. було проголошено Акт злуки УНР і ЗУНР. ЗУНР відкрила дипломатичні представництва у ряді країн світу, приймала участь у Паризькій мирній конференції. Велася війна з Польщею, були напружені стосунки з Румунією, радянською і білогвардійською Росією.

У зв'язку з ускладненням внутрішнього становища уряду УНР координація міжнародної діяльності здійснювалася за кордоном. Пунктом української дипломатії став Відень. У червні 1919 р. тут відбулася нарада голів закордонних справ УНР. Обговорювали основні засади української зовнішньої політики з урахуванням розвитку міжнародної ситуації того часу. Були визначені основні напрями дипломатичної політики на найближчий період:

- Провідна ідея – державна незалежність усіх українських земель;
- Домагатися, щоб національними правами тих українців, які не увійдуть до Української держави, опікувався Союз Народів (Ліги Націй), який виконуватиме певні функції Антанти;

- З Францією неможливі більш тісні відносини з політичних та господарських причин;

- Німеччина – природний союзник України;
- З Болгарією Україна не має жодних суперечливих інтересів;
- Відносини з більшовицькою Росією та Польщею не вирішені, тому що вирішальним є національно-політичний аспект.

Після закінчення громадянської війни на території колишньої Російської імперії виникло 13 держав. 5 з них стали самостійними, а в інших, в тому числі Україні, утвердилася радянська форма державності. В перші роки свого існування радянська Україна намагалася проводити самостійну зовнішню політику. В офіційних документах того часу постійно робився акцент на незалежності, суверенітеті. Починаючи з 1920-х років, українська дипломатія розпочала реалізацію ключового завдання – виходу із дипломатичної ізоляції.

УДК 339.9(447)

КОЛОТИЛО Станіслав Вадимович, студент I курсу економічного факультету; Керівник: **Хвіст Вікторія Олексіївна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Зовнішня політика – курс держави в міжнародних справах, що забезпечує специфічними засобами і методами захист її суверенітету і незалежності, досягнення життєво важливих національних інтересів і мети. Кожна держава зобов'язана будувати зовнішню політику, виходячи з власних національних інтересів та інтересів своїх партнерів.

Метою даного дослідження є аналіз міжнародних відносин України впродовж усього періоду незалежності.

Основним документом, який визначав принципові засади розбудови державотворчих процесів, у тому числі в сфері зовнішньої політики, став Акт проголошення незалежності України, прийнятий 24 серпня 1991 р. Виходячи з цього документу Верховна Рада України 2 липня 1993 р. схвалила «Основні напрями зовнішньої політики України». В них, зокрема, наголошується, що неодмінною умовою розбудови незалежної Української держави є її активне та повномасштабне входження до світового співтовариства.

Зовнішня політика України спрямовується на утвердження й розвиток України як незалежної демократичної держави, на збереження її територіальної цілісності та недоторканності кордонів, на включення національного господарства у світову економічну систему, на поширення в світі образу України як надійного і передбачуваного партнера.

Вивчаючи міжнародні відносини України можна виділити основні напрями її діяльності: міжнародні стратегічні та геополітичні відносини; міжнародні економічні відносини; міжнародні відносини спрямовані на підтримання міжнародного миру та безпеки.

Перші кроки на зовнішній арені, досягнення, а також труднощі та проблеми в царині міжнародних відносин пов'язані з періодом президентства Л. Кравчука. МЗС України очолив А.Зленко. Упродовж трьох місяців Україну як незалежну державу визнали понад 140 країн світу. Одними з перших заявили про це Польща, Канада, Італія, Бельгія, Угорщина, Латвія, Росія та ін. країни. Протягом 1992–1993 рр. Україна вступає в безпосередні дипломатичні зв'язки зі США, Канадою, Польщею, Німеччиною, Францією, Китаєм, Росією, Казахстаном, державами Балтії, Скандинавії та ін.

Сучасна Україна переживає один з найдраматичніших періодів своєї історії. Перебуваючи в стані громадсько-політичної кризи, вона болісно прагне перебороти внутрішню смуту й визначити власний шлях розвитку як великої демократичної держави. Історичне майбутнє нашої держави визначається, насамперед, унікальним геополітичним положенням України, а також, в майбутньому, багато в чому буде залежати від того, що держава має талановитий народ з високим духовним потенціалом, є терплячим, невибагливим, вільним від владних амбіцій. Це є винятковим багатством, її надбанням. Вся історія держави показує, що наш народ здатний на великі соціальні здійснення.

Сучасні дослідження наших вчених визначають такі основні геополітичні пріоритети України: виживання України як суверенної незалежної держави (зростання ролі фундаментальних цінностей і зміцнення інституцій); повернення України в європейський цивілізаційний простір (всебічна інтеграція до європейських і євроатлантичних політичних і соціальних структур); зміцнення стратегічного партнерства з США і зв'язків з країнами Західної Європи; протидія неконтрольованому іноземному економічному проникненню і всебічний захист економічного суверенітету.

Визначним фактором для міжнародного економічного визнання будь-якої країни є співпраця з міжнародними економічними організаціями. Тому вступ до Світової організації торгівлі став важливим кроком на шляху входження країни у світове економічне співтовариство на засадах повноправного члена. 16 травня 2008 р. Протокол про набуття Україною членства у СОТ набрав чинності.

Одним з пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності України є подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами Європейського союзу. Політичну частину угоди було підписано 21 березня 2014 р., економічну частину – 27 червня 2014 р.. Основні переваги для економіки, які отримає Україна в наслідок підписання асоціації з ЄС: зменшення корупції, посилення захисту споживачів, експорт товарів та послуг в ЄС, створені кращі умови для розвитку малого та середнього бізнесу. Також Україна співпрацює з багатьма міжнародними економічними організаціями, такими як ОЕСР, МВФ та Світовим банком.

Важливою подією першої половини 1994 р. стало підписання 14 січня тристоронньої угоди між Україною, США та Росією про виведення стратегічної ядерної зброї з України. 3–7 березня 1994 р. український президент відвідав США, де підписує заяву про дружбу та співробітництво між двома країнами. Першою з-поміж посткомуністичних країн Східної Європи Україна приєднується до програми співробітництва з НАТО: «Партнерство заради миру». Україна у 1945 р. стала однією з держав-співзасновниць ООН, яка є основною організацією у боротьбі з насильством та тероризмом у світі.

Отже, Україна прагне стати активним суб'єктом, який формує геополітичний простір навколо себе. На мою думку, вона повинна чітко визначити і настійно впроваджувати в

життя цілісну зовнішньополітичну стратегію, яка буде розвивати економіку нашої держави і сприяти світовій інтеграції України.

УДК 93/94(477).327

Лесів Анастасія Миколаївна, студентка 1 курсу ветеринарний факультет, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент НУБіП України (м. Київ, Україна)

Українські землі в міжнародній політиці XVII століття

У кінці XVI на початку XVII століття «українське питання» стало наріжним каменем міжнародної політики. Про українські землі та їх степових воїнів – козаків говорила не тільки вся Європа, а й далеко за її межами. Зокрема, венеціанський посол А. Виміно у 1650 році зазначав «...про військову силу козаків дають поняття випадки минулих походів. Стосовно точної кількості війська, яке може бути зібране, то кому воно відоме? Скільки голів, стільки, можна сказати, і вояків, бо всі вони більш охоче беруться за зброю, ніж за плуг...» [7, 81].

Феномен українського козацтва прагнули використати у своїх інтересах різні держави. Головною причиною того було не стільки схилити козаків на свою сторону, стільки ослабити наймогутнішу на той час державу – Річ Посполиту. Вести відкриті воєнні дії проти виборної монархії зі шляхетською демократією на той час жодна з держав не могла, - Європа була виснажена тридцятилітньою війною 1618-1648 рр., Російська і Османська імперії воювали одна з одною, тому єдиною можливістю для них було таємне фінансування козацьких повстань проти Речі Посполитої, і тим самим розпалювання громадянської війни всередині країни [6, 20].

Визнання самою Річчю Посполитою козацтва, як впливової сили відбулося задовго до початку національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. В результаті повстань 20-30-х років XVII ст. було укладено ряд договорів з реєстровими козаками, збільшено їх реєстр і зарплатню. Мова йде про Куруківську угоду 1625 року [10, 252-253], Переяславську угоду 1630 року [10, 256], Ординацію війська запорізького реєстрового 1638 року [10, 268].

Звичайно, з початком Національно-визвольної війни міжнародна політика Війська Запорізького активізується. Це стало можливим завдяки дипломатичному хисту Богдана Хмельницького, який розгортає активну діяльність у напрямку пошуку союзників для ведення воєнних дій проти Речі Посполитої [9]. Ще до початку повстання у 1638 році Хмельницький мав дипломатичну місію до Варшави, що дало йому можливість вивчити політичну обстановку у Польщі та її міжнародне становище, а у 1645 році, разом з іншими старшинами відвідав Францію. Історики вважають, що у боях під Дюнкерком на боці французів разом з іншими козаками воював і сам Хмельницький [6, 20].

Наявність договорів Війська Запорізького з різними державами, є свідченням того, що вони визнавали право козаків вести ці переговори, а отже і мати свою державу. Як активного учасника міжнародної політичної системи Військо Запорізьке (таку назву мала держава, створена на українських землях Київщини, Чернігівщини і Брацлавщини 1649 року за Зборівським миром) [5, 311], розглядали і цінували ряд держав. Можна, навіть їх певною мірою класифікувати за релігійною ознакою: I. Католицькі держави: Австрія, Іспанія, Франція, Німеччина, Венеціанська республіка. II. Протестантські держави: Голландія, Швеція, Англія. III. Православні держави: Молдавське князівство, Московське царство і Трансільванія. IV. Ісламські держави: Османська імперія та Кримське ханство.

Венеціанська республіка мала намір використати козаків у війні проти Туреччини, тому навіть, направила дипломатичну місію на чолі з Альберто Виміно у 1650 році для укладення договору. Незважаючи на те, що угода так і не була досягнута факт посольства до Війська Запорізького свідчить про серйозне сприйняття української державності [3, 7].

Протестантські держави вбачали у Хмельниччині силу, що значно підірве позиції Речі Посполитої, а отже, послабить увесь католицький світ.

Блок православних країн теж позитивно ставився до Національно-визвольної війни українського народу. Зокрема, Молдавське князівство в особі правителя В. Лупула уклало династичний союз з Військом Запорізьким. Старший син Б. Хмельницького - Тиміш, одружився з донькою молдавського князя – Розандою [4, 311].

Стосунки з Московським царством були врегульовані Березневими статтями 1654 року [1, 446-451]. Незважаючи на те, що російський цар не хотів визнавати протекторат над Україною, йому довелося це зробити через ультиматум Хмельницького про прийняття Турецького протекторату [6, 96-97]. Однак союз цей був нетривалим і через зміну зовнішньополітичної ситуації і укладення Віленського перемир'я, він втрачає сенс [2, 21].

Кримське ханство було союзником козаків з 1648 року, бо козаки були зацікавлені в використанні татарської кінноти. Однак цей союз був наймінливішим за всю історію української дипломатії [8, 125-127]. Іслам Гірей часто змінював свою політичну лінію, приймав непередбачені рішення, фатальні для козаків, зокрема, зрада під Берестечком 1651 року [11, 127].

Більшість католицьких держав - Австрія, Іспанія та Франція, негативно ставилися до Хмельниччини, бо розуміли, що ослаблена Річ Посполита не буде сильним гравцем Католицької Ліги, проте, надати допомогу союзниці не мали можливості через ослабленість Тридцятилітньою війною.

Отже, у XVII столітті, Україна стає активним фігурантом міжнародної політики. Велика заслуга у цьому належить талановитому дипломату і вправному керівнику держави – Богдану Хмельницькому. Якому за різними підрахунками вдалося налагодити дипломатичні контакти більш ніж з 12 країнами світу.

Головним завданням міжнародної політики очільників України в XVII столітті було знайти союзників, або хоча б забезпечити нейтралітет певних країн, що до боротьби проти Речі Посполитої. А результатом цієї політики стало те, що про феномен козацтва стали говорити у всьому світі, і розглядати його як важіль міжнародного впливу.

Література.

1. Акты, относящиеся к истории Южной и западной России. – Т.10: Дополнение к III тому. Переговоры об условиях соединения Малороссии с Великою Россиею. 1653–1654гг. Под редакцией Г. Ф. Карпова. – СПб.: Типография Пантелеевых, 1878. – 462с.
2. Грушевський М. С. З політичного життя старої України. Розвідки, статті, промови. – К.: Друкарня 1-ої Київської Друкарської Спілки, 1918.- 127с.
3. Грушевський М. С. Історія України-Руси. Т. 9. Пол. 1. – Київ: Державне видавництво України, 1928. – 602 с.; Пол. 2. – Київ: Державне видавництво України, 1931 – 1631с.
4. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. – Київ: МП «Райдуга» - Кооп. «Золоті ворота», 1990. – 524 с.
5. Документи об освободительной войне украинского народа 1648-1654гг. – К.: Наукова думка, 1965. – 827с.
6. Мельник Л.Г. Борьба за украинську державність (XVII ст.). – К.: Освіта, 1995. – 192с.
7. Січинський В. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. – К.: Фірма «Довіра». 1992. – 225с.
8. Субтельний О. Україна. Історія. – К.: Либідь, 1993. – 720с.
9. Федорук Я. Зовнішньополітична діяльність Богдана Хмельницького і формування його політичної програми (1648 – серпень 1649 рр.). – Львівські історичні праці. Дослідження. Випуск 1. – 1993. – 70с.
10. Хрестоматія з історії Української РСР в восьми томах, десяти книгах. Т 1, книга друга. Редакція історичної та археологічної літератури.-К.: Наукова думка, 1979. – 344 с.
11. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К.: Критика, 2006. – 586с.

УДК 325.455

ЛОМАГА Василь Васильович, студент 2 курсу, ННІ «Лісового і садово-паркового господарства», НУБіП України (м. Київ, Україна).

ПЕРЕМОГА НАД КОМУНІЗМОМ У СУСПІЛЬНІЙ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНСТВА

Суспільна пам'ять українства після тривалих років окупації комуністичним режимом змушує задуматись над тим чи посткомуністичне суспільство оговталось від нав'язливої пропаганди цінностей, які були пріоритетами минулої Радянської України. Оскільки для значної частини українців комунізм наразі не є таким, що підлягає відторгненню в апіорі. Він сприймається як щось, без сумніву, малоприємне, але "своє". Це не дивує, оскільки для багатьох співгромадян "радянські часи" – це частина їхнього життя. Але саме ретельний аналіз позитивних та негативних ознак, політичної системи Радянського Союзу нагально

покаже, зокрема, позитивний досвід того історичного періоду. І це рішуче підведення ризику змусить цих людей переглянути його. Можливо, цей "іспит сумління" вичленує багато дрібних і малозначущих, але неприємних для них фактів. Це буде тривалий і не безболісний процес. Але – однозначно шлях вперед схвальний, ніж шлях зворотній.

Для нас принциповим є те, що ані радянська "пролетарська", ані російська "православна" схеми не передбачають існування суверенної демократичної України. У спадок незалежній Україні залишилися тисячі громадян – носіїв так званих радянських «цінностей». А на території, де вплив радянської ідеології був найсильнішим, нині точиться війна. Російська (православна) схема значною мірою заснована на радянській традиції це означає що пропаганда і далі спричиняє глибинну деформацію свідомості, що дається взнаки в усіх сферах, від стратегії управління державою до сімейного побуту. Її результатом є, наприклад, шалена інерційність системи при спробі провести будь-які реформи.

До того ж, тоталітарна пропаганда на противагу повазі до особи й відповідальності за власні вчинки, що лежать в основі європейської цивілізації, нав'язує модель, за якої особистість ховається за авторитетом влади, а будь-який прояв особистої свободи карається. Пропаганда цілить в одну з найуразливіших точок "темної сторони" людської натури – підсвідоме бажання отримувати максимум, віддаючи мінімум. Відомі всім конструкти "народних мас", "мудрого вождя", "халяви", "неосвідченого, зате роботяги", які досі подекуди виринають у нашій свідомості, – це наслідки цілеспрямованих пропагандистських атак, підкріплені маркерами простору: пам'ятниками вождям, вулицями чекістів. Після десятиліть репресій пропаганда виконувала роль чинника, який закріплює ефект насильства.

Якщо пригадати, що й самі репресії проводилися під стукіт пропагандистської машини, то якоюсь мірою можна говорити про вихованій умовний рефлекс: щойно людина чує порцію пропаганди, як у ній тут-таки прокидаються навички виживання у "совковому" суспільстві і підсвідомий страх, який перемагає навіть цілком людську свободу. Випробування зазнала й національна ідентичність, оскільки кілька поколінь українців виховувались у школі, яка не розглядала Україну як суб'єкта державотворчих процесів. Наслідки такого цілеспрямованого знищення культури найточніше описав чехський письменник Мілан Кундера в своєму творі «Чешское соглашение» - «За кілька поколінь нація почне забувати, ким вона є і чим вона була. Навколишній світ забуде про неї ще швидше». У нашому випадку більш чи менш ураженою є значна частина суспільства. Декомунізаційні закони якраз і покликані виконати роль своєрідної терапії ізоляції, зокрема повернути нам уміння мислити категоріями особистості, цінності окремо взятого людського життя, відчувати повагу до прав і свобод, зупиняти насильство, домовлятися і брати на себе відповідальність або відбуваються.

Щоб не повторилося те що люди, які боролися проти комуністичної системи і зараз борються за свободу і розвиток України, довго чекали визнання й поваги від своєї вже незалежної держави. А пам'ять про тих, що загинули в боротьбі чи не дожили до наших днів, заслуговує на належне вшанування. Це прямий моральний обов'язок держави. Вшановуючи їх, ми не заперечуємо факту, що жодна війна не є стерильною, і кожна сторона, беручи участь у бойових діях, чинить насильство. Але не можна недооцінювати події і перспективи контексту ситуації, в якій вони відбувалися.

Аналізуючи й беручи до уваги окремі історичні факти, як те що 22 вересня 1939 р. в Бресті відбувся спільний парад 19-го моторизованого корпусу Вермахту й 29-ї окремої бригади СС СРСР, під час якого відбувся акт передачі м.Брест та Брестської фортеці радянській стороні, це все відбулось на тлі вторгнення в Польщу військ Вермахту та радянського війська. Завершився процес святковим підняттям радянського червоного стягу. На сьогодні спантеличує очевидна двозначність ситуації. Тому-то гучним натяком лунає теза про нерівнозначність злочинів "нацистського" і "комуністичного" режимів. Деколи, в даній державі складно помітити, що процес денацифікації не відбувся одночасно, і минув час від перших кроків до формування суспільного імунітету. Чому сьогодні декомунізація,

маючи факт того що "комуністична" система використовувала такі ж методи як і тоталітарна фашистська, оголошується наступом на свободу слова – питання відкрите. Комуністичні та нацистські структури якщо й використовують ганебно, демократичні норми і псевдоліберальні заяви, то тільки для того, щоб захопити контроль над свідомістю громадян. Та оскільки принципи тоталітаризму не мають моральних рамок, тому у зіткненні з людськими ідеалами перемога дістається саме тоталітаризму. У прямому фізичному сенсі – тоталітаризм дуже швидко захоплює людську свідомість за рахунок використання маніпуляційних технологій, зокрема пропаганди й фільтрацію інформації доступної загалом, бере контроль над ресурсами й активно використовує силу фізичну й пропагандичну, щоб знищувати всіх хто не погоджується з діями правлячої влади. На основі цього проводячи паралелі з сучасністю можна виділити ряд держав в яких проводяться майже ідентичні методи що до заволодіння суспільною думкою, в основному країни пострадянського простору, одна з яких ділить значну частину кордону з Україною а саме Російська Федерація. Наразі Росія дефактоє тоталітарною державою, сьогодні вона застосовує проти України як силові засоби, так і пропаганду, яка часто використовує для вирішення міжнародних проблем силовий сценарій.

Отже беручи до уваги ті факти що завдяки масовій, нав'язливій, невинній пропаганді "більшовицький режим" свого часу зумів узяти Україну під контроль і панувати над нею аж до розпаду СРСР 1991 р.. Щоб вибрати засоби протидії, насамперед, мусимо знати, кому або чому протидіємо. Після десятиліть репресій пропаганда виконувала роль чинника, який закріплює ефект насильства. Сучасна Україна це посттоталітарна держава, що бореться за свою суверенність й недоторканість своїх кордонів. Тож заклики засудити будь-яке насильство, зокрема борців проти тоталітарного режиму, у кінцевому підсумку грають проти України, що заплатила криваву ціну толерування тоталітаризму.

Сьогодні свідчення того, що пишуться, розвиваються такі думки й наявність цієї статті свідчить про те що в свідомості нового покоління посттоталітарної України з*являється свідомо й вільна нічим незаангажована, сучасна думка про тоталітаризм й комунізм в цілому. Це є позитивним сигналом, що молоде покоління Українців прагне до свободи, вольності від таких ганебних явищ як нацизм і комунізм, в нашій сучасній свідомості розвивається зовсім нові прагнення, й переусвідомлення історії оскільки ми маємо вільний й безперешкодний доступ до майже всіх інформаційних джерел і в результаті цього формується вільна й зважена думка стосовно таких понять як комунізм і яку роль він відіграв в нашій історії.

УДК 477.75 «1954»

Місна Ольга Валеріївна, студентка,
Кропивко О.М., доцент НУБіП України,
м. Київ (науковий керівник)

ПЕРЕДАЧА КРИМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО СКЛАДУ УРСР: МОТИВИ І ПРАВОВА ОСНОВА

Попри підпорядкованість уряду УРСР Москві Кримський півострів мав надзвичайно важливе стратегічне значення. Тут знаходились провідні бази чорноморського флоту. Крім того, перефразовуючи відомий вислів В. Черчілля, Крим був «м'яким підчерев'ям» України. Маючи його в своїх руках, Росія замикала південні рубежі України. [1, с. 367]

У Криму економічна та соціальна ситуація у повоєнну добу виявилася надзвичайно складною, навіть катастрофічною. Офіційна статистика свідчить, що за чотири роки війни населення в Криму зменшилося вдвічі і до травня 1944 р. становило 615 тисяч осіб, а після депортації кримських татар та представників інших народів тут лишилося близько 400 тисяч людей. [4]

Радянська влада намагалася виправити таку ситуацію. На початку 1945 р. на півострів було переселено понад 17 тис. сімей, а в 1950–1954 рр. – ще 57 тис. осіб. Проте незвичні умови життя і праці, посуха 1946 р. і неврожай 1947 р. призвели до того, що

переселенці стали масово залишати Крим. На їх місце присилали нових, але це не могло змінити на краще демографічну ситуацію. Лише в умовах інтеграції економіки Криму в економіку України можливо було подолати існуючі труднощі. РРФСР не могла приділити достатньої уваги відбудові своєї Кримської області. В 1950 р. Промисловість Криму досягла лише 81 % довоєнного рівня. Уряд РРФСР не спроможний надати необхідної допомоги для виведення області з кризового стану, населення і місцеві органи влади дедалі частіше стали висловлюватися за приєднання до України, вбачаючи в цьому можливість поліпшити становище на півострові. Отже, чи не вперше в історії радянського законодавства, питання про передачу Криму було порушено не у вищому політичному органі, а на місцевому рівні.[1, с. 367]

Існують три точки зору на можливі мотиви такого складного і незвичного для радянської влади рішення. Перша-країна готувалась відзначати 300-річчя Переяславської Ради. Друга – Хрущов, який очолював у 1938-1949 роках партійну організацію (з 1944-го по 1947 рік – уряд) України, особисто доклав руку до масових репресій. Як впливає із закритої постанови Президії ЦК КПРС «Питання західних областей Української РСР» від 26 травня 1953 р., в регіоні за шість повоєнних років було вбито 153 тисячі жителів, відправлені до ГУЛАГу 134 тисячі, депортовано 203 тисячі. Третя – на думку кримського історика Петра Вольвача, носила економічний характер. Особливих збитків зазнало сільське господарство. У 1950 році в порівнянні з 1940 роком виробництво зерна впало майже в п'ять разів, в три рази – тютюну, вдвічі – овочів. На всю область в 1953 році працювали 29 продуктових і 11 промтоварних магазинів.[2]

Сьогодні у багатьох пересічних росіян існує упередження щодо нерозумності дій саме Хрущова. Але відомо, що рішення про передачу Кримської області зі складу РРФСР Україні було породженням колективної думки вищого керівництва тодішнього СРСР. Без участі старої сталінської гвардії – Г. Маленкова, В. Молотова, Л. Кагановича, К. Ворошилова, М. Булганіна – воно б не відбулося. Позиції 1-го секретаря ЦК КПРС М. Хрущова, обраного на цю посаду лише у вересні 1953 р., ще не були в державі настільки сильними, щоб самочинно вирішувати долю такого стратегічно важливого регіону як Крим. Хоча під час поїздки восени 1953 р. степовим Кримом він, за спогадами його зятя О. Аджубея, був вражений занедбаним станом краю. [4]

Отже, Рада Міністрів РРФСР дійшла висновку про доцільність передачі. Вона звернулася до Президії Верховної Ради РРФСР, а та – до Президії Верховної Ради Української РСР і одержала принципову згоду. Після цього питання про передачу Кримської області Україні було розглянуто на спільному засіданні Президії Верховної Ради РРФСР за участю представників Кримської обласної та Севастопольської міської рад. У прийнятій постанові зазначалося: «Враховуючи спільність економіки, територіальну близькість і тісні господарські та культурні зв'язки між Кримською областю і Українською РСР а також беручи до уваги згоду Президії Верховної Ради Української республіки, Президія Верховної Ради РРФСР вважає за доцільне передати Кримську область до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки». Ця постанова була надіслана до Верховної Ради СРСР. 13 лютого 1954 р. питання «Про подання Президії Верховної Ради РРФСР щодо питання передачі Кримської області до складу Української РСР» було розглянуто на засіданні Президії Верховної Ради УРСР. Постанову також було надіслано до Президії Верховної Ради СРСР. Президії Верховних Рад обох республік діяли згідно зі статтями 15 Конституції УРСР та 16 Конституції РРФСР.[3]. 19 лютого 1954 р. в Москві відбулося засідання Президії Верховної Ради СРСР. При цьому М. Хрущова на цьому засіданні не було.[1, с. 368]

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 19 лютого 1954 р. було затверджено "спільне подання Президії Верховної Ради РРФСР та Президії Верховної Ради УРСР про передачу Кримської обл. зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки". Передача обґрунтовувалася, як зазначалося в указі, спільністю економіки, територіальною

близькістю, тісними господарськими й культурними зв'язками між Кримською областю та Українською РСР. Законом СРСР "Про передачу Кримської області із складу РРФСР до Української РСР" від 26 квітня 1954 р. зазначений вище указ було затверджено і внесено відповідні зміни до ст. 22 і 23 Конституції СРСР. [3, с. 688]

26 квітня 1954 р. Верховною Радою СРСР після детального обговорення цього питання був прийнятий закон «Про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу Української РСР». Він мав усього два пункти: 1. Затвердити Указ Президії Верховної Ради СРСР від 19 лютого 1954 р. про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу РСР. 2. Внести відповідні зміни в статті 22 і 23 Конституції СРСР. [1, с. 367]

Враховуючи, що ця подія по-різному трактується в історичній та соціально-політичній літературі, зазначимо, що зміна територіального устрою союзних республік відбулася у повній відповідності до норм чинних тоді Конституцій РРФСР та УРСР, Конституції СРСР, зокрема ст. 14, 18 і 146. Процедура прийняття рішення також відповідає тодішнім правовим нормам. Тільки рішення вищих партійних і радянських органів вважалися законними й конституційними. Отже, Указ Президії Верховної Ради СРСР від 19 лютого 1954 р., Закон СРСР від 26 квітня 1954 р. про передачу Кримської області зі складу РРФСР до Української РСР є легітимними правовими актами радянської влади. [3, с. 688]

Список використаної літератури.

1. Темко Г. Д. Історія України: Посібник / Г. Д. Темко, С. Л. Тупчієнко. – К.: Поліграфкнига, 2001. – 480 с.
2. «Царський подарунок»: 60 років передачі Криму Україні [Електронний ресурс] // BBC. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.bbc.com/russian/international/2014/02/140217_crimea_ukraine_transfer.shtml.
3. Іванов В. М. Історія держави і права України / В. М. Іванов. – Київ, 2013. – 829 с.
4. Старченко В. Передача Криму УРСР у 1954 році [Електронний ресурс] / Вікторія Старченко // Кореспондент. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3228425-peredacha-krymu-ursr-u-1954-rotsi>.

УДК 94:327(477 Хмельницький)

Палій Влада Олександрівна, студентка факультету аграрного менеджменту, НУБіП України (м. Київ, Україна). Науковий керівник: к.і.н., доц. **Лановюк Людмила Петрівна**.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Підіймаючи повстання проти польського панування гетьман Богдан Хмельницький розумів, що без допомоги зовнішніх сил він не обійдеться, тож велика увага приділялася саме зовнішній політиці. Вона була яскравим прикладом філігранної тодішньої української дипломатії. Богдан Хмельницький, будучи досвідченим політичним діячем, розумів, що державі потрібне міжнародне визнання та підтримка сильного союзника. Саме тому Б. Хмельницький створює три могутні коаліції: 1647-48рр., 1654р. та 1656 р.

Перша коаліція була українсько-кримсько-турецькою. Вона мала певні здобутки, як, насамперед, Зборівська угода 1649р. Проте з іншого боку й певні прорахунки, адже кримський хан не раз зраджував Б. Хмельницького, наприклад, під Зборовим (1649р.), Берестечком (1651 р.) та Жванцем (1653р.). Через численні зради кримських татар Б. Хмельницькому довелося шукати інших можливих союзників. І цей пошук привів його до нашого північного сусіда – Росії.

Друга коаліція – українсько-московська, з царем Олексієм Михайловичем, укладена в Переяславі 1654р. Як пізніше виявилось, у Росії були зовсім інші плани на ситуацію, яка склалась. Вона вважала, що українці – це той самий російський народ, і вони мусять їх приєднати до себе. 1656р. російський цар підписав у Вільно договір між Московією та Польщею, без участі українських представників, і фактично зрадив переяславські домовленості. З повідомлення Б. Хмельницького царю Олексію Михайловичу: «Я піддався не для того, аби робити те, що ти скажеш. Я з польським королем уже перед цим воював, щоб повернути свободу мені й козакам, аби вони не були холопами, а звались козаками».

Третя коаліція – антипольська – союз між Україною, Швецією, Семигородом та іншими державами (Бранденбург, Молдова, Валахія), – за планом Б. Хмельницького, мала

створити незалежну Руську державу. Заради зміцнення політичних зв'язків з Молдовою було домовлено про шлюб сина Б. Хмельницького – Тимоша та доньки Лупула – Розанди. Підтримувалися дружні стосунки з Валахією. Було налагоджено стосунки з Венецією, розпочався пошук взаєморозуміння зі Швецією. Також у планах союзників була цілковита ліквідація польської держави, що дуже збентежило московський уряд, який доклав усіх зусиль, щоб перешкодити успіхові цієї коаліції (Віленська угода 1656 р. Москви з Польщею без участі України і війна Москви зі Швецією, союзником України).

На сторінках наукової літератури вже давно точаться суперечки стосовно ролі Б. Хмельницького в усіх подіях, що відбувалися в Україні впродовж його гетьманування. Думки про нього часто надто суперечливі. О. Оглоблін: «Найбільше місце Б.Хмельницького в історії України – не як полководця, хоча би й величного, не як дипломата, хоча би й блискучого, а як державного діяча, фундатора й будівничого Української Козацької держави. Яку б ділянку громадсько-державного життя не взяти – Б.Хмельницький скрізь виступає як державний діяч великого формату». Н.Яковенко: «...хитроумний гетьман, плетучи мереживо союзницьких комбінацій, мимоволі сам закладав основи для неї (негоди), бо кожен з його дипломатичних ходів зрештою переріс у братовбивчу війну між прихильниками полярних зовнішньополітичних орієнтацій». Польський історик Людвік Кубаля, котрий присвятив багато років дослідженню життя й діяльності Б. Хмельницького, порівнював українського гетьмана з його сучасником – вождем Англійської революції середини XVII ст. Олівером Кромвелем, відзначаючи при цьому, що завдання у Б. Хмельницького виявилось набагато складнішим, оскільки «він не мав у своєму розпорядженні вишколеної інтелігенції й засобів старої, сильної держави. Військо, фінанси, державне господарство, адміністрація, зносини з сусідніми державами – все це треба було створити... Він мусив добирати і вчити людей. Була то людина з кожного погляду надзвичайних вимірів, він переростав талановитих людей настільки, що переступав межі збагненного».

Безперечно, Б.Хмельницький був видатним політичним діячем, який об'єднав у єдиному визвольному русі різні суспільні сили. Він ніколи не відмовлявся від своєї мети – звільнення України від іноземного гноблення. Тому головним здобутком Б.Хмельницького була Українська держава. Б.Хмельницькому вдалося домогтися зміцнення міжнародного становища держави, зростання її ролі як суб'єкта відносин у Східній і Південно-Східній Європі. Під владою надзвичайно талановитого полководця й дипломата вперше за багато віків об'єдналися майже всі етнічні землі України, народ отримав омріяну свободу.

Список використаних джерел

1. О.Лохматова Зовнішня політика гетьманської держави Б.Хмельницького. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://narodna.pravda.com.ua/history/4ae7f6e513a60>
2. Зовнішня політика Б.Хмельницького. [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://pidruchniki.com/12980108/politologiya/zovnishnya_politika_bogdana_hmelnitskogo
3. Зовнішня політика гетьманської держави Б.Хмельницького. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gazeta.ua/blog/39916/zovnishnya-politika-getmanskoyi-derzhavi-bogdana-hmelnickogo>

УДК 477:94

Обідняк Н.І., студентка, Кропивко О.М., доцент
НУБіП України, м. Київ (науковий керівник)

УКРАЇНА В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Організація Об'єднаних Націй – світовий центр вирішення проблем, з якими стикається нині людство. Україну і ООН об'єднують 70 років дуже близького і успішного співробітництва. 26-го квітня 1945-го р. Україна стала однією з країн-творців ООН, на знак визнання внеску українського народу в перемогу над фашизмом та зміцнення миру в усьому світі. До 1991 р., перебуваючи у складі Радянського Союзу, Україна теоретично мала в ООН своє представництво на рівні незалежної держави. Фактично її діяльність була обмежена рамками проведення єдиної радянської політики. Сучасна діяльність України в ООН спрямована на подолання проблем нового тисячоліття, боротьбу з тероризмом, підтримання миру і безпеки, захист прав людини, охорону навколишнього середовища.[4, с.

15 жовтня 2015-го р. Україна обрана непостійним членом Ради Безпеки ООН на 2016-2017 роки і вже тричі обиралась на цей пост у 1948-1949, в 1984-1985 і в 2000-2001 роках.[1] Україну можна назвати зразковим членом ООН. Жодна інша країна світу не зробила для безпеки на планеті більше, ніж Україна, яка відмовилася від ядерного арсеналу. Цей крок став конкретним підтвердженням щирої відданості України миру і безпеці на планеті. Нині Україна є найбільшим контрибутором до операцій ООН з підтримання миру серед європейських країн. Завдяки активній позиції України у міжнародних організаціях, наша країна отримала значну технічну, матеріальну та фінансову допомогу, зокрема, з боку Програми розвитку ООН (ПРООН), Глобального екологічного фонду, МАГАТЕ, Міжнародної організації праці (МОП), ЮНКТАД, ЮНІДО, Фонду ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА), Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), Всесвітнього поштового союзу (ВПС), Всесвітньої організації інтелектуальної власності та інших. У 2000-му році за ініціативи України було проведено перший в історії саміт Ради безпеки, де були присутні 15 глав-держав. Саміт Millenium був присвячений темі розвитку. З того часу ці саміти стали регулярними. Генеральна асамблея ООН схвалила ініціативу України оголосити 29 травня міжнародним днем миротворців ООН. У 2003 році Україна ініціювала декларацію про прихильність боротьбі з ВІЛ / СНІД.[4, с. 181-192]

З 1993 р. в Україні функціонує Представництво ООН, під прапором якого здійснюється ціла низка важливих проектів і програм ООН, її органів та спец установ у галузі соціально-економічних перетворень, розвитку підприємництва, охорони природи, вирішення актуальних демографічних проблем. У липні 2000 р. відбулася офіційна інавгурація «Будинку ООН» в Україні, який зібрав під свій «дах» органи та установи ООН, що здійснюють свою діяльність у нашій країні (ЮНІСЕФ, ЮНФПА, УВКБ).

До системи ООН в Україні входять 17 фондів, програм та спеціалізованих установ, акредитованих в Україні. Кожна з цих установ працює відповідно до свого мандату, у той же час узгоджуючи свою роботу із загальною стратегією ООН в Україні, що включає надання технічної допомоги з питань людського розвитку та гуманітарної допомоги, й ґрунтується на принципах поваги і дотримання прав людини.

Серед основних пріоритетів ООН в Україні – допомога людям зі Сходу та Криму, які опинились у скрутній ситуації, відновлення, стабілізація та реабілітація Сходу та інших регіонів, та підтримка реформи системи державного управління в Україні задля забезпечення верховенства закону і зміцнення соціальної стабільності та демократичного управління.[2, с. 15,45,62]

Діяльність спеціалізованих установ ООН в Україні спрямована на захист прав людини та соціально-економічний розвиток країни. Робота над встановленими пріоритетами в найближчі роки покликана якісно зміцнити реалізацію прав людини, соціально-економічний розвиток, роль громадянського суспільства та забезпечити досягнення Цілей розвитку тисячоліття. Принципи універсальності, взаємозалежності та взаємопов'язаності, недискримінації та рівності, участі в прийнятті спільних рішень, підзвітності та верховенства закону лягли в основу співпраці між ООН та урядом України. З огляду на 65-річний досвід роботи в ООН, Україна відіграватиме ключову роль у формуванні майбутньої організації, у той час як система ООН в Україні надаватиме допомогу для пришвидшення соціально-економічного розвитку країни.[3, с. 21].

Діяльність в ООН забезпечує Україні інформаційну відкритість щодо подій у нашій країні. Наша держава намагається виходити з принципу, що не існує не розв'язуваних проблем. Їхнє розв'язання залежить від політичної волі, свідомості міжнародної спільноти[2, с. 30].

Про зростання авторитету і ролі України в ООН свідчить неодноразове обрання представників нашої країни на керівні посади головних комітетів сесій Генеральної Асамблеї. Вона представлена у керівних та робочих органах важливих організацій системи ООН. Україна довела, що спроможна бути активним учасником, здійснювати ефективний

вплив на прийняття важливих рішень. Важливість ролі й місця України в спеціалізованих установах ООН показує те, що вона представлена й є членом важливих спеціалізованих установ системи ООН. Останні роки були позначені ефективною взаємодією України зі спеціалізованими установами ООН з багатьох питань глобального порядку денного, включаючи боротьбу з бідністю, охорону навколишнього середовища, вдосконалення системи охорони здоров'я. Показником місця і ролі України у спеціалізованих установах є те, що вона отримує значну технічну, матеріальну підтримку з боку спеціалізованих установ ООН, її фондів та програм, відбуваються спільні акції, тренінги, в яких беруть участь і молодь України.

Список використаної літератури:

1. <http://www.bbc.com>
2. Діяльність міжнародних організацій в Україні / М. Парахіна, Т. Полушкіна // Університет. – 2008. – № 2.
3. ООН – Україна: 65 років партнерства та співпраці // Зовнішні справи. – 2010. – № 5–6.
4. Україна в контексті миротворчих операцій ООН // Дипломат. акад. України при Міністерстві закордон. справ України. Наук. вісн./ Прилипа О. – К., 2003. – Вип. 8.
5. Україна після 2015 р.: Майбутнє, якого ми прагнемо / Національна доповідь. [Лібанова Е. М., Балакірева О. М., Єрмолаєв А. В. та ін.] – К. : 2013

УДК 93/94(477).327 **Оніпко Владислава Олексіївна**, студентка 1 курс ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни

Напередодні Другої світової війни СРСР опинився у центрі міжнародних відносин. Від його позиції залежав їх подальший хід. Прихильності СРСР домагалися як Англія з Францією, так і Німеччина. Перед радянським керівництвом постала проблема остаточного вибору орієнтира.

Дилема для Сталіна. Союз з Англією та Францією у кращому випадку, міг призвести до напруження відносин з Німеччиною, як головним торговельним партнером СРСР, а в гіршому – війну з нею.

Союз з Німеччиною залишав би СРСР на певний час осторонь світового конфлікту і давав можливість втрутитись у нього в зручний момент. Також можна було розраховувати на припинення бойових дій з Японією, що велись на території Монголії (на Японію могла вплинути тільки Німеччина), і на територіальні придбання за рахунок Польщі, Прибалтики, Фінляндії та Румунії. Німеччина була згодна на це, аби тільки вивести СРСР із гри та розв'язати собі руки для майбутньої агресії у Європі.

Й. Сталін у промові на засіданні політбюро ЦК ВКП(б) 19 серпня 1939 р. схилився до союзу з Німеччиною: «В интересах СССР... чтобы война разразилась между Рейхом и капиталистическим англо-французским блоком. Нужно сделать все, чтобы эта война длилась как можно дольше в целях изнурения двух сторон».

Радянсько-німецький договір про ненапад 23 серпня 1939 р. в Москві міністр закордонних справ Німеччини Ріббентроп та міністр закордонних справ СРСР Молотов підписали договір про ненапад між Німеччиною та СРСР.

Окремою частиною договору став таємний додатковий протокол, що передбачав розмежування сфер впливу обох держав у Європі. Протокол передбачав поділ Польщі. Лінія поділу мала проходити по річках Нарва, Вісла, Сян. Таким чином, таємний протокол торкався українських земель, що входили до складу Польщі.

Коли стало зрозумілим, що поразка Польщі неминуча, радянське керівництво створило Білоруський (командуючий М. Ковальов) та Український (командуючий С. Тимошенко) фронти, яким було поставлено завдання перейти радянсько-польський кордон і взяти під контроль радянську зону впливу.

Війська Українського фронту склали 28 стрілецьких дивізій, 7 кавалерійських дивізій, 7 артилерійських полків Резерву, 10 танкових бригад, авіація фронту особовий склад - 240 тис. танки - 2300 гармат і мінометів - 1800 літаків. Польські війська: 25

батальйонів піхоти та кінноти особовий склад - 12 тис. гармат і мінометів – 150.

Наступ Червоної армії був стрімким. Головною метою Українського фронту було якнайшвидше оволодіти Львовом. 22 вересня радянські війська зайняли Львів. У результаті поділу Польщі до Радянського Союзу відійшло 51,4% її території та 31,7% населення (12 млн осіб).

Радянський Союз ніколи не визнавав приєднання Бессарабії до Румунії. Конкретні радянські воєнні приготування для вирішення «бессарабського питання» розпочалися влітку 1940 р. 26 червня 1940 р. румунському послу у Москві було вручено ноту ультимативного характеру з вимогою передати СРСР Бессарабію та Північну Буковину. Румунія змушена була погодитися з вимогою Радянського Союзу.

28 червня 1940 р. війська Південного фронту перейшли Дністер. Війська Південного фронту стрілецьких дивізій – 32, мотострілецьких дивізій – 2, кавалерійських дивізій – 6, танкових бригад – 11, бригад ПДВ – 3, артилерійських полків – 30. В результаті операції була зайнята територія площею 50 762 км², на ній проживали 3 776 000 чоловік.

Законодавче оформлення входження західноукраїнських земель, Бессарабії та Північної Буковини до складу СРСР було здійснено Верховною Радою СРСР у листопаді 1939 р. та у серпні 1940 р.

Почалася політика радянзації – політика запровадження у всіх сферах життя населення нових територій радянської моделі тоталітаризму. Характерними рисами та проявами цього процесу були: формування органів влади під ретельним контролем радянської влади; конфіскація земель великих власників, націоналізація торгівлі та промисловості, банківської системи; українізація та зміцнення системи освіти; розвиток системи соціального забезпечення, особливо охорони здоров'я; прискорена індустріалізація та насильницька колективізація; ліквідація приватної власності, кооперативної та приватної торгівлі; ідеологізація та встановлення контролю держави над усіма сферами суспільного життя; заборона діяльності усіх політичних партій і громадських об'єднань, нерадянських засобів інформації; тиск на церкву (як греко-католицьку, та і православну); масові репресії; українізація освітньої галузі; примусове переселення людей до іншого регіону країни або їх виселення за межі держави.

З осені 1939 р. до осені 1940 р. у Західній Україні було репресовано як політично неблагонадійних і депортовано близько 10% населення (318 тис. сімей, близько 12 млн осіб). Смертність серед депортованих склала 16%.

Населенням схвалювалися розширення мережі українських шкіл, особливо початкових; впровадження навчання українською мовою у Львівському університеті, присвоєння університету у 1940 р. імені Івана Франка; безкоштовність освіти і медичного обслуговування населення; переселення бідноти, яка мешкала у міських підвалах, у цивілізоване житло; ліквідація неписьменності і малописьменності серед дорослого населення; розвиток національної культури та мистецтва.

Викликали незадоволення – заміна кваліфікованого польського чиновництва на місцевих комуністів та людей, надісланих зі східних областей; насильницька колективізація; антицерковна політика влади; розгром громадських об'єднань, у тому числі шанованих у народі «Просвіти» та «Сільського господаря»; масові репресії.

Література.

1. Баран В.К., Токарський В.В. Україна: західні землі: 1939-1941 рр. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – 448 с.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К.: «Академія», 2002. – 453с.
3. Україна в Другій світовій війні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

УДК 477.4+477.8:438 «16/17» **ТОКАР М.В.,** студентка. Науковий керівник – **Кропивко О.М.,** доцент кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)
ПРАВОБЕРЕЖНІ ТА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ПОЛЬЩІ (II пол. XVII–XVIII ст.)

Після поразки Української революції подальшу долю українських земель визначали сусідні держави – Польща, Росія, Туреччина. Згідно з умовами Бахчисарайського договору (1681 р.) територія між Дністром і Бугом 20 років мусила залишатися нейтральною і незаселеною. Спочатку Туреччина, а згодом Польща порушили угоду і почали процес активного заселення пустуючих земель Правобережжя.

Новий колонізаційний рух став особливо масовим після того, як Ян Собеський видав у 1684 р. універсал, що дозволяв козацькі поселення на південь від Росії. Наступним кроком Польщі стала ухвала сейму (1685 р.) про поновлення на території колишніх українських полків козацьких прав та вольностей.[2, с.105]

Після завершення війни між Польщею та Туреччиною (1699 р.) потреба у козацькому війську відпала, і тому польський сейм прийняв рішення про ліквідацію правобережного козацтва. Спроба силою реалізувати цей план призвела спочатку до поразки польських військ від Фастовим (1700 р.), а потім і до вибуху повстання під проводом С. Палія. Ситуацією скористався І. Мазепа, який, приєднавши до Гетьманщини правобережні полки, незабаром усунув С. Палія від влади. [3,с.162]

Зруйнована, обезлюднена Правобережна Україна за новим договором Туреччини і Польщі від 22 квітня 1714 р. залишалася знову за Польщею. Починається активне відновлення польсько-шляхетських порядків на Правобережжі. Землі регіону знову були поділені на Брацлавське, Волинське, Київське та Подільське воєводства.

Закріпивши за собою право на володіння землею, шляхта почала заселяти ці землі, обіцяючи селянам великі пільги – звільнення від усяких повинностей на 15–30 років. Ці міри мали позитивні наслідки – виростили нові міста та села. Пани охоче приймали селян, не питаючи про їх минуле. Залюднення України прискорилося.

Проте з подальшим заселенням цих земель і закінчення терміну слобід зростали й вимоги панів до селян. До кінця XVIII ст у більшості земель Північного Заходу селяни були перетворені на кріпаків. У менш заселених регіонах Півдня умови були дещо сприятливішими, оскільки основною формою селянських повинностей тут виступав оброк, а не панщина.

Важливо зазначити, що крім економічної експлуатації, соціального гніту, становище українського селянства й міщанства погіршувалося ще й тяжким національно-релігійним гнобленням. Польські шляхтичі з презирством ставилися до української мови, як «хлопської», і православної віри, утискували їх, насаджували католицизм та унію, громили православні церкви і монастирі, не дозволяли відкривати українські школи, забороняли діяльність українських православних братств. [1, с. 148]

Отже, становище українського селян стало ще гіршим, ніж було до Хмельниччини, бо тепер не було козацтва, яке б боронило його. Залишалось два виходи: або тікати знову з нових осель, або організувати повстання.

Протест народних мас проти посилення польського гноблення виливався у різні форми: втечі селян, розгроми маєтків, убивства поміщиків, орендарів, масові народні повстання. Багато загонів повстанців у XVIII ст. дістали назву гайдамацьких, їх учасників називали гайдамаками.

На західноукраїнських землях (Галичині, Холмщині і Волині)уже незабаром після Хмельниччини встановилося польське панування. За часу Руїни Галичина жила окремим життям від інших українських земель. Винятком були вияви прагнень політичної єдності, такі, як переговори Львівського єпископа Шумлянського з П. Дорошенком, таємні зносини з І. Мазепою.

Східна Галичина ділилася на два воєводства – Руське і Белзьке. Воєводства склалися з повітів. Магнати й шляхтичі примушували селян відробляти панщину 5–6 днів на тиждень, селяни також мусили виконувати ще різноманітні додаткові повинності – платити грошовий чинш, натуральну данину. Крім того, селянин перебував у повній владі феодала, який міг його карати, втручатися в особисті справи, продавати, дарувати, як річ. Тяжким було й життя міського населення. Міщани платили на користь феодалів і держави

численні податки, виконували повинності (підводну, сторожову, ремонтували фортеці та ін.). Польський уряд гальмував розвиток торгівлі й ремесла в українських містах, що вело їх до застою та деградації.[5 с.139]

Таким чином, у другій половині ХУІІ – ХУІІІ ст. на Правобережжі та західноукраїнських землях, які знаходилися у складі іноземних держав, посилювалося соціальне, національне та релігійне гноблення українців. Це призвело до зростання соціального напруження та виникнення гайдамацького руху.

Використана література

1. Аркас М.М. Історія України-Русі. – Одеса: Вища школа, 2008. – 436 с.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. – К.: Вид. центр «Академія», 2009. – 258 с.
3. Борисенко В.Й. Курс української історії. – К.: Либідь, 2007. – 362 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наук. думка, 2008. – 234 с.
5. Історія України. Нове бачення: У 2 т. / За ред. В.А. Смолія. – К.: Україна, 2009. – Т. 1. – 513 с.

УДК 93/94(477).327 Цимбалістий Володимир Петрович, студент 1 курсу ветеринарного факультету, **Кравченко Наталія Борисівна**, кандидат історичних наук, доцент, НУБіП України (м. Київ, Україна)

УНР в міжнародних відносинах після Брестського миру

Брестський мир «хлібний мир» – сепаратний мирний договір, підписаний 27 січня (9 лютого) 1918 року між Українською Народною Республікою і Центральними державами у Брест-Литовську. Центральними державами визнавався суверенітет УНР. В обмін на це УНР зобов'язалася не вступати в союзи, спрямовані проти Центральних держав, і постачати Центральним державам продовольство і сировину.

Брестський мир, хоч і спізнений, забезпечив Україні міжнародне визнання. Він дав змогу відновити українську державність, але водночас призвів до втрати політичного кредиту від держав Антанти. Франція була незадоволена, довідавшись про підписання Україною сепаратного миру в Брест-Литовську. Почалися звинувачення на адресу свого уряду, посольства, дипломатів, які повинні були знати, що, мовляв, Україною керують австрійські професори (натяк на «австрійство» професора М. Грушевського), що не можна було підтримувати відділення України, що французькі дипломати в Києві виявилися бездарними та ін. Однак французький уряд, хоч і опинився в дуже скрутному становищі, обрав метод вичікування.

Найближчі події привели до вирішення становища, в якому опинилася Франція. Київ 9 лютого зайняли війська радянської Росії під командуванням М.Муравйова, який висловив генералу Ж.Табуї незадоволення з приводу визнання України Францією. І хоча Ж.Табуї запевнив, що визнання стосувалося лише автономії України, М.Муравйов вимагав, аби французька місія залишила Київ.

Через декілька днів Ж.Табуї отримав від посла Ж.Нуленса розпорядження евакуювати місію разом із іншими французькими представництвами (Червоний Хрест та ін.), і 23 лютого французи покинули Україну. Водночас загострилися відносини австро-німецьких військ із місцевим населенням. Безперечно, співпраця була неможливою. Це призвело до того, що німецька військова адміністрація сприяла перевороту, який відбувся в Україні 29 квітня 1918 р.

Після підписання Брестського мирного договору головним напрямом української зовнішньої політики були відносини з Німеччиною й Австро-Угорщиною, які надали допомогу Україні у звільненні від більшовицьких військ. Водночас здійснюється зовнішньополітична діяльність і в інших напрямках. Міністерство закордонних справ на чолі з М.Любинським розпочало організацію перших українських дипломатичних представництв. Навесні 1918 р. було розроблено проект Закону УНР "Про закордонні установи Української Народної Республіки". Центральна Рада встигла відрядити послів до Німеччини (О. Севрюк), Туреччини (А. Яковлів). Було також відправлено послів до Румунії (М. Галаган), але воно не розпочало роботу через негативне ставлення румунського уряду. За день до гетьманського перевороту уряд УНР відрядив дипломатичну місію до

нейтральної Швейцарії (М.Шраг). Водночас у Києві були відкриті посольства Німеччини (Ф.Мунн фон Шварценштайн), Австро-Угорщини (Й.Форгач) і Туреччини (Ахмед Мухтар Бей).

Отже, пріоритети зовнішньої політики України в період Центральної Ради визначалися, насамперед, розстановкою сил на міжнародній арені й інтересами країни у збереженні та захисті державності. Однак, незважаючи на окремі досягнення й дипломатичні успіхи, загалом зовнішня політика Центральної Ради зазнала поразки у всіх напрямках: їй не вдалося порозумітись із Росією, здобути визнання Антанти і забезпечити тривалу підтримку Німеччини. Українська дипломатія часто відставала від розвитку подій, спізнювалася з виробленням відповідної стратегії зовнішньої політики. Укладення Брестського миру стало першим у новітній історії України де-юре визнанням незалежності України. Уклавши мир як самостійна держава, УНР спробувала стати суб'єктом міжнародної політики. Однак їй це не вдалося, й Україна фактично опинилася у стані окупації Німеччиною та її союзниками. Були різні причини невдач зовнішньої політики: несприятлива міжнародна ситуація, агресія Росії, недовірливе ставлення провідних західних держав, військова і політична залежність від Німеччини, брак досвіду та дипломатичних кадрів, неналежне усвідомлення зовнішньої політики, тривала "автономна" орієнтація на Росію. Через ці й інші причини не був повною мірою використаний найсприятливіший період кінця 1917 – початку 1918 р. для забезпечення міжнародного визнання молодій Українській державі.

УДК 271.2: 327(477)

Шабатенко П.О., студентка, Кропивко О.М., доцент
НУБіП України, м. Київ (науковий керівник)

ХРИСТІЯНІЗАЦІЯ ЯК ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Прийняття Руссю християнства – визначна подія в її історії, яка багато в чому зумовила подальший розвиток політичного, громадського і культурного життя. Хрещенню Русі приділено велике місце в «Повісті временних літ». Конкретним актом прийняття православ'я є знамените хрещення на Дніпрі населення міста Києва князем Володимиром у 988 р.. Але прийняття православ'я не обмежується цим актом. Воно має тривалу історію.

Князь Володимир був великим державним діячем свого часу. Він вже давно усвідомлював, що язичницький політеїзм не відповідає політичним і духовним потребам держави. [1 с.75-76]

Вирішальним чинником звернення до релігійно-ідеологічного досвіду Візантії стали традиційні політичні, економічні, культурні зв'язки Київської Русі з Візантією. У системі візантійської державності духовна влада займала підлегле становище від імператора. Це відповідало політичним прагненням князя Володимира. Дружба з Візантією не тільки відкривала дорогу до розширенню торговельно-економічних і культурних зв'язків, але і в якійсь мірі захищала Русь від набігів численних кочових племен, що населяли Великий степ на північ від Чорного моря, який Візантія постійно використовувала в боротьбі зі своїм північним сусідом.

Прийняття християнства з Візантії відірвало Русь від і язичницької Азії, зблизивши її з християнською Європою. Болгарська писемність відразу дозволила Русі починати створювати літературу, продовжити її та створення творів в перше вже століття християнства, якими ми маємо право пишатися.

Акт прийняття християнства як державної релігії не означав, звичайно, швидкого і повсюдного його затвердження у суспільстві. Християнізація зустрічала опір населення. Неодноразово піднімалися повстання проти християнізації. Історії відомі найбільші з них: у Суздалі, Києві, Новгороді.

І в місті, і в селі християнізація призвела до двовір'я – змішання язичних і християнських вірувань та обрядів. Поєднанню церковної культури і повсякденного життя відповідала двомовність: у храмі звучав церковнослов'янська (давньоболгарська) мова, а в

світі говорили на розмовному давньоруському.

Християнство створило широку основу для об'єднання всіх народів російського суспільства. Християнство поступово почало витіснити язичницькі обряди і традиції і на цій основі сталася гуманізація суспільства. Значним культурним переворотом було введення єдиної писемності. Прийняття християнства сприяло становленню міської культури переважно в сільськогосподарській, за родом життєдіяльності, країні. Під впливом християн розвивалися храмове будівництво, книжкова справа, література, історія та філософія.[2 с.244]

На основі християнізації відбувається становлення нового типу державності в Київській Русі, яка значною мірою набуває візантійську форму. Встановлюється тісний взаємозв'язок між світською та церковною владою, при верховенстві першої над другою. У першій половині 11 століття починається оформлення церковної юрисдикції. У ведення церкви передаються справи про шлюб, розлучення, сім'ї, деякі спадкові справи. Значна роль відводиться церкві в міжнародних справах, пов'язаних з поглибленням відносин з християнськими державами і церквами.[1 с.149]

Завдяки прийняттю християнства Київська Русь була включена в європейський християнський світ і стала рівноправним елементом європейського цивілізаційного процесу. Однак прийняття християнства мало і негативні наслідки. Православ'я сприяло відокремлення Русі від західноєвропейської цивілізації. З падінням Візантії Російська держава і Російська православна церква виявилися, по суті справи, в ізоляції від решти християнського світу. Саме цією обставиною може бути частково пояснена відмова Західної Європи прийти на допомогу Русі в її протистоянні з іновірцями (татаро-монголами, турками та іншими завойовниками).

Список використаної літератури

- 1.Брайчевський М.Ю. Суспільно-політичні рухи в Київській Русі / Михайло Брайчевський. – К., 2004. – 716 с.
2. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство / К.В.Кислюк. – К., 2007. – 636 с.244-278
3. Павлюк С.П. Українське народознавство / С.П.Павлюк. – К., 2006. – 568.
- 4.Лихачов Д.С. Хрещення Русі і держава Русь/ Д.С. Лихачов. – Новий світ,1988;с.249-258.
5. Бахрушин С.В. До питання про хрещення Київської Русі / С.В. Бахрушин М., 1975.
6. Греков Б.Д. Київська Русь / Борис Греков. – М., 1949.

УДК 477-054.72

Щербина В.Ю., студентка, **Кропивко О.М.**, доцент
НУБіП України, м. Київ (науковий керівник)

РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ В РОЗБУДОВІ УКРАЇНИ

Діаспора – це розселення частини етносу поза межами своєї країни чи етнічної території. Основною причиною формування української діаспори були міграції населення за межі України, зумовлені в основному економічними та політичними причинами.

Сутність взаємодії діаспори з Україною можна визначити за трьома головними напрямками: країна походження закликає діаспору на допомогу; діаспора прагне впливати на перебіг подій у країнах походження; уряд країни виступає захисником прав і інтересів діаспори.

У ситуації з Україною та українською діаспорою дію цієї схеми можна було донедавна спостерігати на рівні певних громадсько-політичних сил. Останнім часом створюються умови, за яких усі три напрямки стають дедалі актуальнішими для офіційної України. Що ж до української діаспори, то тут є свої особливості.

Виявом індивідуального рівня взаємодії є: взаємне спілкування і контакти в процесі відвідин родичів і знайомих у країнах помешкання українців. До недавнього часу вони були спорадичними й за винятком окремих випадків односторонніми – у напрямку України. Сьогодні безсумнівно є факт двосторонності цієї форми взаємодії. Причому збільшується потік українців у Австралію (безпосередні, особисті, контакти й спілкування); широкий (у співставленні з недавнім минулим) доступ до інформації, яка зафіксована у письмових джерелах української діаспори та України.

Йдеться про можливість, і передовсім в Україні, читати діаспорні газети, журнали,

твори письменників, дослідників українського походження (опосередковані контакти). Зокрема важливу роль у цьому відіграє формування фонду “Зарубіжної Україніки” у Центральній науковій бібліотеці ім. В.І.Вернадського Академії наук України, діяльність Археографічної комісії Академії наук України та Республіканської асоціації українознавців по підготовці до видання в Україні значних архівних джерел і праць зарубіжних українознавців, активізацію обмінів друкованими матеріалами між науковими, громадськими, політичними організаціями та окремими громадянами. Одеська державна наукова бібліотека ім. М.Горького співпрацює з Фундацією Українознавчих Студій Австралії, що зробило можливим широкій читацькій аудиторії Одеси познайомитися з унікальними матеріалами щодо української діаспори в Австралії.

Закордонні українці наразі сподіваються, що нарешті буде створено окремий державний орган виконавчої влади для роботи з діаспорою. Саме таку ініціативу було озвучено під час наради в Кабінеті міністрів України, присвяченої питанням удосконалення координації роботи із закордонними українцями, під головуванням віце-прем’єр-міністра України у серпні поточного р.. Зокрема, віце-прем’єр-міністр пояснив, що чинним законодавством передбачено існування відповідного центрального органу виконавчої влади, але з різних об’єктивних і суб’єктивних причин його функції тепер виконують Міністерство закордонних справ, Мінкультури і Держкомтелерадіо. Він підкреслив, що така інституціональна роз’єднаність зусиль, кадрів і ресурсів є особливо неприйнятною в умовах, коли закордонне українство демонструє найвищу готовність надати всебічну допомогу Україні в часи її протистояння зовнішній агресії.

Всі українці, незалежно від місця проживання, хочуть бачити Україну розвинутою, незалежною європейською державою.

Розвиток українських діаспорних мереж сприяє посиленню впливу діаспори на прийняття політичних рішень в країнах проживання. Прикладом активної політичної діяльності, потенціал української діаспори проявився під час Помаранчевої революції, визнання рядом країн Голодомору в Україні в 1932-1933 рр. Лобіювання інтересів українства є характерним для традиції діяльності українських діаспорних громад Європейського Союзу. Враховуючи, що досягнення високих критеріїв ЄС у сфері демократизації суспільства є однією з головних умов євроінтеграції, поширення європейської практики у цій сфері завдяки представникам української діаспори позитивно впливає на утвердження демократії в Україні, відповідність держави критеріям цінностей та вимогам ЄС.

Також важливим чинником розвитку України з країнами ЄС є потенційні економічні можливості української діаспорної мережі. Підприємці з числа української діаспори своєю економічною діяльністю сприяють інтеграції історичної Батьківщини в сферу міжнародної торгівлі, виступають посередниками налагодження зв’язків між підприємцями України та країнами проживання. Активізація економічної взаємодії України з діаспорою підвищує інвестиційну привабливість України, сприяє розвитку систем платежів, банківських переказів, банківської системи в Україні. Частина представників т. з. «четвертої хвилі» (поки-що не дуже великої) вже не є бідними заробітчанами, а мають власні підприємства в країнах проживання, бажають вкладати фінансові активи в українську економіку. Найбільшого успіху, як посередника між Україною та Європейським Союзом, діаспора досягла в культурній сфері – фестивалі, дні української культури, культурна продукція спільного виробництва за участю діаспори ілюструє цивілізаційну спільність між Україною та країнами ЄС. На етапі відновлення держави Україна дуже важливо ефективно використати накопичений Діаспорою величезний капітал знань та можливостей. Європейський Конгрес Українців та Світовий Конгрес Українців зі свого боку бере активну участь у виробленні стратегій взаємин України та діаспори. Це виготовлення спільних меморандумів між урядом України та СКУ. Проведення спільних міжнародних конференцій під назвою «Діаспора, як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті 2006–2008 р.». У цьому випадку Європейський Конгрес Українців

виступає співорганізатором разом з Міжнародним Інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою національного Університету «Львівська Політехніка». Головні положення прийнятих рішень виходили із того, що українська діаспора – це потенціальний фактор суттєвого впливу на державотворчі процеси в Україні, дієвий інструмент політичного, економічного та культурного впливу в країнах проживання і, звичайно, це потужний засіб утвердження позитивного іміджу Української держави в міжнародній спільноті.

Українська діаспора має велике значення у розбудові незалежної України. Наразі спостерігаються тенденції відродження українських культурних традицій закордоном. В умовах багатоетнічного середовища українські діаспори зберігають мову, культуру, народні звичаї, традиції побуту – національну самобутність. Зарубіжне українство має свої організаційні та координаційні центри (до світового Конгресу вільних українців належать майже 140 організацій). Проведення в Києві двох Всесвітніх форумів українців засвідчило бажання української діаспори поєднати свої зусилля в розбудові української державності. Головною метою сьогодення повинна бути подальша співпраця між діаспорами і урядом України, бо українцями є всі, у кого наша держава в серці і немає різниці, де вони проживають.

Список використаних джерел:

1. Блій, Г.де. Географія: світи, регіони, концепти = Geography : пер. с англ. / Г. де Блій, Пітер Муллер, О. Шаблій ; Пер. Даниїла Олесевич, Олександр Олесевич, Надія Стельмах, І. Босак . – Київ : Либідь, 2004, С.167.
2. Гнибіденко І. Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення// Економіка України – 2008. – № 4.- с. 19-21.
3. Гринкевич С.С. Міжнародна міграція робочої сили та її розвиток в Україні // Вісник ХНТУ – 2009. – №1. – с.12-14.
4. Заставний Ф.Д. Економічна і соціальна географія України: підруч. для учнів 9 кл. серед. загальноосвіт. школи / Ф. Д. Заставний. – К. : Вища школа, 1999. – с.216
5. Трощинський В., Швачка О. Взаємодія західної української діаспори з Україною: стан, перспективи розвитку // Українська діаспора. – Ч.10. – К.: ІНТЕЛ, 1997. – С.101.

УДК 477-054.72

Ярмак М.В., студентка, Кропивко О.М., доцент
НУБіП України, м. Київ (науковий керівник)

ДІАСПОРА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ І ЕКОНОМІЧНИЙ РЕСУРС РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Осмислення соціально-історичних аспектів сьогодення, розбудови незалежної Української Держави, неможливе без включення у дослідницьке поле проблем, що породжені свободою пересування людей, а саме міграція, еміграція, імміграція, діаспора та інші, дотичні до названих.

Діаспора – це не просто окрема частина певного народу, що проживає за межами метрополії. Вона має специфічні організаційні форми, зберігає та примножує національні ознаки – мову, культуру, свідомість за умови громадської консолідації, тобто самого факту утворення діаспори.

В історії української еміграції простежуються два основних напрямки, кожен з яких має кілька хвиль. За напрямком її умовно поділяють на східну і західну.

Східна діаспора утворювалася шляхом переселення українців до внутрішніх губерній Російської імперії, пізніше – до республік колишнього СРСР. Поодинокі міграції зафіксовані ще у XVI ст., коли українські козаки разом із російськими землепрохідцями освоювали простори Сибіру, Далекого Сходу, Камчатки та Чукотки. Масові ж переселення мають більш визначений час та ґрунтовніше мотивування. До східної діаспори (налічує до 10 млн. осіб) слід залучити і українців Берестейщини, Курщини, Кубані, Придністров'я тощо, історичною долею відрізаних від колись цілісного етнічного масиву, й етнічні вкраплення в населення Прибалтики, Москви та Санкт-Петербурга, і цілі етнічні райони в Башкортостані, Закавказзі, Казахстані та Середній Азії, де у 20-ті роки утворилася так звана «Сіра Україна», і великий клин у Сибіру та на Далекому Сході, що дістав назву «Зеленої України».

До західної української діаспори (налічує понад 5 млн. осіб) слід додати також

українців Холмщини, Перемишлянщини, Надсяння, Підляшшя, Пряшівщини, Мараморошчини та Сучавщини, свого часу відокремлених від суцільного українського етнічного масиву, і давні компактні утворення в Угорщині, Югославії, Австрії, Німеччині, й етнічні вкраплення в населення Великобританії, Франції, Італії, Бельгії та інших європейських країн, і суцільні райони та навіть провінції у Канаді, США, Аргентині, Австралії.

Незважаючи на те, що проблема життя в діаспорі та її впливу на особливості розвитку оновленої незалежної України останнім часом неодноразово обиралась предметом наукових досліджень, не можна стверджувати, що тема є достатньо дослідженою. Це стосується і самого поняття «діаспора», адже загально визнаного розуміння змісту останнього у сучасному науковому дискурсі все ще не вироблено.

Сьогодні найбільш розповсюдженим є трактування діаспори як «сталі сукупності людей єдиного етнічного походження, що проживає в іноетнічному оточенні за межами своєї історичної батьківщини (або за реалом розселення свого народу)» [7, 33].

Як правило, діаспора є моноетнічним утворенням, але іноді вона може бути і поліетнічним. Адже у ролі її формування переважно виступає спільна країна походження, країна-донор, а етнічна приналежність сприймається як другорядна. Певні причини еміграції також можуть бути визначені як системоутворюючий фактор щодо діаспори [1, 27]. Так, представники останньої, «заробітчанської» хвилі української еміграції не схильні до активного діаспорного життя, позаяк політичні емігранти другої та третьої хвилі української еміграції утворили потужну діаспору в різних країнах світу. Українська влада пов'язувала особливі надії з українцями далекого зарубіжжя в перші роки становлення української державності. Орієнтація на діаспору переважно відстоювалася західноукраїнської політичною елітою, що прийшла до влади і контролювала міжнародну діяльність, культурний і духовний розвиток країни. Однак надії на значні інвестиції в економіку не виправдалися через економічну і політичну слабкість української діаспори. У той же час за кошти української діаспори зроблено чимало: відкритися посольства і представництва України, здійснювалася гуманітарна допомога, особливо навчальною літературою і медикаментами.

Маючи чітко визначену українську ідентичність і національну свідомість, українці другої і третьої хвилі еміграції створювали українські недільні школи, пластові організації, намагались виховувати своїх дітей в українських традиціях. Українська діаспора зуміла зберегти ті традиції, які були притаманні саме українському суспільству – традиції жертвності. Мається на увазі, що усі створені українські організації, українські церкви за кордоном не функціонували за державні кошти, а на кошти, які виділялися самими ж українцями [12].

З огляду на це можна стверджувати, що діаспора виконує, крім етнокультурної, ще й етнополітичну або політично-ідеологічну функцію (опір, служіння Батьківщині, боротьба за її визволення та незалежність, тощо). У даному контексті діаспора виступає в ролі важливого зовнішньополітичного та економічного ресурсу, який останнім часом активно використовується з метою створення суспільних, економічних, політичних, культурних та інших зв'язків.

Так, до моменту проголошення незалежності України у 1991 році головною місією діаспори була боротьба за створення суверенної держави. Після втілення цієї ідеї на практиці необхідність в існуванні діаспори як борця за державність, як унікального носія національної ідеї та представника вільного українства зникла. І перед діаспорою постало важке питання пошуку нової ідеї, нових векторів та способів докладання зусиль, нового смислу існування. Тобто українська діаспора отримала новий виклик історії.

За останніми соціологічними дослідженнями, поза межами України мешкає майже четверта частина населення нашої країни. Про те, наскільки українці, об'єднані українською діаспорою за кордоном, опікуються і вболівають проблемами сучасної України, свідчать десятки знакових проєктів, зініційованих ними: освітні програми, наукова діяльність,

вирішення соціальних проблем тощо.

Отже, діаспора – це невіддільна частина історії та розвитку природного етносу; це спосіб збереження життєздатності етносу в умовах еміграції. Проте, головним є те, що діаспорні утворення допомагають зберегти національну ідентичність, самосвідомість, коло спілкування, допомагають залишатися у просторі рідної культури, не втратити зв'язок та можливість впливати на історично важливі події на батьківщині. У процесах розбудови незалежної Української Держави необхідно досліджувати таке явище, як українська діаспора та українці, які мешкають за межами України, з причин найпозитивнішого прикладу удосконалення та дієвого сприяння багатогранності якостей потенційно прогресивного суспільства.

Використані джерела

1. Библер В. От наукоучения – к логике культуры: Два философских введения в двадцать первый век. – М.: Политиздат, 1999. – 413 с.
2. Вейль Сімона. Укорінення. Лист до клірика. Пер. з французької. – К.: Дух і літера, 1998. – 300 с.
3. Дятлов В. Диаспора: экспансия термина в общественную практику современной России // Диаспоры. – 2004. – №3. – С. 126-138.
4. Маланюк Є. Книга спостережень: Фрагменти. – К.: Атика, 1995. – 236с.
5. Попков В. Диаспорные общины в межкультурном взаимодействии: пути формирования и тенденции развития. Докт. диссерт., М. – 2003. – С. 400.
6. Тишков В.А. Исторический феномен диаспоры // Исторические записки. – М.: Наука. – 2000. – С. 207-236.
7. Тощенко Ж, Чаптыкова Т. Диаспора как объект социологического исследования // Социс: социол. ис- след. – 1996. – №12. – С. 25-29.
8. Трощинський В., Шевченко А. Українці в світі. Т. 15. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1999. – 155 с.
9. Цимбал Т. В. Буттєве вкорінення людини як соціально-філософська проблема. Автореф. дис. канд. філософ. наук. – К., 2005. – С. 15-16.
10. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. – К.: Знання, 2006. – 341 с.
11. Ключковська І. Українська діаспора в об'єктиві сучасності – національно-політичний та духовно-культурний феномен // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mio.k.lviv.ua>.
12. Фрайчак І. Сучасна Україна. Українська діаспора з Україною в серці // [Електронний ресурс] <http://ridna-ukraina.com.ua/diaspora/>